

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΕΡΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τέρμα Μαγνησίας, 62124 Σέρρες

Τηλέφωνο : 23210 49135, Fax : 23210 49165

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Σερρών

Ακαδημαϊκό έτος 2007 - 08

Σέρρες, Νοέμβριος 2008

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος	2
1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης	3
2. Παρουσίαση του Τμήματος	6
3. Προγράμματα Σπουδών	10
3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	10
3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	16
3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών	16
4. Διδακτικό έργο	17
5. Ερευνητικό έργο	28
6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς	33
7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης	37
8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	39
9. Συμπεράσματα	42
10. Σχέδια βελτίωσης	46
11. Πίνακες	48
12. Παραρτήματα	71
Παράρτημα Α: Έκθεση ακαδημαϊκού προγραμματισμού 2008 - 2012	
Παράρτημα Β: Κανονισμός εκπόνησης πτυχιακής εργασίας	
Παράρτημα Γ: Βέλτιστες πρακτικές στη διδασκαλία	
Παράρτημα Δ: Το πρόγραμμα σπουδών	
Παράρτημα Ε: Οδηγός σπουδών	
Παράρτημα ΣΤ: Κατάλογος επιστημονικών δημοσιεύσεων μελών Ε.Π.	

Πρόλογος

Η διασφάλιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου, όπως επίσης και των υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης των σπουδών που προσφέρονται από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Σερρών, αποτελεί « ... **κεντρική αποστολή και δέσμευση του συνόλου των μελών του**», όπως σχετικά σημειώνεται στην υπ' αριθμό 8/2-11-2006 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος. Προς την κατεύθυνση αυτή, το Τμήμα υιοθέτησε από την πρώτη στιγμή τα πρότυπα και τις διαδικασίες, που περιγράφονται στο νόμο 3374/2005 περί διασφάλισης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση και αποφάσισε να προχωρήσει στην εσωτερική του αξιολόγηση, προσδοκώντας ότι με την απόφασή του αυτή και την ανάπτυξη θεσμοθετημένων διαδικασιών αξιολόγησης των προσφερόμενων από το Τμήμα υπηρεσιών, τελικά θα καταφέρει :

- να βελτιώσει τα λειτουργικά και οργανωτικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας παροχής του συνόλου των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος και της ποιότητάς τους
- να ενισχύσει τη συνοχή του Τμήματος και να προκαλέσει την ενεργοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού του προς την κατεύθυνση της αποτελεσματικής στρατηγικής του διοίκησης και ανάπτυξης, ώστε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στην αποστολή και τους στόχους του.

Η παρούσα έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης ολοκληρώθηκε το Νοέμβριο του 2008, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες και κατευθύνσεις της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας (Α.ΔΙ.Π.), στη διάρκεια δύο διαδοχικών φάσεων. Η πρώτη φάση επικεντρώθηκε στη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών και πραγματοποιήθηκε στη διάρκεια του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2007-08. Σε δεύτερη φάση έγινε ο έλεγχος, η επιλογή, η σύνθεση και επεξεργασία των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν και η σύνταξη της τελικής έκθεσης. Η διάρθρωση του περιεχομένου της έκθεσης είναι απόλυτα συμβατή με τις βασικές ενότητες των κριτηρίων, που υποδείχθηκαν από την Α.ΔΙ.Π και περιλαμβάνει σε ξεχωριστά κεφάλαια : (α) τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης που ακολουθήθηκε, (β) την παρουσίαση του Τμήματος, (γ) τα προγράμματα σπουδών, (δ) το διδακτικό έργο, (ε) το ερευνητικό έργο, (στ) τις σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς, (ζ) τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης, (η) τις διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές, (θ) τα συμπεράσματα και (ι) τα σχέδια βελτίωσης της ποιότητας του Τμήματος. Στο κείμενο γίνεται εκτενέστατη χρήση πινάκων, κυρίως με τη μορφή και το περιεχόμενο που προτάθηκαν από την Α.ΔΙ.Π. Ο τρόπος αυτός της παρουσίασης των στοιχείων διευκολύνει πράγματι την οργάνωση των κειμένων σε κάθε κεφάλαιο, την ταξινόμηση και ομαδοποίηση των αποτελεσμάτων, όπως επίσης και την οποιαδήποτε αναφορά και αναζήτηση του σχετικού πρωτογενούς υλικού.

Καταλήγοντας πρέπει να σημειώσουμε ότι η σύνταξη αυτής της έκθεσης είναι το αποτέλεσμα της συλλογικής προσπάθειας πολλών ανθρώπων. Σ' αυτήν κύρια συνέβαλαν τα μέλη της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) και ο Προϊστάμενος του Τμήματος, που είχαν και την ευθύνη του συντονισμού της όλης προσπάθειας. Πέραν απ' αυτούς όμως και τα υπόλοιπα μέλη του Τμήματος, οι φοιτητές μας, τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού, οι Εργαστηριακοί και Επιστημονικοί συνεργάτες, τα μέλη του Ε.Τ.Π. και το διοικητικό προσωπικό, βοήθησαν ποικιλοτρόπως. Αυτό έγινε είτε με τη μορφή γραμματειακής και διοικητικής υποστήριξης, είτε στη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων και τη συμπλήρωση των σχετικών πινάκων. Όλους αυτούς τους ευχαριστούμε θερμά για την προθυμία και το ενδιαφέρον τους.

Η ΟΜ.Ε.Α. του Τμήματος Διοίκησης
Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Σερρών

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.

1.1.1. Ποια ήταν η σύνθεση της ΟΜ.Ε.Α.;

Με την υπ' αριθμό 8/2-11-2006 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων συγκροτήθηκε για πρώτη φορά η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.), στην οποία συμμετείχαν : ο Ε. Κεχρής, αναπληρωτής καθηγητής ως Πρόεδρος, και οι Κ. Πλουμίδης, αναπληρωτής καθηγητής, Σ. Δημητριάδης, επίκουρος καθηγητής, Κ. Ζαφειρόπουλος, επίκουρος καθηγητής, Α. Αθανάσινας, επίκουρος καθηγητής, Γ. Πάσχος, καθηγητής εφαρμογών και ο εκπρόσωπος των φοιτητών, ως μέλη. Μετά την αποχώρηση των μελών Κ. Πλουμίδη (λόγω συνταξιοδότησης) και Κ. Ζαφειρόπουλου (λόγω μετακίνησής του σε θέση επίκουρου καθηγητή στο πανεπιστήμιο Μακεδονίας), η σύνθεση της ΟΜ.Ε.Α. του Τμήματος ανασυγκροτήθηκε με την υπ' αριθμό 7/15-11-2007 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ως εξής : Ε. Κεχρής, αναπληρωτής καθηγητής ως Πρόεδρος, και οι Γ. Φραγκίδης, καθηγητής εφαρμογών, Ξ. Χαψά, καθηγήτρια εφαρμογών και ο εκπρόσωπος των φοιτητών, ως μέλη. Και με τις δύο αποφάσεις της η Γενική Συνέλευση του Τμήματος ομόφωνα δηλώνει ότι η διασφάλιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου και των υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης των σπουδών στο Τμήμα μας, αποτελεί κεντρική αποστολή και δέσμευση του συνόλου των μελών του. Επιπλέον, τα μέλη Ε.Τ.Π. του Τμήματος ειδικότερα, αναλαμβάνουν την οργανωτική και λειτουργική υποστήριξη του έργου της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) και γι' αυτό το λόγο ένας εκπρόσωπός τους θα καλείται να παρακολουθεί και να συμμετέχει στις συνεδριάσεις της. Οι αποφάσεις αυτές κοινοποιήθηκαν σε όλα τα μέλη Ε.Π., τους εργαστηριακούς και επιστημονικούς συνεργάτες, τα μέλη Ε.Τ.Π., το διοικητικό προσωπικό και το σύλλογο των φοιτητών του Τμήματος.

1.1.2. Με ποιους και πώς συνεργάστηκε η ΟΜ.Ε.Α. για τη διαμόρφωση της έκθεσης;

Η διαμόρφωση της έκθεσης στηρίχθηκε κατά κύριο λόγο στις σχετικές οδηγίες και κατευθύνσεις της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας (Α.ΔΙ.Π.) και είναι το αποτέλεσμα συλλογικής και συστηματικής προσπάθειας του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού του Τμήματός μας. Τα μέλη της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) και ο Προϊστάμενος του Τμήματος είχαν την ευθύνη του συντονισμού της όλης προσπάθειας, της ενημέρωσης των υπολοίπων μελών του Τμήματος για την πορεία ολοκλήρωσης του έργου και της συγγραφής των τελικών κειμένων. Πέραν απ' αυτούς όμως και τα υπόλοιπα μέλη του Τμήματος, οι φοιτητές μας, τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού, οι Εργαστηριακοί και Επιστημονικοί συνεργάτες, τα μέλη του Ε.Τ.Π. και το διοικητικό προσωπικό, βοήθησαν στην προσπάθεια αυτή. Αυτό έγινε είτε με τη μορφή της γραμματειακής και διοικητικής υποστήριξης, είτε στη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων (με τη βοήθεια των ερωτηματολογίων και των απογραφικών δελτίων) και τη συμπλήρωση των σχετικών πινάκων.

1.1.3. Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;

Το έργο της Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος ολοκληρώθηκε στη διάρκεια δύο διαδοχικών χρονικά φάσεων. Η πρώτη φάση επικεντρώθηκε στη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών και πραγματοποιήθηκε στη διάρκεια του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2007-08. Σε δεύτερη φάση έγινε ο έλεγχος, η επιλογή, η σύνθεση και επεξεργασία των στοιχείων, που συγκεντρώθηκαν και η σύνταξη της τελικής έκθεσης, σύμφωνα με τη δομή και τις ενότητες των κριτηρίων αξιολόγησης, που υποδείχθηκαν από την Α.ΔΙ.Π. Πιο συγκεκριμένα, οι επί μέρους διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι εξής :

- (α) Τα μέλη Ε.Π., οι επιστημονικοί και εργαστηριακοί συνεργάτες του Τμήματος, κλήθηκαν να συμπληρώσουν ηλεκτρονικά το απογραφικό δελτίο του μαθήματος, στο οποίο τους έχει ανατεθεί η διδασκαλία, μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων. Στις περιπτώσεις μαθημάτων που εμπλέκονται περισσότεροι του ενός διδάσκοντες (όπως π.χ. στις περιπτώσεις εργαστηριακών τμημάτων ή τμημάτων άσκησης πράξης), την ευθύνη της συμπλήρωσης την έχει ο διδάσκων του θεωρητικού μέρους του μαθήματος σε συνεργασία με τους υπόλοιπους. Το μέρος του απογραφικού δελτίου με τα στατιστικά στοιχεία της επίδοσης των φοιτητών παρελθόντων ετών, συμπληρώθηκαν σε συνεργασία με τη γραμματεία του Τμήματος.
- (β) Το σύνολο των μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού (τα μέλη Ε.Π. και οι επιστημονικοί και ερ-

- γαστηριακοί συνεργάτες του Τμήματος), κλήθηκαν να συμπληρώσουν ηλεκτρονικά το ατομικό απογραφικό δελτίο διδάσκοντος
- (γ) Οι φοιτητές του Τμήματος κλήθηκαν να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και του διδάσκοντος, σε κάθε μάθημα (εργαστηριακό, θεωρητικό ή άσκησης πράξης), την ώρα του μαθήματος και στη διάρκεια της 9ης εβδομάδας των μαθημάτων του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2007-08. Υπήρξαν σχετικές οδηγίες προς τους φοιτητές και διδάσκοντες για τη διαδικασία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων (για την αναλυτική περιγραφή της διαδικασίας αυτής βλέπε σχετικά στην ενότητα 4.1.1.), που υποστηρίχθηκε οργανωτικά από τα μέλη Ε.Τ.Π. του Τμήματος.
- (δ) Οι πίνακες, που υποδείχθηκαν από την Α.ΔΙ.Π., με στοιχεία σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, το προσωπικό, τους φοιτητές, τους αποφοίτους, τη διάρκεια των σπουδών, το ερευνητικό έργο, κ.λ.π., συμπληρώθηκαν υπό την επίβλεψη και τον συντονισμό της ΟΜ.Ε.Α. και του Προϊστάμενου και σε συνεργασία με τα υπόλοιπα μέλη του προσωπικού του Τμήματος.

Τα στοιχεία και οι πληροφορίες, που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, αντλήθηκαν τελικά από τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και απογραφικά δελτία, όπως επίσης και από το αρχείο της Γραμματείας του Τμήματος με προγενέστερες αποφάσεις και πεπραγμένα συλλογικών οργάνων και επιτροπών, τη βάση δεδομένων της ηλεκτρονικής γραμματείας, τον οδηγό σπουδών του Τμήματος και διάφορες έρευνες και μελέτες που διεξήχθησαν στα πλαίσια του προγράμματος αναμόρφωσης του Τμήματος κλπ.

1.1.4. Πώς και σε ποια έκταση συζητήθηκε η έκθεση στο εσωτερικό του Τμήματος;

Από την πρώτη στιγμή που το Τμήμα αποφάσισε να προχωρήσει στην εσωτερική του αξιολόγηση και στην απαραίτητη για το σκοπό αυτό ανάπτυξη θεσμοθετημένων διαδικασιών αξιολόγησης των προσφερόμενων υπηρεσιών, τα μέλη της ΟΜ.Ε.Α. και ο Προϊστάμενος ενημέρωναν και συζητούσαν με τους εκπροσώπους των φοιτητών και τα υπόλοιπα μέλη του προσωπικού του Τμήματος, για την πορεία ολοκλήρωσης του έργου. Ένα πρώτο σχέδιο του κειμένου της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης διανεμήθηκε στα μέλη και συζητήθηκε εξαντλητικά στην με αριθμ. πρωτ. 1755/4-12-2008 Γενική Συνέλευση του Τμήματος, όπου και διαμορφώθηκε και εγκρίθηκε ομόφωνα η παρούσα τελική του μορφή.

1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.

Τα θετικά στοιχεία, που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης ήταν τα εξής :

- Η οργανωτική και λοιπή υποστήριξη της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης από την Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας (Α.ΔΙ.Π.), με τις σχετικές οδηγίες και κατευθύνσεις, το προτεινόμενο ενιαίο *Πρότυπο Σχήμα* για τις εκθέσεις εσωτερικής αξιολόγησης όλων των Τμημάτων των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης, όπως επίσης και τα υποδείγματα των πινάκων, των ερωτηματολογίων και των απογραφικών δελτίων. Το υλικό αυτό, με μικρές κατά περίπτωση διαφοροποιήσεις, υπήρξε πράγματι μια ισχυρή μεθοδολογική βάση και πολλαπλά χρήσιμο για την υποστήριξη της όλης προσπάθειας.
- Η θετική στάση της συντριπτικής πλειοψηφίας των φοιτητών και των μελών Ε.Π. του Τμήματος έναντι των διαδικασιών αξιολόγησης της ποιότητας του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου. Η ενίσχυση της συνοχής του Τμήματος, με την ενεργοποίηση και τη συμμετοχή του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού του, για την αποτελεσματική ολοκλήρωση της διαδικασίας.
- Το αποτέλεσμα της διαδικασίας και η ίδια η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης, με τα στοιχεία που περιέχει. Για πρώτη φορά το Τμήμα μας διαθέτει μια πλήρη εικόνα της υφιστάμενης κατάστασής του, με το εκπαιδευτικό και ερευνητικό του προφίλ συνολικά, τα μέσα και τις δυνατότητές του για να ανταποκριθεί στην αποστολή και τους στόχους του.

Υπήρξαν βέβαια και σημαντικές δυσκολίες και προβλήματα στην πορεία υλοποίησης του έργου, ειδικά αν ληφθεί υπόψη ότι οι έννοιες της «αυτο-αξιολόγησης» και «αξιολόγησης» της ποιότητας του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου είναι σχετικά νέες στην ελληνική ακαδημαϊκή πραγματικότητα και πολύ περισσότερο στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Πιο συγκεκριμένα οι σημαντικότερες δυσκολίες που παρουσιάστηκαν ήταν οι εξής :

- (α) Η έλλειψη καθιερωμένων μηχανισμών διασφάλισης ποιότητας, αλλά και κάποια αρχική φυσική

- αντίδραση (ή και φόβος) στην καθιέρωση τέτοιων μηχανισμών.
- (β) Το μεγάλο πλήθος των στοιχείων που έπρεπε να συγκεντρωθούν και να αξιολογηθούν σε συνδυασμό με την ανυπαρξία μηχανισμού και εργαλείων οργανωτικής, διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης μέσα στο Τμήμα και το Ίδρυμα.
  - (γ) Ο μικρός αριθμός των μελών Ε.Π. και του προσωπικού διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, που είχαν το βάρος της υποστήριξης του συνόλου της διαδικασίας.
  - (δ) Η έλλειψη μιας ενημερωμένης βάσης δεδομένων και πληροφοριών σχετικών με τη διαχρονική εξέλιξη των βασικών ποσοτικών μεγεθών, που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία του Τμήματος.

1.3. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας.

Ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα που διαπιστώθηκαν μεταξύ άλλων στη διάρκεια υλοποίησης του έργου της εσωτερικής αξιολόγησης ήταν το μεγάλο πλήθος στοιχείων (κυρίως πρωτογενές υλικό από συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και απογραφικά δελτία) που πρέπει να συγκεντρωθούν, να αποθηκευτούν και να υποστούν κατάλληλη επεξεργασία, σε συνδυασμό με τον μικρό αριθμό του διαθέσιμου προσωπικού του Τμήματος και την ανυπαρξία μηχανισμού και εργαλείων υποστήριξης σε επίπεδο του Ίδρυματος. Προτείνουμε λοιπόν την οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία ενός Γραφείου Διασφάλισης Ποιότητας Σπουδών και Έρευνας σε επίπεδο κεντρικών υπηρεσιών του Τ.Ε.Ι. Σερρών συνολικά, το οποίο υπό την καθοδήγηση της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ίδρυματος θα αποτελέσει το κεντρικό όργανο στρατηγικού σχεδιασμού και οργανωτικής, διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης για την ανάπτυξη και σταδιακή εγκατάσταση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διασφάλισης της ποιότητας των προσφερόμενων από τα Τμήματα εκπαιδευτικών και ερευνητικών υπηρεσιών, κατά τα πρότυπα της σειράς ISO9001. Οι κύριες δραστηριότητες του κέντρου αυτού συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- (α) Ανάπτυξη και υιοθέτηση προτύπων και διαδικασιών ολοκληρωμένου συστήματος εσωτερικής αξιολόγησης και διασφάλισης της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών και της έρευνας.
- (β) Εκπόνηση μελετών για την υποστήριξη της βελτίωσης και του εκσυγχρονισμού του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών (σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο) και της έρευνας, ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και της Ελληνικής κοινωνίας γενικότερα στην πορεία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.
- (γ) Οργάνωση και υποστήριξη της διοικητικής λειτουργίας του Τμήματος (γραμματείες), ως αποτέλεσμα συγκεκριμένων οργανωτικών παρεμβάσεων που θα αποφασισθούν για την αποτελεσματικότερη υποστήριξη του εκπαιδευτικού και ερευνητικού του έργου.
- (δ) Έγκαιρη προετοιμασία του Ίδρυματος και των Τμημάτων του για την εξωτερική αξιολόγησή του και πιστοποίηση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών και της έρευνας.

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος (π.χ. στην πρωτεύουσα, σε μεγάλη πόλη, σε μικρή πόλη, συγκεντρωμένο, καταναμημένο σε μια πόλη κλπ).

Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Σερρών, βρίσκεται στην πόλη των Σερρών, πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού. Από το Σεπτέμβριο του 1993 το Τ.Ε.Ι. μεταφέρθηκε στις καινούργιες κτιριακές εγκαταστάσεις του, 500 μέτρα από το κέντρο της πόλης, που καλύπτουν έκταση 82.000 τ.μ. Στο χώρο αυτόν, βρίσκονται οι αίθουσες διδασκαλίας και τα εργαστήρια, τα γραφεία του εκπαιδευτικού προσωπικού και η γραμματεία του Τμήματος, όπως επίσης και οι λοιπές κεντρικές υπηρεσίες του Τ.Ε.Ι. : διοικητικές υπηρεσίες, βιβλιοθήκη, γυμναστήριο εξοπλισμένο με όργανα για την άθληση των φοιτητών, συνεδριακό κέντρο με 2 αμφιθέατρα και αίθουσα συνεδριάσεων για την εξυπηρέτηση διεθνών και πανελληνίων συνεδρίων, καλλιτεχνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Σε εξέλιξη βρίσκεται η κατασκευή ενός ανοιχτού αμφιθεάτρου και τεσσάρων νέων κτιρίων που χρηματοδοτείται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους. Στα νέα αυτά κτίρια αυτά θα στεγαστούν το φοιτητικό εστιατόριο και η λέσχη, αίθουσες διδασκαλίας και εργαστήρια των νέων τμημάτων, το κέντρο ξένων γλωσσών, το κέντρο ηλεκτρονικών υπολογιστών και το ινστιτούτο δια βίου εκπαίδευσης. Για την ολοκλήρωση του κτιριολογικού προγράμματος του Ιδρύματος προβλέπεται ακόμη η κατασκευή φοιτητικής εστίας, και χώροι αθλοπαιδιών (για ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλεϊ, τένις, κ.λπ).

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.

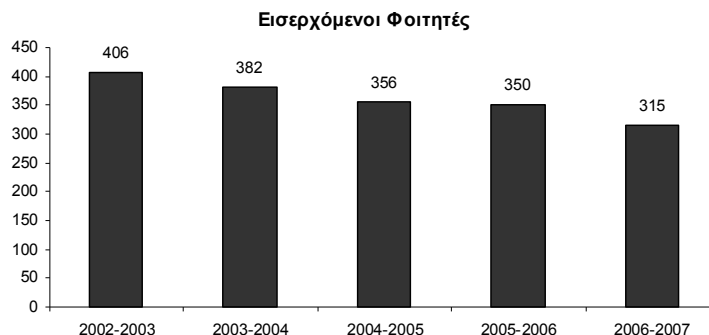
2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία).

Ποσοτικά στοιχεία σχετικά με τη διαχρονική εξέλιξη της στελέχωσης του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Σερρών σε εκπαιδευτικό προσωπικό και προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας, σημειώνονται αναλυτικά στον πίνακα 11-1, της ενότητας 11. Πιο συγκεκριμένα, στο Τμήμα υπηρετούν σήμερα 11 μέλη Ε.Π. (ένας εκ των οποίων πρόκειται σύντομα να συνταξιοδοτηθεί), 2 μέλη προσωπικού διοικητικής υποστήριξης (στη γραμματεία του Τμήματος) και 4 μέλη Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Τ.Π.). Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα 11-1, ο αριθμός των μελών Ε.Π. παραμένει περίπου σταθερός τα τελευταία χρόνια. Επιπλέον πρέπει να σημειώσουμε ότι ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος (όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα 11-2.1) ανέρχεται σήμερα στους 2.262 φοιτητές, από τους οποίους οι 1.292 (ή ποσοστό 57,1%) είναι ενεργοί φοιτητές, είναι δηλαδή εγγεγραμμένοι σε κανονικό, σύμφωνα με το τυπικό πρόγραμμα σπουδών, εξάμηνο των σπουδών τους. Αυτό σημαίνει ότι αναλογούν 205,6 εγγεγραμμένοι φοιτητές ανά μέλος Ε.Π. ή 117,5 ενεργοί φοιτητές ανά μέλος Ε.Π. του Τμήματος, αναλογία απαράδεκτα υψηλή για ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα, όταν η μέση τιμή του δείκτη αυτού για το σύνολο των πανεπιστημίων της χώρας μας (σύμφωνα με στοιχεία του 2007), είναι μόλις 20,7 ενεργοί φοιτητές ανά μέλος Δ.Ε.Π. Από τα στοιχεία αυτά αναδεικνύεται ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα του Τμήματος, η ανεπαρκής δηλαδή στελέχωση του κυρίως σε εκπαιδευτικό προσωπικό αλλά και σε προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης. Κατά την άποψη του Τμήματος, που τεκμηριωμένα περιέχεται στην πρόσφατη έκθεση του τετραετούς ακαδημαϊκού προγραμματισμού του προς το Υπουργείο Παιδείας (βλέπε παράρτημα Α), ο ελάχιστος αριθμός των μελών Ε.Π. που είναι απαραίτητος για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου του Τμήματος πρέπει να είναι 29 περίπου μέλη Ε.Π., εκ των οποίων ένα μεγάλο ποσοστό πρέπει να είναι της βαθμίδας καθηγητή εφαρμογών για την υποστήριξη των εργαστηριακών ασκήσεων και των ασκήσεων πράξης. Στον αριθμό αυτό δεν περιλαμβάνονται μέλη Ε.Π. υψηλότερης βαθμίδας, που επιπλέον χρειάζονται για την υποστήριξη των αναπτυξιακών στόχων του Τμήματος, δηλαδή : (α) τη δημιουργία τριών κατευθύνσεων στο πρόγραμμα σπουδών, με την υποστήριξη επιπλέον μαθημάτων επιλογής και στους τρεις υφιστάμενους τομείς, και (β) τη λειτουργία αυτοδύναμου προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών.

2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία.

Ο αριθμός και η κατανομή τόσο των εγγεγραμμένων όσο και των εισερχομένων φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Σερρών κατά τη διάρκεια της τελευταίας πε-

νταετίας, σημειώνονται και στους πίνακες 11-2.1 και 11-2.2 της ενότητας 11 αντίστοιχα. Ο αριθμός των εισερχομένων φοιτητών εμφανίζεται και στο επόμενο διάγραμμα.

Μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές δεν υπάρχουν, εφόσον στο Τμήμα δεν λειτουργούν μέχρι σήμερα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών. Ο αριθμός των εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών παραμένει περίπου σταθερός και ανέρχεται σήμερα στους 2.262 φοιτητές, από τους οποίους οι 1.292 (ή ποσοστό 57,1%) είναι ενεργοί φοιτητές, είναι δηλαδή εγγεγραμμένοι σε κανονικό, σύμφωνα με το τυπικό πρόγραμμα σπουδών, εξάμηνο των σπουδών τους. Στο Τμήμα μας περιμένουμε μια μικρή μείωση (σε ποσοστό περίπου 10% με 15%) του αριθμού των εγγεγραμμένων φοιτητών μας τα επόμενα χρόνια, που θα προκύψει από αντίστοιχη μείωση του αριθμού των εισαγομένων κάθε έτος, λόγω της καθιέρωσης της βάσης του 10 αλλά και του αυξανόμενου, μετά τις πρόσφατες εξελίξεις, ανταγωνισμού, από τα κάθε μορφής 'κολλέγια' του ιδιωτικού τομέα.

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.

2.3.1. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;

Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων ιδρύθηκε το 1979 και υπάγεται στη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Σερρών, το οποίο από το ακαδημαϊκό έτος 2001-02, σύμφωνα με το Νόμο 2916/2001 περί διάρθρωσης της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμισης θεμάτων τεχνολογικού τομέα αυτής, λειτουργεί ως Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα του Τεχνολογικού Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (σύμφωνα και με το άρθρο 2 του νόμου 3549/2007. Στο ΦΕΚ ίδρυσης του Τμήματος (ΠΔ 689, ΦΕΚ Α, 201/1-9-1979) δεν υπάρχουν διατυπωμένοι οι σκοποί και οι στόχοι του. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 1 του νόμου 3549/2007 η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), που έχουν ως αποστολή:

- (α) Να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία και να καλλιεργούν τις τέχνες και τον πολιτισμό.
- (β) Να συμβάλλουν στη διαμόρφωση υπεύθυνων πολιτών, ικανών να αντιμετωπίζουν τις ανάγκες όλων των πεδίων των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων με επιστημονική, επαγγελματική και πολιτιστική επάρκεια και με σεβασμό στις πανανθρώπινες αξίες της δικαιοσύνης, της ειρήνης, της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της αλληλεγγύης.
- (γ) Να ανταποκρίνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και αναπτυξιακών αναγκών της κοινωνίας με προσήλωση στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.
- (δ) Να διαμορφώνουν, επιδιώκοντας συνεργασίες με άλλα Α.Ε.Ι. και ερευνητικούς φορείς του εσωτερικού ή του εξωτερικού, απαραίτητες συνθήκες για την αναζήτηση και διάδοση νέας γνώσης και δημιουργία και ανάδειξη νέων ερευνητών και να συμμετέχουν στην αξιοποίηση της γνώσης και του ανθρωπίνου δυναμικού για την ευημερία της χώρας και της διεθνούς κοινότητας.
- (ε) Να συμβάλλουν στην εμπέδωση της ισότητας των φύλων και της ισοπολιτείας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Επιπλέον και σύμφωνα με την υπ' αριθμό 93364/Ε5 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ Β' 1457/3-10-2006) το περιεχόμενο σπουδών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Σερρών καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Διοικητικής Επιστήμης με εξειδίκευση εφαρμογής στις επιχειρήσεις γενικά τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα. Με την ίδια υπουργική απόφαση προσδιορίζεται ότι : *Το Τμήμα έχει ως αποστολή την ανάπτυξη και μετάδοση των γνώσεων και τη θεωρητική και εφαρμοσμένη έρευ-*

να στην επιστήμη της Διοίκησης των Επιχειρήσεων και την παροχή στους σπουδαστές του απαραίτητου θεωρητικού και πρακτικού υποβάθρου που θα εξασφαλίζει τη σφαιρική κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία'.

2.3.2. Πώς αντιλαμβάνεται η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος;

Αποστολή του Τμήματος είναι όσα σημειώνονται παραπάνω και ειδικότερα η εκπαίδευση στελεχών στα γνωστικά αντικείμενα της Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, με τις εφαρμογές τους στον Ιδιωτικό και Δημόσιο Τομέα. Το περιεχόμενο του νέου προγράμματος σπουδών του Τμήματος, που τέθηκε σε ισχύ από τον Σεπτέμβριο του 2007, είναι σχεδιασμένο προς την κατεύθυνση αυτή και συνδυάζει την ανάπτυξη του κατάλληλου θεωρητικού υπόβαθρου σπουδών, με υψηλού επιπέδου εργαστηριακή και πρακτική άσκηση. Πιο συγκεκριμένα, η διάρκεια των σπουδών είναι 8 (οκτώ) εξάμηνα. Σε όλα τα εξάμηνα πλην του τελευταίου, οι σπουδές περιλαμβάνουν θεωρητική διδασκαλία, εργαστηριακές και φροντιστηριακές ασκήσεις, καθώς και ασκήσεις πράξης και εφαρμογές σε πραγματικές ή εικονικές καταστάσεις, συμμετοχικά σεμινάρια και εκπόνηση μελετών. Έμφαση δίνεται στη μελέτη περιπτώσεων και στη συμμετοχική εργασία. Το τελευταίο εξάμηνο σπουδών περιλαμβάνει κυρίως την πρακτική άσκηση στο επάγγελμα και την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας που εξασφαλίζει την εμπάθυνση του τελειόφοιτου του Τμήματος σε ένα σοβαρό, επίκαιρο θέμα εφαρμοσμένης έρευνας ή αντικείμενο που έχει άμεση σχέση με την ειδικότητα των σπουδών. Παράλληλα το επιστημονικό δυναμικό του Τμήματος διεξάγει τεχνολογική κυρίως έρευνα, όπως αυτή ορίζεται με το νέο θεσμικό πλαίσιο, και αναπτύσσει τεχνογνωσία και καινοτομίες στα επαγγελματικά πεδία. Επιπλέον, οι βασικές κατευθύνσεις ανάπτυξης και στρατηγικοί στόχοι του Τμήματος στη διάρκεια της επόμενης τετραετίας 2008 – 2012, όπως αναλυτικά σημειώνονται και στην πρόσφατη έκθεση του τετραετούς ακαδημαϊκού προγραμματισμού του προς το Υπουργείο Παιδείας (βλέπε παράρτημα Α), επικεντρώνονται στα εξής : (α) την αναμόρφωση και τον εκσυγχρονισμό του προγράμματος των σπουδών, (β) τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση των εκπαιδευτικών υποδομών και διαδικασιών, (γ) την εφαρμογή διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας της εκπαίδευσης, (δ) την ενίσχυση της έρευνας, (ε) τη δημιουργία προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών, (στ) στην ενίσχυση της διεθνοποίησης του Τμήματος και (ζ) την ενδυνάμωση των σχέσεων με την τοπική κοινωνία.

2.3.3. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;

Δεν υπάρχουν διατυπωμένοι στόχοι του τμήματος στο ΦΕΚ ίδρυσης του Τμήματος (ΠΔ 689, ΦΕΚ Α, 201/1-9-1979). Οι στόχοι που σημειώθηκαν στα προηγούμενα, είναι αυτοί που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει.

2.3.4. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν ΟΧΙ, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;

Σε γενικές γραμμές οι εκπαιδευτικοί και ερευνητικοί στόχοι του τμήματος επιτυγχάνονται ως έναν βαθμό μέσω :

- (α) της διαρκούς προσπάθειας του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού του Τμήματος για τη διασφάλιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου, με την καθιέρωση μηχανισμών αξιολόγησης της επίδοσης φοιτητών και διδασκόντων στα μαθήματα, στην πρακτική άσκηση και στην πτυχιακή εργασία,
- (β) της συμμετοχής των μελών Ε.Π. σε ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα, μέσω της οποίας στηρίζεται τόσο η ανάπτυξη έρευνας υψηλού επιπέδου όσο και η συνεργασία με άλλους φορείς,
- (γ) της αναμόρφωσης του προγράμματος σπουδών σε τακτά χρονικά διαστήματα, παίρνοντας υπόψη τόσο τις σύγχρονες εξελίξεις στην επιστήμη της Διοίκησης Επιχειρήσεων, όσο και τις τοπικές και εθνικές ανάγκες, μέσα από την αλληλεπίδραση με διάφορους παραγωγικούς φορείς,
- (δ) της ανανέωσης του εργαστηριακού και ερευνητικού εξοπλισμού μέσα από εθνικά και κοινοτικά προγράμματα χρηματοδότησης και
- (ε) της λειτουργίας επιτροπών από μέλη Ε.Π. οι οποίες εισηγούνται προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του Τμήματος και την αναπροσαρμογή των στόχων του, όταν και όποτε αυτό κριθεί απαραίτητο.

Η αποτελεσματικότητα όμως στην επίτευξη των στόχων αυτών θα μπορούσε να βελτιωθεί με την αντιμετώπιση των παραγόντων οι οποίοι σήμερα δρουν ανασταλτικά. Οι πιο σημαντικοί από τους πα-

ράγοντες αυτούς είναι :

- (α) η έλλειψη μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών, που έχει ως αποτέλεσμα η έρευνα να υπολείπεται ποσοτικά των υπολοίπων αντιστοίχων τμημάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο και το Τμήμα να στερείται των άριστων φοιτητών του, αφού αυτοί επιλέγουν την συνέχιση των σπουδών τους σε Ιδρύματα (εσωτερικού ή εξωτερικού),
- (β) ο μικρός αριθμός, το επιβαρυνόμενο διδακτικό ωράριο και τα αυξημένα διοικητικά καθήκοντα των μελών Ε.Π. του Τμήματος,
- (γ) η έλλιπής διοικητική και τεχνική υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων,
- (δ) η έλλειψη μηχανισμού παροχής κινήτρων στα μέλη Ε.Π. για έρευνα υψηλού επιπέδου και
- (ε) η έλλιπής χρηματοδότηση για την υποστήριξη των στρατηγικών και αναπτυξιακών στόχων του Τμήματος.

2.3.5. Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;

Η τελευταία αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός του προγράμματος σπουδών στα σύγχρονα δεδομένα, που τέθηκε σε ισχύ από το Σεπτέμβριο του 2007, έγινε σύμφωνα με την αποστολή και τους στόχους του Τμήματος, όπως αυτοί διατυπώθηκαν στα προηγούμενα. Ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος αναθεώρησής τους άμεσα. Το θέμα θα συζητηθεί εκ νέου στην επόμενη αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών, ως αυτονόητο καθήκον και υποχρέωση των μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού του Τμήματος.

2.4. Διοίκηση του Τμήματος.

2.4.1. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα ;

Θεσμοθετημένα είναι τα όργανα Διοίκησης του Τμήματος, δηλαδή : η Γενική Συνέλευση, το Συμβούλιο, ο Προϊστάμενος και οι Υπεύθυνοι των τριών Τομέων. Η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού και εκπροσώπους των φοιτητών. Στη Συνέλευση προεδρεύει ο Προϊστάμενος του Τμήματος. Το Συμβούλιο του Τμήματος απαρτίζεται από τον Προϊστάμενο, τους τρεις Υπεύθυνους των Τομέων, έναν εκπρόσωπο των Φοιτητών, και για ειδικά θέματα έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού. Επιπλέον στο Τμήμα συγκροτούνται κατά περίπτωση επιτροπές για την ολοκλήρωση συγκεκριμένου έργου, όπως : η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (που ολοκλήρωσε το έργο της πρόσφατης αναμόρφωσης του προγράμματος σπουδών), η Επιτροπή για την αξιολόγηση των υποψηφίων επιστημονικών και εργαστηριακών συνεργατών (λειτουργεί κάθε χρόνο), οι Επιτροπές Εξέτασης Πτυχιακών Εργασιών (σε κάθε εξεταστική περίοδο), οι Υπεύθυνοι Πρακτικής Άσκησης και η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης.

2.4.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών) υπάρχουν στο Τμήμα;

Δεν υπάρχει εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας ειδικά για το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Το Τμήμα λειτουργεί με βάση τον κανονισμό λειτουργίας του Τ.Ε.Ι. Σερρών.

2.4.3. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;

Το Τμήμα είναι οργανωμένο σε τρεις Τομείς, ως εξής : (α) Τομέας Πληροφορικής και Επιχειρησιακής Έρευνας, (β) Τομέας Μάνατζμεντ και Μάρκετινγκ και (γ) Τομέας Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής. Κάθε τομέας είναι υπεύθυνος για τη διδασκαλία ενός αριθμού μαθημάτων του προγράμματος σπουδών. Τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού ανήκουν σε ένα από τους τρεις Τομείς. Όργανα του Τομέα είναι η Συνέλευση και ο Υπεύθυνος Τομέα. Η Συνέλευση απαρτίζεται από τα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού που ανήκουν στον Τομέα και εκπροσώπους των φοιτητών. Η διάρθρωση αυτή του Τμήματος σε τρεις Τομείς υλοποιήθηκε πρόσφατα (από τον Σεπτέμβριο του 2007), με την τελευταία αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών και ανταποκρίνεται στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή και τους στόχους του.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.1.1. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Μετά την πρόσφατη αναμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών, που ισχύει από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008, το περιεχόμενο του συνόλου των μαθημάτων συμπληρώθηκε και εκσυγχρονίστηκε με βάση τις εξελίξεις στα αντίστοιχα επιστημονικά πεδία, ενώ καταργήθηκαν κάποια μαθήματα και εισήχθησαν νέα. Το νέο αυτό αναμορφωμένο Πρόγραμμα Σπουδών, ανταποκρίνεται σε ικανοποιητικό βαθμό στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας, όπως αναλυτικά περιγράφεται στη συνέχεια.

3.1.1.1. Διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Προς την κατεύθυνση αυτή το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων ξεκίνησε και ολοκλήρωσε έρευνα ανάμεσα στις τοπικές ελληνικές επιχειρήσεις, για να προσδιορίσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες - που κατά τη γνώμη των επιχειρήσεων - πρέπει να συγκεντρώνουν οι πτυχιούχοι του Τμήματος. Η έρευνα διεξήχθη τον Ιούνιο του 2008 με τη μέθοδο του δομημένου ερωτηματολογίου που στάλθηκε σε 30 επιλεγμένες επιχειρήσεις, από τις οποίες αποκρίθηκαν 17. Στο ερωτηματολόγιο αυτό, οι γνώσεις και οι δεξιότητες ενός απόφοιτου Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων ομαδοποιήθηκαν σε 5 θεματικές ενότητες, ως εξής : (α) αγορές και πελάτες, (β) χρηματοοικονομικά, (γ) ανθρώπινο δυναμικό, (δ) λειτουργίες και (ε) τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών. Οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων προσδιόρισαν τη σημαντικότητα των γνώσεων και των δεξιοτήτων για κάθε θεματική ενότητα, χρησιμοποιώντας μία κλίμακα 3 βαθμίδων (πολύ σημαντική, σημαντική, λιγότερο σημαντική). Η ποσοστιαία κατανομή των αποκρίσεων των επιχειρήσεων του δείγματος, σημειώνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ	Πολύ σημαντική %	σημαντική %	Λιγότερο σημαντική %
ΑΓΟΡΕΣ-ΠΕΛΑΤΕΣ				
Τεχνικές σύγχρονης άμεσης πώλησης / εξυπηρέτηση πελάτη		76,47	11,76	11,76
Κοστολόγηση προϊόντος/τιμολόγηση		58,82	29,41	11,76
Διαμόρφωση προγράμματος Μάρκετινγκ		41,17	35,29	23,52
Γνώση ερμηνείας οικονομικών φαινομένων και των διακυμάνσεων		41,18	41,18	17,65
Διεξαγωγή ερευνών μάρκετινγκ		23,52	47,05	29,41
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ				
Μέθοδοι αξιολόγησης μιας επιχειρηματικής επένδυσης		47,05	29,41	23,52
Ανάλυση ισολογισμών, εξαγωγή αριθμοδεικτών		41,17	29,41	29,41
Κατάρτιση προϋπολογισμών		29,41	47,05	23,52
Διαμόρφωση ενός Business Plan		29,41	47,05	23,52
Διαμόρφωση τεχνικού δελτίου για ενισχύσεις από εθνικά/Ευρωπαϊκά προγράμματα		23,52	41,17	35,29
Γνώση των νέων χρηματοοικονομικών προϊόντων (θεσμών)		23,52	29,41	47,05
Διαδικασία δανειοδοτήσεων των επιχ/ρήσεων, συναλλαγές με τις τράπεζες		23,52	52,94	23,52
ΑΝΘΡΩΠΟΙ				
Ικανότητα διοίκησης προσωπικού		70,58	17,64	11,76
Ικανότητας χειρισμού πελατών, προμηθευτών, επισκεπτών		58,82	29,41	11,76

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ	Πολύ σημαντική %	σημαντική %	Λιγότερο σημαντική %
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ				
Διοίκηση Ποιότητας, Εφαρμογή Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας		52,94	11,76	35,29
Δεξιότητες λειτουργίας γραμματείας		47,05	29,41	23,52
Διοίκηση Παραγωγής με χρήση λογισμικών πακέτων		41,17	29,41	29,41
Διαχείριση Αποθήκης, παραγγελιών, αποστολών		35,29	41,17	23,52
Γνώση εφαρμογής της Εφοδιαστικής		35,29	23,52	41,17
Ανάπτυξη Λειτουργιών Ποιότητας		29,41	47,05	23,52
Κατάρτιση προγραμμάτων		23,52	52,94	23,52
Κατάρτιση μελέτης αστοχίας παραγωγής και αποτελεσμάτων		23,52	23,52	52,94
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ				
Γενικές γνώσεις χειρισμού Η/Υ		58,82	29,41	11,76
Εφαρμογές Ηλεκτρονικού Εμπορίου, Ηλεκτρονικού Επιχειρείν		47,05	23,52	29,41
Διατραπεζικές ηλεκτρονικές και μη συναλλαγές		35,29	41,17	23,52
Γνώση λογισμικών (προγραμμάτων) αναλυτικής λογιστικής		23,52	58,82	17,64
Χειρισμός πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης		17,64	70,58	11,76
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ				
Γνώση εφαρμογής στατιστικών μεθόδων ανάλυσης		11,76	41,17	47,05
Οργανωτικές δεξιότητες		58,82	23,52	17,64

Από τα στοιχεία του πίνακα σε συνδυασμό με τη διάρθρωση του προγράμματος σπουδών του Τμήματος προκύπτει ότι το πρόγραμμα σπουδών ανταποκρίνεται σε ικανοποιητικό βαθμό στις γνώσεις που κατά τη γνώμη των επιχειρήσεων πρέπει να συγκεντρώνουν οι απόφοιτοί του. Πιο συγκεκριμένα :

- (α) Η θεματική ενότητα «αγορές και πελάτες» καλύπτεται από τα εξής μαθήματα του προγράμματος σπουδών ^[1]: Διοίκηση Πωλήσεων, Μάρκετινγκ, Έρευνα Μάρκετινγκ, Μεθοδολογία έρευνας. Σημειώνεται ότι η Διοίκηση Πωλήσεων προστέθηκε στο πρόγραμμα σπουδών κατά την τελευταία αναμόρφωσή του (Σεπτέμβριος 2007) ενώ τα υπόλοιπα μαθήματα υπήρχαν και στο προηγούμενο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος.
- (β) Η θεματική ενότητα «χρηματοοικονομικά» καλύπτεται από τα μαθήματα Λογιστική, Χρηματοοικονομική, Διοικητική Λογιστική, Μελέτες Επενδύσεων, Επιχειρησιακός Σχεδιασμός και από ενότητες των μαθημάτων Διοίκησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, Μαθηματικά για Διοίκηση Επιχειρήσεων, κ.α.
- (γ) Η θεματική ενότητα «ανθρώπινο δυναμικό» καλύπτεται από τα μαθήματα: Αρχές Διοίκησης, Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων, Οργανωσιακή συμπεριφορά, Επιχειρησιακές Δομές και Επικοινωνία, Δημόσιες Σχέσεις, Διοίκηση Πωλήσεων, κ.α. που καλύπτουν τις γνώσεις που χαρακτηρίζουν ως πολύ σημαντικές οι επιχειρήσεις για τη θεματική ενότητα «ανθρώπινο δυναμικό».
- (δ) Η θεματική ενότητα «λειτουργίες» καλύπτεται από τα μαθήματα Διοίκηση Ολικής Ποιότητας, Εφοδιαστική, Διοίκηση Λειτουργιών Παραγωγής τα οποία καλύπτουν τις παραπάνω γνώσεις και δεξιότητες.
- (ε) Η θεματική ενότητα «τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών» καλύπτεται από τα μικτά μαθήματα Ηλεκτρονικό Εμπόριο, Εισαγωγή στη Πληροφορική, Βάσεις Δεδομένων στη Διοίκηση Επιχειρήσεων, Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων και καλύπτει τις γνώσεις και δεξιότητες που κρίνονται ως πολύ σημαντικές στην ενότητα των σύγχρονων τεχνολογιών και των εφαρμογών πληροφορικής.

^[1] Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών παρουσιάζονται στο Παράρτημα Δ.

3.1.1.2. Διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών.

Σύμφωνα με το άρθρο 26 του Ν. 1404/83 το πρόγραμμα σπουδών πρέπει να αναθεωρείται κάθε τρία χρόνια ενώ με την υπουργική απόφαση υπ' αριθμό 46350/Ε5 (ΦΕΚ Β', 625/18-5-2006) καθορίζονται οι γενικοί ενιαίοι κανόνες για την κατάρτιση των προγραμμάτων σπουδών Τμημάτων των Τ.Ε.Ι. Σε εφαρμογή των παραπάνω, η τελευταία αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών του Τμήματος ολοκληρώθηκε πρόσφατα και το νέο πρόγραμμα σπουδών ισχύει από το ακαδημαϊκό έτος 2007-08.

3.1.1.3. Δημοσιοποίηση του Προγράμματος Σπουδών.

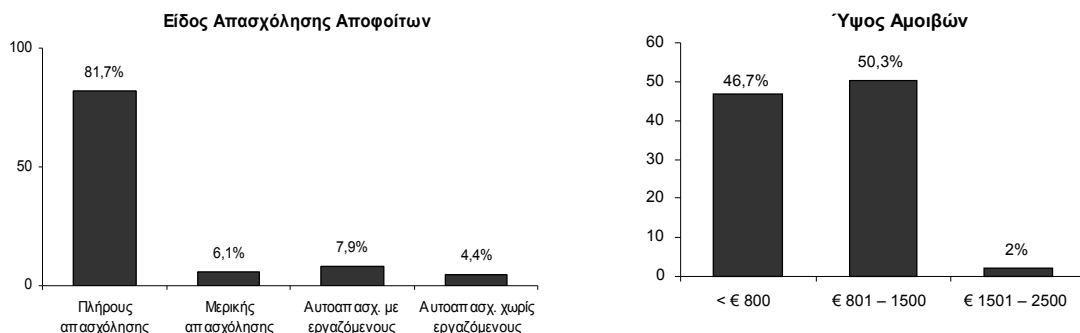
Το νέο πρόγραμμα σπουδών και οι μεταβατικές διατάξεις που ισχύουν για την εφαρμογή του, διατίθενται από την ιστοσελίδα του Τμήματος (<http://www.teiser.gr/business/>)

3.1.1.4. Διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων.

Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΤΕΙ Σερρών είχε διερευνήσει τον Μάιο του 1998 την αποκατάσταση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων που αποφοίτησαν από 1982 έως το 1997 για όλα τα τμήματα του ΤΕΙ ΣΕΡΡΩΝ με τη μέθοδο του δομημένου ερωτηματολογίου που στάλθηκε ταχυδρομικά στους αποφοίτους του ΤΕΙ Σερρών. Πιο πρόσφατα, κατά το χρονικό διάστημα Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2006 το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων διεξήγαγε αντίστοιχη έρευνα με τη μέθοδο της τηλεφωνικής συνέντευξης σε δείγμα 294 αποφοίτων του Τμήματος, που αποφοίτησαν κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1999 – 2004. Σύμφωνα με τα ευρήματα της τελευταίας αυτής έρευνας προκύπτει ότι:

- Το 68% των αποφοίτων είναι απασχολούμενοι, το 10,2% αυτοαπασχολούμενοι ενώ οι άνεργοι/άεργοι ανέρχονται στο 21,8%.
- Από τους απασχολούμενους, το 52% δηλώνει ότι η εργασία του αντιστοιχεί πολύ ή πάρα πολύ στο αντικείμενο των σπουδών του, το 22% ότι η εργασία του αντιστοιχεί σε μέτριο βαθμό με τις σπουδές του ενώ το 26% θεωρεί ότι η εργασία του αντιστοιχεί ελάχιστα ή καθόλου με τις σπουδές του.
- Από τους απασχολούμενους, το 61,5% δήλωσαν πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι από την απασχόλησή τους, το 20% δήλωσαν μέτριο βαθμό ικανοποίησης και το 18,5% δήλωσαν ελάχιστα ή λίγο ικανοποιημένοι.
- Μικρό ποσοστό αποφοίτων (7,5%) έχει παρακολουθήσει μεταπτυχιακές σπουδές – 4,8% στην Ελλάδα και 2,7% στο εξωτερικό. Ποσοστό 54% αυτών εργάζονταν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών.
- 43,5% βρήκαν την εργασία τους μέσα από το οικογενειακό ή φιλικό τους περιβάλλον, 19% από αγγελία, 15% μέσω διαγωνισμού, 4,5 % από τον ΟΑΕΔ, 3,5% από την Πρακτική Άσκηση, 0,5% από το Γραφείο Διασύνδεσης του ΤΕΙ και 13,5 % μέσω κάποιας άλλης διαδικασίας
- Οι απόφοιτοι αναφέρουν ως χρησιμότερα από τα μαθήματα που διδάχθηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους την Πληροφορική (με ποσοστό 77,5%), τις Δημόσιες Σχέσεις (με ποσοστό 68%), τη Λογιστική (με ποσοστό 60%), το Μάρκετινγκ (με ποσοστό 54%) και το Μάνατζμεντ (με ποσοστό 44%)
- Οι απόφοιτοι δηλώνουν πως θα ήθελαν να διδάσκονται σε μεγαλύτερο βαθμό μαθήματα σχετικά με τη Λογιστική (με ποσοστό 28,5%), τη Πληροφορική (με ποσοστό 27%), το Μάρκετινγκ-Μάνατζμεντ (με ποσοστό 16%) και τις Δημόσιες Σχέσεις (σε ποσοστό 10%).

Το είδος της απασχόλησης των αποφοίτων που είναι απασχολούμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι, καθώς και το ύψος των αμοιβών τους εμφανίζονται στα επόμενα σχήματα.

Τα παραπάνω ευρήματα χρησιμοποιήθηκαν στην πρόσφατη αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών του Τμήματος.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Η δομή, η συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του νέου αναμορφωμένου Προγράμματος Σπουδών, που ισχύει από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008, κρίνονται ικανοποιητικές και ανταποκρίνονται σε σημαντικό βαθμό στους στόχους του Τμήματος, όπως αναλυτικά περιγράφεται στη συνέχεια.

3.1.2 1. Δομή και διάρθρωση του προγράμματος σπουδών

Το σύνολο των μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών διαρθρώνεται σε 3 κατηγορίες, ως εξής : (α) Μαθήματα Γενικής Υποδομής (ΜΓΥ), σε ποσοστό 31,8% (ή 14 μαθήματα σε σύνολο 44 μαθημάτων), (β) Μαθήματα Ειδικής Υποδομής (ΜΕΥ), σε ποσοστό 47,7 % (ή 21 μαθήματα σε σύνολο 44 μαθημάτων) και (γ) Μαθήματα Ειδικότητας (ΜΕ), σε ποσοστό 20,5 % (ή 9 μαθήματα σε σύνολο 44 μαθημάτων). Από το σύνολο αυτό των μαθημάτων, τα 35 μαθήματα (ή ποσοστό 79,5%) είναι υποχρεωτικά και 9 μαθήματα (ή ποσοστό 20,5%) είναι κατ' επιλογή υποχρεωτικά. Οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών κατανέμονται ως εξής : (α) Θεωρητική διδασκαλία, σε ποσοστό 51,6% (ή 99 ώρες σε σύνολο 192 ωρών), (β) Ασκήσεις Πράξης, σε ποσοστό 38,0% (ή 73 ώρες σε σύνολο 192 ωρών) και (γ) Εργαστήρια, σε ποσοστό 10,4% (ή 20 ώρες σε σύνολο 192 ωρών).

3.1.2 2. Περιεχόμενο, αναπροσαρμογή, οργάνωση και συντονισμός της ύλης μεταξύ των μαθημάτων.

Τα περιγράμματα των μαθημάτων, όπως αυτά είχαν διαμορφωθεί για το προηγούμενο πρόγραμμα σπουδών, ήταν ιδιαίτερα συνοπτικά αφού περιείχαν μόνο τις θεματικές ενότητες και ενδεικτική βιβλιογραφία. Σημαντικά στοιχεία ενός πλήρους περιγράμματος μαθήματος, όπως οι εκπαιδευτικοί στόχοι, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και ο χρονοπρογραμματισμός, έλειπαν από τα περιγράμματα μαθημάτων του προηγούμενου προγράμματος σπουδών. Αποτέλεσμα των παραπάνω ελλείψεων ήταν ότι δεν γινόταν σαφές στους διδάσκοντες που καλούνταν να διδάξουν ένα μάθημα, σε τι επίπεδο εμπάθνησης θα έπρεπε να αναλυθεί η κάθε ενότητα του μαθήματος. Δεδομένου ότι σημαντικό μέρος του προγράμματος σπουδών του Τμήματος υλοποιείται από Εργαστηριακούς και Επιστημονικούς Συνεργάτες, η παραπάνω έλλειψη είχε σαν αποτέλεσμα στο ίδιο μάθημα να δίνεται βαρύτητα σε διαφορετικές ενότητες ανάλογα με τις προσωπικές απόψεις του Συνεργάτη, που είχε κάθε φορά την ανάθεση του μαθήματος. Για την επίλυση του προβλήματος αυτού αρχικά σχεδιάστηκε ένα αναλυτικό υπόδειγμα περιγράμματος μαθήματος το οποίο περιλαμβάνει τους στόχους του μαθήματος, τη βιβλιογραφία και τον χρονοπρογραμματισμό των θεματικών εννοιών σε επίπεδο εβδομαδιαίων διαλέξεων. Με βάση το υπόδειγμα αυτό, οι διδάσκοντες ανέπτυξαν για κάθε μάθημα το αναλυτικό του περιγράμματος. Στη συνέχεια, τα αναλυτικά περιγράμματα των μαθημάτων διανεμήθηκαν στους διδάσκοντες του Τμήματος ώστε να εντοπίσουν τις αλληλεπικαλύψεις ανάμεσα στα μαθήματα και να προτείνουν την εισαγωγή νέων ή την επέκταση υαρχόντων θεματικών εννοιών που δεν καλύπτονταν επαρκώς. Οι προτάσεις των διδασκόντων συγκεντρώθηκαν, συζητήθηκαν και υιοθετήθηκαν σε διαδοχικές συσκέψεις του συνόλων των μελών Ε.Π. του Τμήματος. Αποτέλεσμα της παραπάνω διαδικασίας είναι τα περιγράμματα μαθημάτων του νέου προγράμματος σπουδών, που ισχύει από τον Σεπτέμβριο του 2007, περιλαμβάνουν επιπλέον των στόχων και των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και το χρονικό προγραμματισμό της διδασκαλίας της ύλης του μαθήματος. Όπως προκύπτει από τις αποκρίσεις στα απογραφικά δελτία των μαθημάτων οι διδάσκοντες εντόπισαν επικαλύψεις ύλης στα περιγράμματα 4 μόνον μαθημάτων που διαμορφώθηκαν στο Τμήμα με την παραπάνω διαδικασία. Σημειώνεται ότι σε άλλα 7 μαθήματα οι αντίστοιχοι διδάσκοντες εντόπισαν συσχετίσεις με μορφή αλληλοσυμπλήρωσης με άλλα μαθήματα, ενώ στα υπόλοιπα μαθήματα οι διδάσκοντες δεν ανέφεραν επικάλυψη ύλης με άλλα μαθήματα. Αναφορικά με την περίπτωση της αλληλοσυμπλήρωσης με άλλα μαθήματα, επισημαίνεται ότι αυτή θεωρείται μάλλον θετικό στοιχείο που φανερώνει την ύπαρξη συσχετίσεων μεταξύ των μαθημάτων (διαθεματικότητα – multidisciplinary) του προγράμματος σπουδών. Με τον τρόπο αυτό, ορισμένα μαθήματα θεωρούν το ίδιο αντικείμενο από διαφορετικές οπτικές γωνίες και φωτίζουν διαφορετικές του πτυχές.

3.1.2 3. Προαπαιτούμενα μαθήματα.

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει δύο προαπαιτούμενα μαθήματα ή ποσοστό 4,5% στο συνολικό αριθμό μαθημάτων του προγράμματος σπουδών. Πιο συγκεκριμένα, το μάθημα Στατιστική Ι είναι

προαπαιτούμενο για το μάθημα Στατιστική με χρήση Η/Υ και το μάθημα Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικητικών Αποφάσεων Ι είναι προαπαιτούμενο για το μάθημα Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικητικών Αποφάσεων ΙΙ.

3.1.2 4. Διδασκαλία ξένων γλωσσών.

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει το μάθημα «Ξένη Γλώσσα για Διοίκηση Επιχειρήσεων», το οποίο είναι υποχρεωτικό μάθημα του Δ' εξαμήνου. Το μάθημα προσφέρεται σήμερα στα Αγγλικά, με την προοπτική να προσφέρεται σύντομα και στα Γερμανικά, ανάλογα με το διαθέσιμο προσωπικό του κέντρου ξένων γλωσσών του Ιδρύματος.

3.1.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

Με τη λήξη κάθε εξαμήνου ακολουθούν δύο εξεταστικές περιόδους, Α' και Β' εξεταστική περίοδος του χειμερινού εξαμήνου και Α' και Β' εξεταστική περίοδος του εαρινού εξαμήνου. Με νομοθετική ρύθμιση που ισχύει, κάθε εξεταστική περίοδος είναι διάρκειας 2 εβδομάδων. Ορισμένα μέλη Ε.Π. του Τμήματος διατύπωσαν προβληματισμό ως προς την χρονική διάρκεια των 2 εβδομάδων και πρότειναν την τροποποίηση της σχετικής διάταξης του νόμου για επέκτασή των εξεταστικών περιόδων στις 3 εβδομάδες. Τα θεωρητικά μαθήματα εξετάζονται και στις δύο περιόδους κάθε εξαμήνου, ενώ τα εργαστηριακά μόνο στην Α' εξεταστική περίοδο. Το σύστημα των εξετάσεων, αν και κρίνεται γενικά ως ικανοποιητικό, βρίσκεται υπό διαρκή παρακολούθηση ώστε να βελτιώνεται συστηματικά, τόσο ως προς το περιεχόμενο (ποιότητα, βαθμός δυσκολίας θεμάτων, καλλιέργεια κριτικής σκέψης κ.λπ.), όσο και ως προς τις μεθόδους, την αντικειμενικότητα και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών. Τα επί μέρους χαρακτηριστικά του εξεταστικού συστήματος, περιγράφονται αναλυτικά στη συνέχεια.

3.1.3.1. Τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών.

Από τα απογραφικά δελτία των μαθημάτων προκύπτει ότι χρησιμοποιούνται οι παρακάτω τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών : (α) Εξέταση γραπτή στο τέλος του εξαμήνου σε 43 μαθήματα (ή ποσοστό 97,73%), (β) Κατ' οίκον εργασία σε 21 μαθήματα (ή ποσοστό 47,73%), (γ) Προφορική παρουσίαση εργασίας σε 9 μαθήματα (ή ποσοστό 20,45%), (δ) Εργαστήριο ή πρακτικές ασκήσεις σε 21 μαθήματα (ή ποσοστό 47,73%) και (ε) άλλοι τρόποι αξιολόγησης σε 2 μαθήματα (ή ποσοστό 4,55%). Σε κανένα μάθημα δεν χρησιμοποιείται προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (εκτός από τις περιπτώσεις φοιτητών που παρουσιάζουν βεβαιωμένα από τις αρμόδιες ιατρικές αρχές μαθησιακά προβλήματα) ή πρόοδος (ενδιάμεση εξέταση),.

3.1.3.2. Διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών.

Στα θέματα των εξετάσεων αναγράφεται η βαθμολογική βαρύτητα κάθε θέματος. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων καταχωρούνται στο πληροφοριακό σύστημα ηλεκτρονικής γραμματείας από τον διδάσκοντα μέσω του διαδικτύου, ενώ μέσω διαδικτύου ενημερώνονται και οι φοιτητές για την επίδοσή τους στις εξετάσεις. Μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, οι διδάσκοντες είναι διαθέσιμοι να συζητήσουν με τους φοιτητές το γραπτό τους και να δώσουν διευκρινήσεις σχετικά με τις σωστές απαντήσεις και τον τρόπο προσμέτρησης της βαθμολογίας. Σε περιπτώσεις που ο φοιτητής μετά τη συζήτηση με τον διδάσκοντα διατηρεί επιφυλάξεις για την ορθότητα της αξιολόγησης έχει τη δυνατότητα να ζητήσει αναβαθμολόγηση, η οποία διεξάγεται σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο 3, του άρθρου 14, του ν. 3549/2007.

3.1.3.3. Οργάνωση της εξεταστικής διαδικασίας.

Στο Τμήμα υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία, που σε γενικές γραμμές κρίνεται ως ικανοποιητική, η οποία τηρείται με ευθύνη του Προϊσταμένου του Τμήματος και ρυθμίζει το διαδικαστικό μέρος για τη διεξαγωγή των εξετάσεων. Σκοπός της διαδικασίας είναι να εξασφαλιστεί η ομαλή διενέργεια των γραπτών εξετάσεων κατά τη διάρκεια των τεσσάρων εξεταστικών περιόδων. Πιο συγκεκριμένα, η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει : (α) τον ορισμό επιτηρητών σε κάθε εξεταζόμενο μάθημα ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητών που δήλωσαν το μάθημα, (β) τον ορισμό ενός μέλους Ε.Π. ως ελόπη και ενός μέλους Ε.Τ.Π. ως βοηθού ελόπη για κάθε μία από τις δύο εξεταστικές βάρδιες (πρωινή – βραδινή), (γ) οδηγίες που δίνονται στους επιτηρητές σχετικά με την διαδικασία της επιτήρησης όπως επίσης και τις ενέργειες στις οποίες θα πρέπει να προβούν σε περίπτωση προβλημάτων και (δ) την τήρηση αρχείου θεμάτων για κάθε μάθημα.

3.1.3.4. Διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας και προδιαγραφές της ποιότητάς της.

Η διαδικασία ανάθεσης και επίβλεψης της πτυχιακής εργασίας, όπως επίσης και οι προδιαγραφές ποιότητας που πρέπει να τηρούνται για τη συγγραφή της, περιγράφονται αναλυτικά στις ενότητες 3 και 4 του κανονισμού εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας, ο οποίος διατίθεται από την ιστοσελίδα του Τμήματος (βλέπε Παράρτημα Β).

3.1.4. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Το Τμήμα συμμετέχει κατά καιρούς σε προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας, η άποψη όμως του συνόλου των μελών του Τμήματος είναι ότι η συμμετοχή αυτή και γενικά η διεθνής διάσταση του Προγράμματος των Προπτυχιακών Σπουδών είναι περιορισμένη, όπως περιγράφεται στη συνέχεια. Πιο συγκεκριμένα :

- Στο Τμήμα μας εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS) γεγονός που επιτρέπει τη συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η συμμετοχή αυτή αφορά τις εξής περιπτώσεις: (α) τη φιλοξενία φοιτητών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών SOCRATES/ ERASMUS και (β) τη φοίτηση ατόμων από γειτονικές χώρες (πρόκειται για άτομα που δεν έχουν εισαχθεί με τη διαδικασία των πανελληνίων γενικών εξετάσεων, αλλά με απευθείας εγγραφή στο Τμήμα μέσω διακρατικών συνεργασιών).
- Το Τμήμα συμμετέχει στα προγράμματα ERASMUS και LEONARDO και έχει συνεργασία με τα ακόλουθα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού : Kymenlasko Polytechnic (Φιλανδία), Instituto Politecnico do Porto (Πορτογαλία), Technical University of Lodz (Πολωνία), Universita Degli Studi della Calabria (Ιταλία), Universita Degli studi de Bologna (Ιταλία), Universita Degli studi di Bari (Ιταλία), FH Wilhelmshaven (Γερμανία), FH Wismar (Γερμανία), FH Zittau (Γερμανία), IUT de Marne la Valle (Γαλλία), University of Plovdiv (Βουλγαρία) και Vilnius Gediminas Technical University (Λιθουανία). Στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας (2003-2008) μέσω του προγράμματος Erasmus, δεκατρείς (13) αλλοδαποί φοιτητές φοίτησαν στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος, ενώ σαράντα ένας (41) φοιτητές του Τμήματός μας φοίτησαν στα πλαίσια του ίδιου προγράμματος στο εξωτερικό.
- Μέσω διακρατικών συνεργασιών, στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2007-08, φοιτούν στο Τμήμα μας (43) φοιτητές από την Κύπρο, (29) φοιτητές από Αλβανία, (3) φοιτητές από Βουλγαρία, (2) φοιτητές από Γεωργία και (5) φοιτητές από άλλες χώρες. Συνολικά δηλαδή (82) αλλοδαποί φοιτητές σε σύνολο (2.262) εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος (2007) ή ποσοστό 3,6%.
- Δεν υπάρχει ιδιαίτερα μεγάλη συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στην εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματός μας. Στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας (2003-2008) μέσω του προγράμματος Erasmus, φιλοξενήσαμε διδάσκοντες για τρεις εβδομάδες συνολικά. Γενικότερα, δεν υπάρχει ενδιαφέρον από διδάσκοντες από άλλες χώρες να έρθουν και να διδάξουν στο Τμήμα μας ως επισκέπτες καθηγητές. Όπως προκύπτει από συζητήσεις που γίνονται με συναδέλφους από το εξωτερικό σε διάφορες ευκαιρίες (για παράδειγμα σε επιστημονικά συνέδρια, ανταλλαγές με το πρόγραμμα SOCRATES/ ERASMUS, κλπ.), οι συνθήκες εργασίας και οι αμοιβές του εκπαιδευτικού προσωπικού των Τ.Ε.Ι. δεν είναι ελκυστικές ώστε να προσελκύσουν συναδέλφους από το εξωτερικό, να έλθουν και να διδάξουν στο Τμήμα μας.
- Κανένα μάθημα δεν διδάσκεται (και) σε ξένη γλώσσα, με εξαίρεση τα μαθήματα που επιλέγουν να παρακολουθήσουν οι εισερχόμενοι αλλοδαποί φοιτητές στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS, ενώ διδάσκεται επιπρόσθετα το μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας (χωρίς διδακτικές μονάδες).

3.1.5. Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

Σύμφωνα με τη δομή και τη διάρκεια σπουδών του Τμήματος, το τελευταίο (8^ο) τυπικό εξάμηνο περιλαμβάνει την πρακτική άσκηση, διάρκειας 6 μηνών, η οποία είναι υποχρεωτική και πραγματοποιείται εφόσον ο φοιτητής έχει συγκεντρώσει 180 Διδακτικές Μονάδες. Σκοπός της πρακτικής άσκησης είναι η εμπέδωση και πρακτική εφαρμογή των γνώσεων των προηγούμενων εξαμήνων, η παροχή δυνατότητας ανάπτυξης πρωτοβουλιών, η δυνατότητα ανάπτυξης ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων και ομαδικής εργασίας και γενικά κρίνεται ως ικανοποιητική.

Πιο συγκεκριμένα, η πρακτική άσκηση των φοιτητών πραγματοποιείται σε φορείς του ιδιωτικού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης Εκπαίδευσης και Παραγωγής του Ιδρύματος, ενημερώνονται οι φοιτητές για τις διαθέσιμες θέσεις πρακτικής άσκησης. Η πρακτική ά-

σκηση των φοιτητών του Τμήματος παρακολουθείται και ελέγχεται από τους υπευθύνους πρακτικής άσκησης. Για κάθε ασκούμενο φοιτητή υπάρχει ένας επόπτης πρακτικής άσκησης, μέλος Ε.Π. του Τμήματος. Η παρακολούθηση και έλεγχος της επίδοσης του φοιτητή στη διάρκεια της πρακτικής του άσκησης γίνεται τόσο στο φορέα, από το αντίστοιχο μέλος του, που ορίζεται ως υπεύθυνος και καταγράφει την παρουσία και την επίδοση του φοιτητή, όσο και από το Τμήμα, μέσω του επόπτη της πρακτικής άσκησης, ο οποίος επίσης αξιολογεί το φοιτητή. Ο επόπτης μέλος Ε.Π. του Τμήματος επισκέπτεται, αν κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο, το φορέα υλοποίησης της πρακτικής άσκησης του φοιτητή για να αξιολογήσει και από κοντά την εξέλιξη της πρακτικής άσκησης ή να επιλύσει προβλήματα που είναι πιθανό να παρουσιαστούν. Οι φοιτητές του Τμήματος, που στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας ολοκλήρωσαν την πρακτική τους άσκηση σημειώνονται στον πίνακα που ακολουθεί. Πρόκειται συνολικά για 1027 Φοιτητές ή κατά μέσον όρο 171,2 Φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος.

Φοιτητές που έκαναν Πρακτική Άσκηση κατά τα Ακαδημαϊκά Έτη 2003-2008

Ακαδημαϊκό Έτος	Αριθμός Φοιτητών
2002 – 03	162
2003-04	178
2004-05	185
2005-06	215
2006-07	155
2007-08	132
Σύνολο	1027

Η πρακτική άσκηση διευκολύνει τους φοιτητές να εφαρμόσουν στην πράξη τις γνώσεις τους σε πραγματικό εργασιακό περιβάλλον, να αναπτύξουν δεξιότητες και να αποκτήσουν την πρώτη τους επαγγελματική εμπειρία. Υπάρχουν περιπτώσεις που με την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης οι εργοδότες προτείνουν στους ασκούμενους να συνεχίσουν την εργασία τους στην επιχείρηση. Όπως σημειώθηκε και στην ενότητα 3.1.1.4. σύμφωνα με στοιχεία έρευνας που διενήργησε το Τμήμα, 3,5% των αποφοίτων βρίσκει εργασία μέσω της πρακτικής άσκησης. Επομένως η πρακτική άσκηση συμβάλλει σημαντικά στην επιστημονική και επαγγελματική ολοκλήρωση των σπουδαστών. Τα μέλη του Τμήματος εξέφρασαν τον προβληματισμό τους σχετικά με το περιεχόμενο και την ποιότητα της πρακτικής άσκησης που σχετίζεται και με τον μικρό αριθμό Ε.Π. που υπηρετούν στο Τμήμα. Για τη δημιουργία ελκυστικότερων συνθηκών απασχόλησης των φοιτητών στον ιδιωτικό κυρίως τομέα, προτείνεται η επέκταση και αύξηση της χρηματοδότησης του προγράμματος πρακτικής άσκησης μέσω του ΕΠΕΑΕΚ για να μπορούν να επιδοτούνται περισσότεροι φοιτητές.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στο Τμήμα δεν λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η σχετική δυνατότητα παρέχεται σήμερα και στα Τ.Ε.Ι. με το νόμο 3685/2008 “Περί μεταπτυχιακών σπουδών στα Α.Ε.Ι.”, που όμως θέτει ως απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή αιτήματος έγκρισης προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών τη συνυποβολή της έκθεσης αξιολόγησης του Τμήματος, σύμφωνα με το νόμο 3374/2005.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Στο Τμήμα δεν λειτουργεί Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών, ούτε υπάρχει αυτή η δυνατότητα στο υφιστάμενο σήμερα θεσμικό πλαίσιο. Σύμφωνα με το νόμο 3685/2008 «τα Πανεπιστήμια έχουν πλέον την αρμοδιότητα να χορηγούν Διδακτορικά Διπλώματα». Η διάκριση αυτή κρίνεται ως ακατανόητη, καθώς αμφισβητεί άμεσα τη δυνατότητα καθοδήγησης και μύησης στη διενέργεια έρευνας νέων ερευνητών με σκοπό την συγγραφή διδακτορικής διατριβής, από τα μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι., τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των οποίων (ιδιαίτερα μετά την ανωτατοποίηση των Τ.Ε.Ι. και τη δημοσίευση του νόμου 2916/2001) δεν υστερούν σε σχέση με αυτά των μελών ΔΕΠ των πανεπιστημίων.

4. Διδακτικό έργο

4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

Όπως σημειώσαμε αναλυτικά στην ενότητα 2.2.1, ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα του Τμήματος είναι η ανεπαρκής στελέχωσή του κυρίως σε μέλη Ε.Π. και ο συνεπαγόμενος μεγάλος αριθμός εργαστηριακών και επιστημονικών συνεργατών, που κάθε χρόνο προσλαμβάνονται (με συμβάσεις ορισμένου χρόνου) για τη διδασκαλία μαθημάτων του προγράμματος σπουδών. Παρόλα αυτά, η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού (μόνιμα μέλη Ε.Π. και επιστημονικοί και εργαστηριακοί συνεργάτες) κρίνεται σε γενικές γραμμές ως ικανοποιητική και ελέγχεται συστηματικά με συγκεκριμένη διαδικασία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, όπως αναλυτικά περιγράφεται στη συνέχεια.

4.1.1. Διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές.

Το Τμήμα έχει υιοθετήσει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές από το ακαδημαϊκό έτος 2004 – 2005 και έχει αποκτήσει κατάλληλο εξοπλισμό για την αυτοματοποιημένη καταγραφή των αποκρίσεων των φοιτητών. Η διαδικασία διεκπεραιώνεται την 9η – 10η εβδομάδα μαθημάτων χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση έτσι ώστε να συγκεντρωθούν οι απόψεις των φοιτητών που παρακολουθούν με συνέπεια τα μαθήματα. Η διαδικασία περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

Ορισμός χρόνου συμπλήρωσης ερωτηματολογίων

- Τα ερωτηματολόγια συμπληρώνονται την 9η ή 10η εβδομάδα μαθημάτων, μετά από απόφαση της ομάδας εσωτερικής αξιολόγησης. Ο χρόνος συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων δεν ανακοινώνεται στους φοιτητές.

Προετοιμασία

- Ορίζεται για κάθε διδάσκοντα ένας μοναδικός κωδικός αριθμός.
- Ετοιμάζεται στον επεξεργαστή κειμένου το ερωτηματολόγιο που θα χρησιμοποιηθεί για το τρέχον εξάμηνο, εκτυπώνεται και φωτοτυπείται με ιδιαίτερη προσοχή.
- Μία φωτοτυπία του ερωτηματολογίου σαρώνεται στον σαρωτή και με χρήση του λογισμικού των ερωτηματολογίων ορίζονται οι περιοχές απόκρισης και τα χαρακτηριστικά τους.
- Συμπληρώνεται ένας μικρός αριθμός ερωτηματολογίων τα οποία σαρώνονται ώστε να ελεγχθεί η αξιοπιστία του συστήματος.
- Τα ερωτηματολόγια που θα συμπληρωθούν από τους φοιτητές για κάθε διδάσκοντα και για κάθε μάθημα που αυτός διδάσκει, τοποθετούνται σε φάκελο μεγέθους A4 χωρίς να διπλωθούν. Έξω από το φάκελο αναγράφεται ο κωδικός και ο τίτλος του μαθήματος, το ονοματεπώνυμο και ο κωδικός του διδάσκοντα.

Συμπλήρωση ερωτηματολογίων

- Την εβδομάδα αξιολόγησης, κάθε διδάσκων στη διάρκεια του διαλείμματος που προηγείται της ώρας του μαθήματός του, ενημερώνεται από μέλος ΕΤΠ για την αξιολόγηση, τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί και παραλαμβάνει το φάκελο με τα ερωτηματολόγια του μαθήματός του.
- Ο διδάσκων εξηγεί στους φοιτητές του μαθήματός του για τη διαδικασία της αξιολόγησης δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ανωνυμία του ερωτηματολογίου
- Ο διδάσκων ορίζει τρεις φοιτητές οι οποίοι θα είναι υπεύθυνοι για τη συλλογή των ερωτηματολογίων και την κατάθεσή τους στο γραφείο των μελών ΕΤΠ.
- Ο διδάσκων αναγράφει στον πίνακα τον κωδικό του μαθήματος και τον κωδικό του διδάσκοντος και αποχωρεί από την αίθουσα.
- Οι φοιτητές συμπληρώνουν τον κωδικό του μαθήματος και τον κωδικό του διδάσκοντος και περιμένουν να αποχωρήσει ο διδάσκων από την αίθουσα για να συμπληρώσουν τις αποκρίσεις τους στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου.
- Μετά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από όλους τους φοιτητές, οι 3 φοιτητές που ορίστηκαν από τον διδάσκοντα συλλέγουν τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια, τα τοποθετούν στον φάκελο του μαθήματος και παραδίδουν το φάκελο στο γραφείο των μελών ΕΤΠ.
- Τα μέλη ΕΤΠ καταμετρούν τον αριθμό των ερωτηματολογίων και καταγράφουν τον αριθμό αυτόν σε κατάσταση (κατάσταση ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν).

Ανάγνωση – επεξεργασία των ερωτηματολογίων

- Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια σαρώνονται και οι αποκρίσεις καταχωρούνται αυτόματα στο φύλλο επεξεργασίας του λογισμικού ανάγνωσης ερωτηματολογίων.
- Ελέγχεται ο αριθμός των ερωτηματολογίων που σαρώθηκαν για κάθε μάθημα και αντιπαρατίθεται με τον αριθμό που έχει καταγραφεί στην κατάσταση ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν. Εντοπίζονται τυχόν αποκλίσεις και διορθώνονται πιθανά λάθη.
- Υπολογίζεται για κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου ο μέσος όρος των αποκρίσεων των φοιτητών.
- Υπολογίζεται ανά διδάσκοντα, ανά μάθημα και ανά ερώτηση ο μέσος όρος των αποκρίσεων των φοιτητών.

Ενημέρωση διδασκόντων

- Ετοιμάζεται ενημερωτικό σημείωμα το οποίο περιέχει τις παραπάνω πληροφορίες. Υπόδειγμα του ενημερωτικού σημειώματος ακολουθεί στη συνέχεια :

Τ.Ε.Ι. Σερρών
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων
Θέμα: Ενημέρωση για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης

Σέρρες: (Ημερομηνία)

Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Τμήματος που διεξήχθη στη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου 2007-2008 σας ανακοινώνουμε τα αποτελέσματα της δικής σας βαθμολόγησης σε κάθε μία ερώτηση σε σχέση με την μέση βαθμολογία συνολικά όλων των διδασκόντων του Τμήματος.

Σας ενημερώνουμε ότι τα στοιχεία είναι απόλυτα εμπιστευτικά αυτά, γνωστοποιούνται από την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης μόνο σε εσάς και ότι η αξιολόγηση αφορά συνολικά ολόκληρο το Τμήμα και για το λόγο αυτό θα ανακοινωθούν μόνον τα αποτελέσματα της συνολικής βαθμολόγησης. Σημειώνεται ότι μπορείτε να δείτε τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν και τα σχόλια των φοιτητών στο Γραφείο Ε.Τ.Π του Τμήματος από (Ημερομηνία).

Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων σας ευχαριστεί θερμά για τη συμμετοχή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος και ειδικότερα στην προσπάθεια αξιολόγησης αυτής.

Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) του
Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Σερρών

- Τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από τους φοιτητές φυλάσσονται με ευθύνη των μελών ΕΤΠ. Τα ερωτηματολόγια που έχουν συμπληρωθεί σε κάποιο εξάμηνο για ένα μάθημα μπορούν να αναγνωστούν μόνον από τον διδάσκοντα του μαθήματος αυτού κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο.
- Το Τμήμα ενθαρρύνει κάθε διδάσκοντα να δει τα σχόλια που έχουν συμπληρώσει στα δικά του μαθήματα οι φοιτητές.

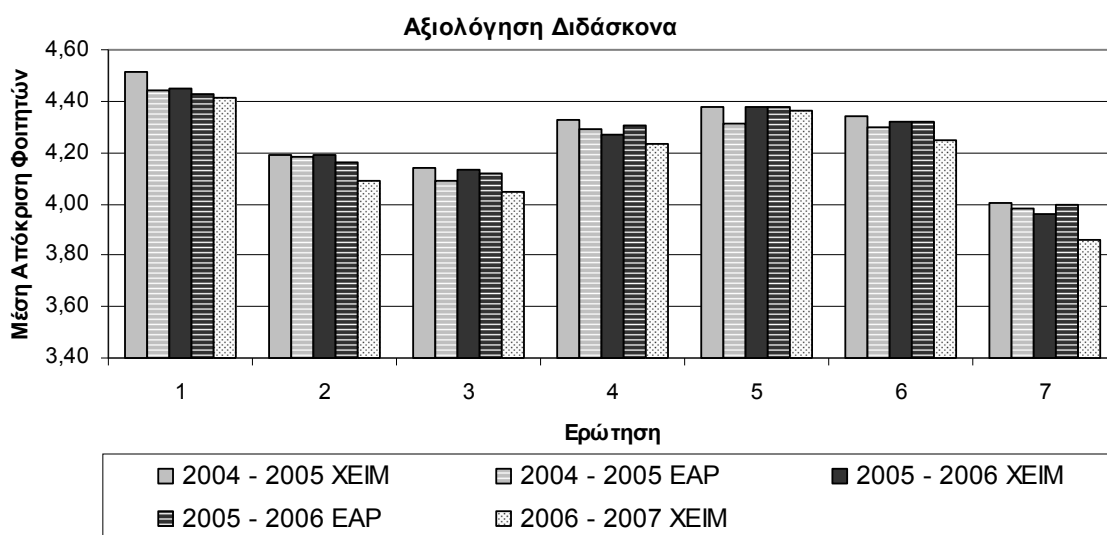
4.1.2. Αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές.

Το 1^ο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης διδασκόντα σχεδιάστηκε από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και χρησιμοποιήθηκε για 5 συνεχή ακαδημαϊκά εξάμηνα: από το χειμερινό εξάμηνο 2004 – 2005 έως και το χειμερινό εξάμηνο 2006 – 2007. Το ερωτηματολόγιο αυτό ήταν ένα εύχρηστο εργαλείο για την αποτύπωση της συνολικής εικόνας κάθε διδάσκοντα, όπως αυτή προσλαμβάνεται από τους φοιτητές. Χρησιμοποιήθηκε πενταβάθμια κλίμακα για τις αποκρίσεις των φοιτητών (1 = Ελάχιστα, 2 = Λίγο, 3 = Μέτρια, 4 = Αρκετά, 5 = Πολύ). Οι ερωτήσεις που περιέχονται στο ερωτηματολόγιο αυτό, όπως επίσης ο αριθμός των ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν από τους φοιτητές κατά τα εξάμηνα κατά τα οποία χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο αυτό καθώς και ο μέσος όρος των αποκρίσεων των φοιτητών ανά ερώτηση εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΤΟ 1 ^ο ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	2004 - 05 ΧΕΙΜ	2004 - 05 ΕΑΡ	2005 - 06 ΧΕΙΜ	2005 - 06 ΕΑΡ	2006 - 07 ΧΕΙΜ
Αριθμός Ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1659	1757	1754	1751	1706
1. Ο διδάσκων ήταν επαρκώς προετοιμασμένος για κάθε μάθημα;	4,52	4,44	4,45	4,43	4,41
2. Σας βοήθησε να κατανοήσετε καλύτερα το περιεχόμενο του μαθήματος;	4,19	4,18	4,19	4,16	4,09
3. Ενθάρρυνε και υλοστήριξε την ενεργό συμμετοχή σας στα μαθήματα	4,14	4,09	4,13	4,12	4,05
4. Ήταν διαθέσιμος για ερωτήσεις και απορίες εκτός ωρών μαθήματος	4,33	4,29	4,27	4,30	4,23
5. Τήρησε με συνέπεια το ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας	4,38	4,31	4,38	4,38	4,36
6. Ποιος βαθμός περιγράφει καλύτερα τη γενική εικόνα του διδάσκοντα (το διδακτικό του έργο, τη συμπεριφορά του και την προσωπικότητά του;)	4,34	4,30	4,32	4,32	4,25
7. Ποιος βαθμός περιγράφει καλύτερα την ποιότητα του εκπαιδευτικού υλικού (συγγράμματα, σημειώσεις, κλπ) που χρησιμοποιήθηκε για το μάθημα;	4,00	3,98	3,96	4,00	3,86

Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- Η διαδικασία της αξιολόγησης του διδακτικού έργου με συμπλήρωση ερωτηματολογίων απαιτεί τη διαχείριση ενός σχετικά μεγάλου αριθμού ερωτηματολογίων. Σημαντικό ρόλο στη γρήγορη διαχείριση των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων παίζει το σύστημα αυτόματης ανάγνωσης των ερωτηματολογίων που έχει αποκτήσει και χρησιμοποιεί το Τμήμα. Η διαδικασία εξαγωγής των αποτελεσμάτων και δημιουργίας των ενημερωτικών σημειωμάτων των διδασκόντων, ωστόσο, παραμένει χειρωνακτική και χρονοβόρα. Απαιτείται η αυτοματοποίησή της.
- Οι αποκρίσεις των φοιτητών είναι διαχρονικά συνεπείς, αφού ακολουθούν συστηματικά το ίδιο πρότυπο. Αυτό γίνεται πιο εμφανές από τη γραφική αναπαράσταση των αποκρίσεων που εμφανίζεται στο επόμενο διάγραμμα:

- Οι μέσες αποκρίσεις των φοιτητών εμφανίζουν αρκετά υψηλές μέσες τιμές, γεγονός που σημαίνει ότι σε γενικές γραμμές δεν προκύπτει γενικό πρόβλημα σε σχέση με κάποιο από τα ερωτήματα του ερωτηματολογίου.
- Η χαμηλότερη απόκριση (η οποία ωστόσο έχει ικανοποιητική τιμή) παρουσιάζεται διαχρονικά στο τελευταίο ερώτημα που αφορά την ποιότητα του εκπαιδευτικού υλικού. Επομένως, ένα σημείο βελτίωσης σχετίζεται με τα συγγράμματα που υιοθετούνται από το Τμήμα, τις συμπληρωματικές

σημειώσεις κλπ. Απαιτείται μεγαλύτερη διερεύνηση του ζητήματος αυτού για να διαπιστωθεί αν η βελτίωση θα πρέπει να σχετίζεται με την ποιότητα των συγγραμμάτων ή με άλλα χαρακτηριστικά όπως για παράδειγμα τον όγκο των συγγραμμάτων ή τη διαδικασία και το χρόνο διανομής τους.

Το 2^ο ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση του διδάσκοντα από τους φοιτητές βασίστηκε στο πρότυπο ερωτηματολόγιο, που προτάθηκε από την ΑΔΙΠ. Το προτεινόμενο ερωτηματολόγιο της ΑΔΙΠ χρησιμοποιήθηκε με μικρές τροποποιήσεις (φραστικές κυρίως) κατά το χειμερινό εξάμηνο 2007 – 2008, ενώ πρόσθετες τροποποιήσεις εισήχθησαν κατά τη χρήση του ερωτηματολογίου στη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου 2007 – 2008. Η μορφή των δύο αυτών ερωτηματολογίων, που χρησιμοποιήθηκαν, ο συνολικός αριθμός των ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν και οι μέσες αποκρίσεις των φοιτητών, εμφανίζονται στον πίνακα, που ακολουθεί.

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΑΔΙΠ 1 ^η έκδοση	2007 - 2008 ΧΕΙΜ	ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΑΔΙΠ 2 ^η έκδοση	2007 -2008 ΕΑΡ
Αριθμός Ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1881	Αριθμός Ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1757
1. Οι στόχοι του μαθήματος ήταν σαφείς;	3,97	Αντικαταστάθηκαν από την ερώτηση 7.	
2. Η ύλη που καλύφθηκε ανταποκρινόταν στους στόχους του μαθήματος;	4,06		
3. Η ύλη που διδάχθηκε ήταν καλά οργανωμένη;	4,09	1. Η ύλη που διδάχθηκε ήταν καλά οργανωμένη;	4,03
4. Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε βοήθησε στην καλύτερη κατανόηση του μαθήματος;	3,86	2. Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε βοήθησε στην καλύτερη κατανόηση του μαθήματος;	3,85
5. Τα εκπαιδευτικά βοηθήματα («σύγγραμμα», σημειώσεις, πρόσθετη βιβλιογραφία) χορηγήθηκαν εγκαίρως;	3,47	3. Τα εκπαιδευτικά βοηθήματα («σύγγραμμα», σημειώσεις, πρόσθετη βιβλιογραφία) χορηγήθηκαν εγκαίρως;	3,80
6. Πόσο ικανοποιητικό βρίσκετε το κύριο βιβλίο ή τις σημειώσεις;	3,43	4. Πόσο ικανοποιητικό βρίσκετε το κύριο βιβλίο ή τις σημειώσεις;	3,57
7. Πόσο εύκολα διαθέσιμη είναι η βιβλιογραφία στην Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος;	3,30	5. Πόσο εύκολα διαθέσιμη είναι η βιβλιογραφία στην Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος;	3,46
8. ΑΝ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΧΕΙ ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Πόσο απαραίτητα κρίνετε τα προαπαιτούμενα του μαθήματος;	3,31		
9. Υπάρχει σαφής σύνδεση του περιεχομένου του μαθήματος με το γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος;	3,93	7. Επιτεύχθηκαν οι στόχοι του μαθήματος;	3,53
10. Πώς κρίνετε το επίπεδο δυσκολίας του μαθήματος για το έτος του;	3,51	6. Πώς κρίνετε το επίπεδο δυσκολίας του μαθήματος για το έτος του;	3,87
11. Είναι σαφές και γνωστό από την αρχή του εξαμήνου με ποιον τρόπο θα προκύψει η βαθμολογία σας στο μάθημα;	3,48		
12. Το θέμα δόθηκε εγκαίρως;	3,89		
13. Η καταληκτική ημερομηνία για υποβολή ή παρουσίαση των εργασιών ήταν λογική;	3,82		
14. Υπήρχε σχετικό ερευνητικό υλικό στη βιβλιοθήκη;	3,44		
15. Υπήρχε καθοδήγηση από τον διδάσκοντα;	4,04	8. Υπήρχε καθοδήγηση από τον διδάσκοντα;	4,20
16. Τα σχόλια του διδάσκοντος ήταν εποικοδομητικά και αναλυτικά;	4,05		
17. Δόθηκε η δυνατότητα βελτίωσης της εργασίας;	3,72	9. Δόθηκε η δυνατότητα βελτίωσης της εργασίας;	3,81
18. Η συγκεκριμένη εργασία σας βοήθησε να κατανοήσετε το συγκεκριμένο θέμα;	3,86	10. Η συγκεκριμένη εργασία σας βοήθησε να κατανοήσετε το συγκεκριμένο θέμα;	3,90
19. Οργανώνει καλά την παρουσίαση της ύλης στα μαθήματα;	4,17	Ταυτόσημη με την ερώτηση 3	

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΑΔΙΠ 1 ^η έκδοση	2007 - 2008 ΧΕΙΜ	ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΑΔΙΠ 2 ^η έκδοση	2007 -2008 ΕΑΡ
20. Επιτυγχάνει να διεγείρει το ενδιαφέρον για το αντικείμενο του μαθήματος;	3,91	11. Επιτυγχάνει να διεγείρει το ενδιαφέρον για το αντικείμενο του μαθήματος;	3,96
21. Αναλύει και παρουσιάζει τις έννοιες με τρόπο απλό και ενδιαφέροντα χρησιμοποιώντας παραδείγματα;	4,08	12. Αναλύει και παρουσιάζει τις έννοιες με τρόπο απλό και ενδιαφέροντα;	4,09
22. Ενθαρρύνει τους φοιτητές να διατυπώνουν απορίες και ερωτήσεις και να για να αναπτύξουν την κρίση τους;	4,17	13. Ενθαρρύνει τους φοιτητές να διατυπώνουν απορίες και ερωτήσεις και να για να αναπτύξουν την κρίση τους;	4,19
23. Ήταν συνεπής στις υποχρεώσεις του/της (παρουσία στα μαθήματα, έγκαιρη διόρθωση εργασιών, ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές);	4,35	14. Ήταν συνεπής στις υποχρεώσεις του/της (παρουσία στα μαθήματα, έγκαιρη διόρθωση εργασιών, ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές);	4,30
24. Είναι γενικά προσίτος στους φοιτητές;	4,29	15. Είναι γενικά προσίτος στους φοιτητές;	4,24
25. Πως κρίνετε τη γενική εικόνα του διδάσκοντα;	4,25	16. Πως κρίνετε τη συνολική παρουσία του διδάσκοντα;	4,25
26. Είναι επαρκείς και χρήσιμες οι ώρες Άσκησης Πράξης ή Εργαστηρίου;	3,92	17. Είναι επαρκείς και χρήσιμες οι ώρες Άσκησης Πράξης ή Εργαστηρίου;	3,88
28. Παρακολουθώ τακτικά το μάθημα.	4,49	18. Παρακολουθώ τακτικά το μάθημα.	4,43
29. Ανταποκρίνομαι συστηματικά στις γραπτές εργασίες / ασκήσεις	3,79	19. Ανταποκρίνομαι συστηματικά στις γραπτές εργασίες / ασκήσεις που θέτει ο καθηγητής	3,81
30. Μελετώ συστηματικά την ύλη.	3,12		
31. Αφιερώνω εβδομαδιαία για μελέτη του συγκεκριμένου μαθήματος: 1= <2 Ώρες, 2=2-4 Ώρες, 3=4-6 Ώρες, 4=6-8 Ώρες, 5= >8 Ώρες	1,97	20. Αφιερώνω εβδομαδιαία για μελέτη του συγκεκριμένου μαθήματος: 1= <2 Ώρες, 2=2-4 Ώρες, 3=4-6 Ώρες, 4=6-8 Ώρες, 5= >8 Ώρες	2,14

Τα παραπάνω αποτελέσματα, από την αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές στη διάρκεια του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2007 – 2008, δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές από αυτά που σημειώθηκαν προηγουμένως και διαπιστώθηκαν κατά την πρώτη περίοδο αξιολόγησης, από το χειμερινό δηλαδή εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2004 – 2005 έως και το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2006 – 2007.

4.1.3. Μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού του Τμήματος.

Ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού του Τμήματος στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2007 – 2008, εμφανίζεται στον επόμενο πίνακα:

Ακαδημαϊκό προσωπικό	Αριθμός	Ώρες διδασκαλίας / εβδομάδα (*)	% εβδομαδιαίου διδακτικού έργου	Μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου (ώρες)
Μέλη Ε.Π.	11	129	39,6%	11,7
Επιστημονικοί Συνεργάτες	14	88	27,0%	6,3
Εργαστηριακοί Συνεργάτες	21	109	33,4%	5,2
ΣΥΝΟΛΟ	46	326	100,0%	

(*) δεν συμπεριλαμβάνεται ο χρόνος επίβλεψης πτυχιακών εργασιών

Από τα στοιχεία του πίνακα αναδεικνύονται δύο από τα πλέον σημαντικά προβλήματα, που αφορούν στην αποτελεσματική λειτουργία του Τμήματος και συγκεκριμένα : (α) ο υπερβολικά μεγάλος φόρτος εκπαιδευτικού έργου, που αναλογεί στα μέλη Ε.Π. του Τμήματος (11,7 ώρες διδασκαλίας ανά μέλος Ε.Π.) σε αντίθεση με τον κατά πολύ μικρότερο φόρτο εκπαιδευτικού έργου των μελών ΔΕΠ των Πανεπιστημίων, και (β) η ανεπαρκής στελέχωση του Τμήματος με μόνιμα μέλη Ε.Π., εφόσον το μεγαλύ-

τερο ποσοστό του εκπαιδευτικού έργου (60,4%) προσφέρεται από επιστημονικούς και εργαστηριακούς συνεργάτες, που προσλαμβάνονται κάθε χρόνο με συμβάσεις εργασίας.

4.1.4. Συμμετοχή μελών Ε.Π. Τμήματος σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Στο Τμήμα, όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, δεν λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Ένα μέλος Ε.Π. του Τμήματος έχει διδάξει στο παρελθόν (και για δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα) σε πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών άλλου Τμήματος του Α.Π.Θ.

4.1.5. Θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας.

Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες ή βραβεία διδασκαλίας. Υπάρχουν σκέψεις προς την κατεύθυνση αυτή, με την προϋπόθεση ότι θα ωριμάσει η διαδικασία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου των διδασκόντων και η αντικειμενικότητα των αποτελεσμάτων της.

4.1.6. Συνεισφορά στο διδακτικό έργο των μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων του Τμήματος.

Στο Τμήμα, όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, δεν λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών. Η έλλειψη μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων αποτελεί σημαντική αδυναμία για την αναβάθμιση της λειτουργίας του Τμήματος και για την ποιότητα του εκπαιδευτικού και ερευνητικού του έργου. Επίσης, αρκετοί από τους καλύτερους φοιτητές του Τμήματος που θέλουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο, συνεχίζουν τις σπουδές τους σε άλλο Ίδρυμα αποκόπτονται από το Τμήμα.

4.2. Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;

Ποσοτικά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας, περιέχονται στους πίνακες 11-3.1, 11-4.1 και 11-4.2 της ενότητας 11. Με βάση τα στοιχεία αυτά διατυπώνονται συγκεκριμένα σχόλια και συμπεράσματα, όπως αναλυτικά περιγράφεται στη συνέχεια.

4.2.1. Διδακτικές μέθοδοι.

Σε 34 μαθήματα του προγράμματος σπουδών (ή ποσοστό 77% των μαθημάτων) η διδασκαλία γίνεται με συνδυασμό διαλέξεων και ασκήσεων πράξης, 9 μαθήματα (ή ποσοστό 20% των μαθημάτων) είναι μικτά, δηλ. περιλαμβάνουν συνδυασμό διαλέξεων και εργαστηρίων και 1 μάθημα (ποσοστό 2%) διδάσκεται μόνο ως εργαστηριακό.

4.2.2. Διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων.

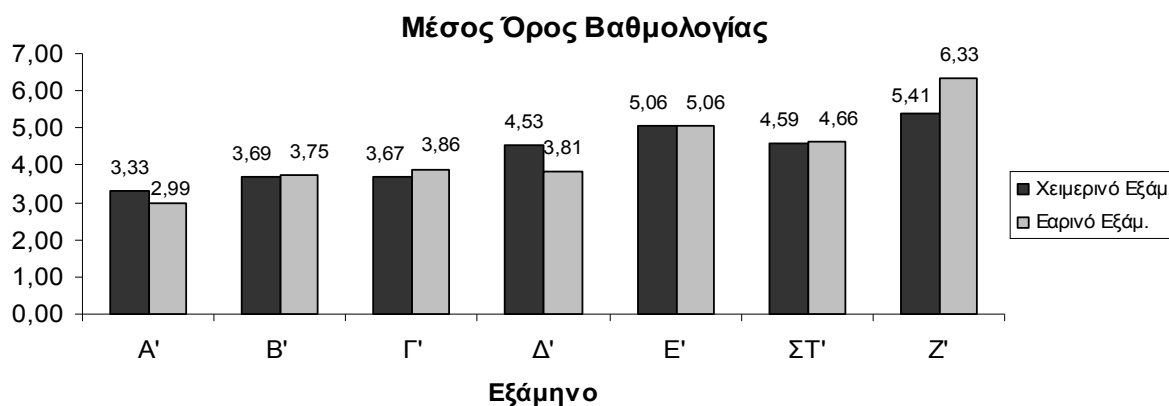
Δεν υπάρχει τυποποιημένη διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων αλλά στην πρόσφατη αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών έγινε μία προσπάθεια να υιοθετηθεί μία τέτοια διαδικασία. Σε σχέση με την επικαιροποίηση των διδακτικών μεθόδων και για την ενημέρωση των διδασκόντων, έχει συνταχθεί σχετικός οδηγός που παρουσιάζει τις διάφορες εκπαιδευτικές μεθόδους (βλέπε παράρτημα Γ).

4.2.3. Συμμετοχή των φοιτητών στις εξετάσεις και ποσοστά επιτυχίας τους.

Τα ποσοστά συμμετοχής και επιτυχίας των φοιτητών του Τμήματος στις εξετάσεις του ακαδημαϊκού έτους 2007-08 ανά τυπικό εξάμηνο του προγράμματος σπουδών, σημειώνονται στον επόμενο πίνακα.

ΕΞΑΜΗΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ- ΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ		% ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	
	ΧΕΙΜ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΕΑΡ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΧΕΙΜ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΕΑΡ ΕΞΑΜΗΝΟ
Α'	34,2%	36,1%	32,7%	28,9%
Β'	46,9%	37,5%	39,2%	44,5%
Γ'	49,2%	42,4%	40,4%	44,4%
Δ'	58,3%	52,6%	59,5%	45,0%
Ε'	52,8%	53,0%	59,2%	63,3%
ΣΤ'	44,1%	48,8%	61,9%	61,5%
Ζ'	41,5%	45,1%	75,0%	77,8%

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα, το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στις εξετάσεις εμφανίζεται σε μαθήματα του Δ' και Ε' τυπικού εξαμήνου σπουδών, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχίας εμφανίζεται σε μαθήματα του Ε', ΣΤ' και Ζ' τυπικού εξαμήνου σπουδών. Η μέση βαθμολογία στα μαθήματα κάθε τυπικού εξαμήνου σπουδών στις εξετάσεις του ακαδημαϊκού έτους 2007 - 2008 εμφανίζεται στο επόμενο σχήμα.

Στον επόμενο πίνακα σημειώνονται τα ποσοστά συμμετοχής και επιτυχίας των φοιτητών ανά εξεταστική περίοδο του προγράμματος σπουδών, στις εξετάσεις του ακαδημαϊκού έτους 2007-08.

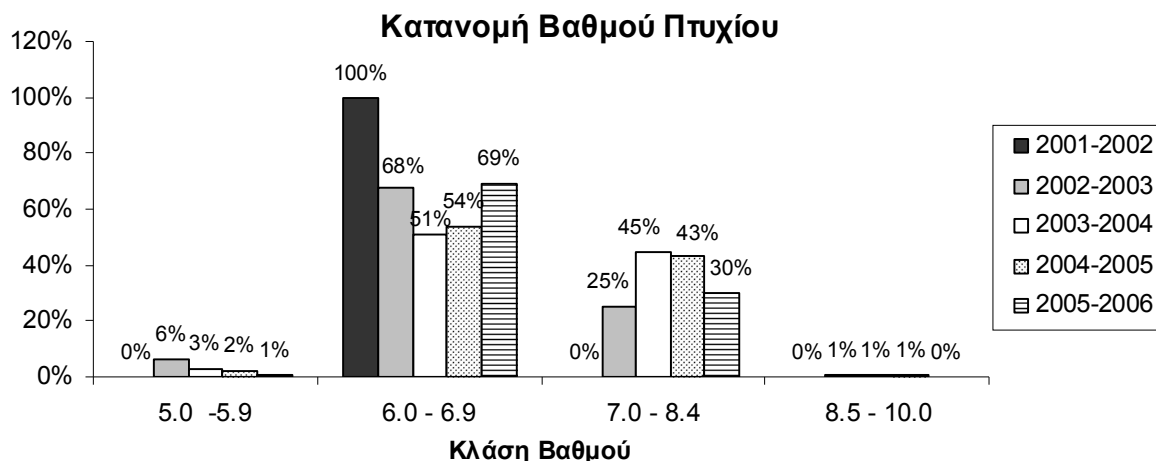
Εξάμηνο	Εξεταστική Περίοδος	Ποσοστό συμμετοχής στις εξετάσεις	Ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις (επί των συμμετεχόντων)
Χειμερινό 2007 - 08	Α'	53,85%	48,47%
	Β'	40,3%	47,70%
Εαρινό 2007 - 08	Α'	50,00%	44,24%
	Β'	37,35%	43,17%

Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει ότι τα ποσοστά συμμετοχής των φοιτητών στις εξετάσεις είναι μεγαλύτερα στη διάρκεια της Α' εξεταστικής περιόδου σε σχέση με τη Β'. Τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών είναι μεγαλύτερα στις εξεταστικές περιόδους του χειμερινού εξαμήνου από αυτά του εαρινού.

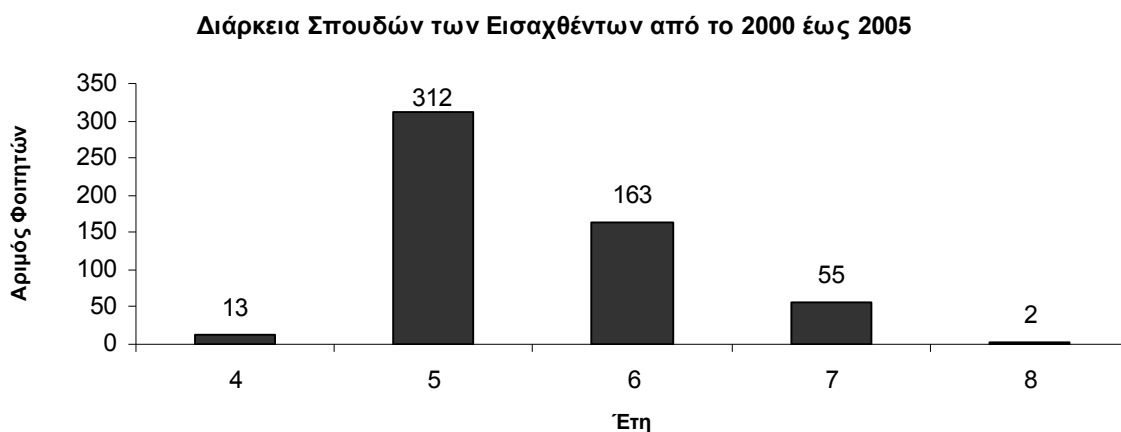
4.2.4. Μέσος βαθμός πτυχίου και μέση διάρκεια σπουδών.

Η κατανομή του βαθμού πτυχίου των αποφοίτων που αποφοίτησαν από το ακαδ. έτος 2001 - 2002 έως το ακαδ. έτος 2005 - 2006 εμφανίζεται στο επόμενο διάγραμμα (οι απόφοιτοι 2001 - 2002 είναι 4). Ο μέσος βαθμός πτυχίου των παραπάνω αποφοίτων είναι 6,79.

Η διάρκεια σπουδών των φοιτητών που εισήχθησαν στο Τμήματα από το ακαδημαϊκό έτος 2000 – 2001 παρουσιάζεται στον πίνακα 11-4.2 για κάθε ακαδημαϊκό έτος και στο επόμενο διάγραμμα συνολικά. Η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου των φοιτητών αυτών ήταν 5,48 έτη.

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

Μετά την πρόσφατη αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών κάθε περίγραμμα μαθήματος περιλαμβάνει με σαφήνεια του στόχους του μαθήματος και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Η ύλη των μαθημάτων μαζί με τον προγραμματισμό της διδασκαλίας (σε 15 διδακτικές εβδομάδες) περιλαμβάνεται επίσης στο περίγραμμα του μαθήματος, το οποίο διατίθεται μέσω της ιστοσελίδας του τμήματος. Η ύλη των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές στα μαθήματα και μέσω σχετικής ανακοίνωσης στο διαδίκτυο και στον πίνακα ανακοινώσεων.

Με την έναρξη του κάθε εξαμήνου, στην πρώτη γενική συνέλευση του Τμήματος, συζητούνται θέματα σχετικά με την οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Με ευθύνη του Προϊστάμενου, διαμορφώνεται και ανακοινώνεται το ωρολόγιο πρόγραμμα, στο οποίο προσδιορίζονται για κάθε τυπικό εξάμηνο του προγράμματος σπουδών, τα μαθήματα, οι διδάσκοντες και οι αίθουσες διδασκαλίας. Οι διδάσκοντες πριν την έναρξη του μαθήματος υπογράφουν το ημερήσιο δελτίο παρουσίας, το οποίο ελέγχεται από τους υπευθύνους των Τομέων και τον Προϊστάμενο. Γενικά όλη η διαδικασία βρίσκεται υπό συνεχή παρακολούθηση και σε περιπτώσεις που παρουσιαστούν προβλήματα (όπως π.χ. στη συμπεριφορά διδασκόντων ή φοιτητών, στις υποδομές σε αίθουσες ή εργαστηριακό εξοπλισμό, στην έγκαιρη διανομή των συγγραμμάτων ή πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού, κ.λ.π.), ο Προϊστάμενος του Τμήματος έχει την ευθύνη της επίλυσής τους, σε συνεργασία με το Συμβούλιο ή τη Γενική Συνέλευση κατά περίπτωση.

4.4. Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;

Στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2007-2008, σε 37 από τα 44 μαθήματα του προγράμματος σπουδών (ή ποσοστό 84%) διανεμήθηκαν βιβλία, ενώ στα υπόλοιπα μαθήματα διανεμήθηκαν σημειώσεις. Οι διδάσκοντες καλούνται στην αρχή του εαρινού εξαμήνου να προτείνουν τα συγγράμματα που προτίθενται να χρησιμοποιήσουν κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος εγκρίνει τα βοηθήματα, που υιοθετηθούν σε κάθε μάθημα. Μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 εφαρμοζόταν η ακόλουθη διαδικασία διανομής των βοηθημάτων: Μετά την ολοκλήρωση της ανανέωσης εγγραφής των φοιτητών, το Τμήμα παραγγέλλει στους εκδοτικούς οίκους την κατάλληλη ποσότητα των βοηθημάτων για την κάλυψη των αναγκών. Τα βιβλία, μετά την παραλαβή τους, διανέμονται από το βιβλιοστάσιο της Βιβλιοθήκης του Τ.Ε.Ι. στους φοιτητές. Η διαδικασία διανομής των βοηθημάτων άρχιζε περί τα μέσα Νοεμβρίου και ολοκληρωνόταν στα μέσα Δεκεμβρίου. Υπήρχαν ωστόσο και περιπτώσεις που η διανομή μπορούσε να καθυστερήσει για ορισμένα βοηθήματα κυρίως λόγω μη έγκαιρης ανταπόκρισης των εκδοτικών οίκων.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2008 – 2009 θα ακολουθείται η διαδικασία διανομής, που προβλέπεται από το άρθρο 15 του ν. 3549/2007. Η Γενική Συνέλευση του τμήματος, με απόφασή της, προσδιόρισε ήδη τον κατάλογο των προτεινόμενων σε κάθε μάθημα συγγραμμάτων, σύμφωνα με το νέο θεσμικό πλαίσιο. Στον πίνακα, που ακολουθεί στη συνέχεια, σημειώνουμε τα στοιχεία, που συγκεντρώθηκαν στα απογραφικά δελτία εξαμηνιαίου μαθήματος, σχετικά με το ποσοστό κάλυψης της ύλης με τα βοηθήματα, που χρησιμοποιήθηκαν στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2007-08.

Ποσοστό κάλυψη της ύλης	Αριθμός μαθημάτων	ποσοστό μαθημάτων [%]
100%	22	50,00
90%	9	20,45
80%	5	11,36
< 80%	4	9,09
Δεν απάντησαν στο ερώτημα	4	9,09

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι τα βοηθήματα που χρησιμοποιήθηκαν στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2007-08, καλύπτουν το 92% περίπου της διδασκόμενης ύλης των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών.

4.5. Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

Με βάση τους ενεργούς φοιτητές του Τμήματος, τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές κρίνονται ως ικανοποιητικά. Πιο συγκεκριμένα τα μέσα και οι υποδομές του Τμήματος έχουν αναλυτικά ως εξής :

Αίθουσες διδασκαλίας: Το Τμήμα διαθέτει έξι (6) αίθουσες διδασκαλίας χωρητικότητας 47 ατόμων, μία αίθουσα χωρητικότητας 67 ατόμων, ένα αμφιθέατρο χωρητικότητας 140 ατόμων και ένα αμφιθέατρο χωρητικότητας 92 ατόμων. Όλες οι αίθουσες διδασκαλίας είναι εξοπλισμένες με προβολικό σύστημα μόνιμα εγκατεστημένο στην οροφή της αίθουσας με δυνατότητα σύνδεσης σε Η/Υ, οθόνη προβολής και διαφανειοσκόπιο. Από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τα απογραφικά δελτία μαθήματος, προκύπτουν τα εξής : (α) 21 διδάσκοντες (ή ποσοστό 51%) θεωρούν ότι η χωρητικότητα της αίθουσας (που χρησιμοποιήθηκε για τις ανάγκες διδασκαλίας του μαθήματός του) είναι επαρκής, 2 διδάσκοντες (ή ποσοστό 4,88%) θεωρούν ότι η χωρητικότητα της αίθουσας δεν είναι επαρκής και 18 διδάσκοντες (ποσοστό 44%) δεν απάντησαν στο ερώτημα και (β) 23 διδάσκοντες (ή ποσοστό 56%) θεωρούν ότι ο εξοπλισμός της αίθουσας είναι επαρκής ενώ 18 διδάσκοντες (ποσοστό 44%) δεν απάντησαν στο ερώτημα.

Εκπαιδευτικά εργαστήρια: Το τμήμα διαθέτει πέντε εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών. Όλα τα εργαστήρια του Τμήματος είναι εξοπλισμένα με προβολικό σύστημα μόνιμα εγκατεστημένο στην οροφή της αίθουσας και συνδεδεμένο σε Η/Υ καθώς και με οθόνη προβολής. Ένα εργαστήριο (αιθ. 19) είναι επίσης εξοπλισμένο με βίντεο και τηλεόραση. Από τις αποκρίσεις των διδασκόντων (στα απογραφικά δελτία μαθήματος) προκύπτει ότι σε μαθήματα με εργαστηριακό μέρος 7 διδάσκοντες (ή ποσοστό 88%) κρίνουν τα εργαστήρια επαρκή και τον εξοπλισμό τους ως ικανοποιητικό. Δύο διδάσκοντες (ή ποσοστό 12%) δεν απάντησαν στο σχετικό ερώτημα. Η χωρητικότητα του κάθε εργαστηρίου (σε θέσεις άσκησης σε Η/Υ), οι ώρες των εργαστηριακών μαθημάτων, οι ώρες λειτουργίας ελεύθερων εργαστηρίων (πέραν δηλαδή των προγραμματισμένων ωρών των εργαστηριακών μαθημάτων για εξάσκηση από τους φοιτητές ή για την εκπόνηση των εργασιών) και το ποσοστό χρήσης κάθε εργαστηρί-

ου, σημειώνονται στον πίνακα, που ακολουθεί :

Εργαστήριο	Χωρητικότητα σε άτομα	Ώρες εργαστηριακών μαθημάτων/ εβδομάδα	Ώρες ελεύθερου εργαστηρίου / εβδομάδα	% χρήσης
Αιθ. 1	20	14	5	38%
Αιθ. 14	25	14	3	34%
Αιθ. 15	27	19	12	62%
Αιθ. 17	24	12	8	40%
Αιθ. 19	25	29	4	66%

Σπουδαστήρια και Προσωπικό Υποστήριξης : Το Τμήμα δεν διαθέτει δικά του σπουδαστήρια. Οι φοιτητές χρησιμοποιούν το σπουδαστήριο της κεντρικής Βιβλιοθήκης του ΤΕΙ. Υπάρχει μια μικρή αποθήκη εργαστηριακού εξοπλισμού (επτά τετραγωνικών μέτρων), η οποία κρίνεται ανεπαρκής. Στο προσωπικό υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανήκουν σήμερα 4 μέλη Ειδικού Τεχνικού προσωπικού ενώ αναμένεται και η πρόσληψη ενός ακόμη μέλους. Ο αριθμός και οι ειδικότητές τους κρίνονται επαρκείς. Στη Γραμματεία του Τμήματος υπηρετούν 2 μέλη του Διοικητικού προσωπικού. Κρίνεται απαραίτητη η προσθήκη ενός ακόμη μέλους διοικητικού προσωπικού στη Γραμματεία.

4.6. Πώς κρίνετε το βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;

Ο βαθμός αξιοποίησης των ΤΠΕ γενικά κρίνεται ως ικανοποιητικός, με περιθώρια βέβαια βελτίωσης, σε συνδυασμό και με την ενίσχυση της τεχνολογικής υποδομής. Πιο συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τα απογραφικά δελτία των εξαμηνιαίων μαθημάτων :

- Χρήση του διαδικτύου και συγκριμένα της ηλεκτρονικής πλατφόρμας μάθησης αναφέρεται σε 6 μαθήματα, ενώ σε άλλα 3 μαθήματα αναφέρεται χρήση ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού σε μορφή DVD.
- Σε 6 μαθήματα αναφέρεται η ύπαρξη τεστ αυτοαξιολόγησης που διατίθενται προς χρήση από τους φοιτητές μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας μάθησης (e-learning).
- Σε 14 μαθήματα (ή ποσοστό 32% των μαθημάτων) γίνεται χρήση του προβολικού συστήματος για προβολή διαφανειών PowerPoint.
- Στα μαθήματα που περιέχουν εργαστηριακό μέρος οι φοιτητές εξασκούνται στην χρήση λογισμικών πακέτων ή εξειδικευμένων συστημάτων πληροφορικής.
- Χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για επικοινωνία των φοιτητών αναφέρεται σε 26 μαθήματα (60% των μαθημάτων).

4.7. Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος (όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα 11-2.1) ανέρχεται σήμερα στους 2.262 φοιτητές, από τους οποίους οι 1.292 (ή ποσοστό 57,1%) είναι ενεργοί φοιτητές, είναι δηλαδή εγγεγραμμένοι σε κανονικό, σύμφωνα με το τυπικό πρόγραμμα σπουδών, εξάμηνο των σπουδών τους. Αυτό σημαίνει ότι αναλογούν 205,6 εγγεγραμμένοι φοιτητές ανά μέλος Ε.Π ή 117,5 ενεργοί φοιτητές ανά μέλος Ε.Π. του Τμήματος, αναλογία απαράδεκτα υψηλή για ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα, όταν η μέση τιμή του δείκτη αυτού για το σύνολο των πανεπιστημίων της χώρας μας (σύμφωνα με στοιχεία του 2007), είναι μόλις 20,7 ενεργοί φοιτητές ανά μέλος Δ.Ε.Π. Από τα στοιχεία αυτά αναδεικνύεται ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα του Τμήματος, η ανεπαρκής δηλαδή στελέχωση του σε εκπαιδευτικό προσωπικό.

Η συνεργασία διδασκόντων/διδασκομένων είναι σε καλό επίπεδο και γενικά δεν αντιμετωπίζονται προβλήματα. Σύμφωνα με τα απογραφικά δελτία η μεγάλη πλειοψηφία των διδασκόντων (65%) δηλώνει ότι έχει ανακοινωμένες ώρες γραφείου, ένα μικρό ποσοστό διδασκόντων (5%) δεν έχει ανακοινωμένες ώρες, ενώ οι υπόλοιποι διδάσκοντες δεν απάντησαν στο ερώτημα αυτό. Υπάρχει περιθώριο βελτίωσης των ποιοτικών χαρακτηριστικών αυτής της συνεργασίας αλλά και του χρόνου που διατίθεται, ο οποίος περιορίζεται από το μεγάλο εκπαιδευτικό και διοικητικό φόρτο του μικρού αριθμού των – μόνιμων - μελών Ε.Π. και της μερικής απασχόλησης (με συμβάσεις εργασίας) του μεγάλου αριθμού των επιστημονικών και εργαστηριακών συνεργατών.

4.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;

Η σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα δεν κρίνεται γενικά ως ικανοποιητική. Επιτυγχάνεται ως ένα βαθμό μέσω του ερευνητικού έργου των διδασκόντων (μελών Ε.Π. και επιστημονικών και εργαστηριακών συνεργατών) και της διάχυσης των αποτελεσμάτων του ερευνητικού αυτού έργου στους φοιτητές, μέσω της διδασκαλίας.

4.9. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

Όπως σημειώσαμε και στα προηγούμενα (στην ενότητα 3.1.4), οι συνεργασίες του Τμήματος με εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού περιλαμβάνουν 12 ιδρύματα, μέσω των προγραμμάτων ERASMUS και LEONARDO. Οι συνεργασίες του Τμήματος με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο, είναι εξαιρετικά περιορισμένες και αναπτύσσονται όχι συστηματικά αλλά μετά από προσωπικές πρωτοβουλίες μελών Ε.Π. του Τμήματος.

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα 11-5 της ενότητας 11, στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας κανένα μέλος Ε.Π. του Τμήματος δεν μετακινήθηκε σε άλλο Πανεπιστήμιο του εξωτερικού ή εσωτερικού, ούτε υπάρχει ιδιαίτερα μεγάλη συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στην εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματός μας. Πιο συγκεκριμένα, στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας (2003-2008), φιλοξενήσαμε διδάσκοντες μόλις για τρεις εβδομάδες συνολικά. Στην ίδια περίοδο δεκατρείς (13) αλλοδαποί φοιτητές φοίτησαν στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος, ενώ σαράντα ένας (41) φοιτητές του Τμήματός μας φοίτησαν στα πλαίσια του ίδιου προγράμματος στο εξωτερικό. Γενικά η κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών δεν είναι ιδιαίτερα σημαντική. Το ενδιαφέρον διδασκόντων από το εξωτερικό να έρθουν και να διδάξουν στο Τμήμα μας ως επισκέπτες καθηγητές είναι εξαιρετικά περιορισμένο. Όπως προκύπτει από συζητήσεις που γίνονται με συναδέλφους από το εξωτερικό σε διάφορες ευκαιρίες (για παράδειγμα σε επιστημονικά συνέδρια, ανταλλαγές με το πρόγραμμα SOCRATES/ ERASMUS, κλπ.), οι συνθήκες εργασίας και οι αμοιβές του εκπαιδευτικού προσωπικού των Τ.Ε.Ι. δεν είναι ελκυστικές ώστε να προσελκύσουν συναδέλφους από το εξωτερικό, να έλθουν και να διδάξουν στο Τμήμα μας.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

Επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει θεσμοθετημένη ερευνητική αποστολή και πολιτική του Τμήματος. Ο βασικός λόγος είναι το ελλιπές θεσμικό πλαίσιο για την έρευνα στα Τ.Ε.Ι. Μόλις πρόσφατα, με την ένταξη των Τ.Ε.Ι. στον τεχνολογικό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, προβλέπεται στην αποστολή τους και η εφαρμοσμένη (τεχνολογική) έρευνα. Παρόλα αυτά, τα Τ.Ε.Ι. δεν μπορούν να συστήσουν θεσμοθετημένα ερευνητικά εργαστήρια, τα οποία είναι ο βασικός φορέας για την εφαρμογή μακροπρόθεσμης ερευνητικής πολιτικής. Άλλοι βασικοί λόγοι είναι οι εξής: (α) Η έλλειψη χρηματοδοτικών πόρων για έρευνα στα Τ.Ε.Ι., (β) ο μικρός αριθμός εκπαιδευτικού προσωπικού στο Τμήμα και τους Τομείς, που δεν επιτρέπει να αναπτύσσονται συνέργιες σε κοινές ερευνητικές δραστηριότητες και (γ) η ανυπαρξία μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, που θα μυήσουν νέους στις διαδικασίες της επιστημονικής έρευνας. Πιο συγκεκριμένα και σε σχέση με την προαγωγή της έρευνας στα πλαίσια του Τμήματος, σημειώνονται τα εξής :

5.1.1. Ερευνητική πολιτική του Τμήματος.

Η ερευνητική πολιτική του Τμήματος καθορίζεται από τη θεσμοθέτηση των τριών Τομέων του Τμήματος, που είναι : ο Τομέας Μάνατζμεντ και Μάρκετινγκ (3 μέλη ΕΠ), ο Τομέας Πληροφορικής και Ποσοτικών Μεθόδων (4 μέλη ΕΠ) και ο Τομέας Οικονομικών και Χρηματοοικονομικών (4 μέλη ΕΠ). Κάθε μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού ανήκει επίσημα σε ένα από αυτούς τους τομείς και οι ερευνητικές του δραστηριότητες σχετίζονται με τα αντικείμενα που καλύπτουν οι τομείς αυτοί. Για την ενίσχυση της διαθεματικής έρευνας (multidisciplinary research), μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού μπορεί να εκτελούν ερευνητικές δραστηριότητες και να παρέχουν εκπαιδευτικό έργο σε αντικείμενα που εντάσσονται σε άλλους τομείς. Κάθε μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού αποφασίζει τα ερευνητικά αντικείμενα στα οποία θα επικεντρώσει το ενδιαφέρον του.

5.1.2. Υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος.

Το ερευνητικό έργο των μελών Ε.Π. του Τμήματος καταγράφεται στο σχετικό απογραφικό δελτίο του εκπαιδευτικού προσωπικού, που προτείνεται από την Α.Δ.Ι.Π. σε ετήσια βάση.

5.1.3. Απολογισμός υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος.

Το ερευνητικό έργο των μελών Ε.Π. του Τμήματος δημοσιοποιείται στην προσωπική ιστοσελίδα κάθε μέλους, που διατηρείται στον ιστοχώρο του Τ.Ε.Ι.

5.1.4. Κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των Τ.Ε.Ι. δεν παρέχει κίνητρα για τη διεξαγωγή ερευνητικού έργου από τα μέλη Ε.Π. Ειδικότερα, ο τίτλος «Εκπαιδευτικό Προσωπικό» (Ε.Π.), ιδίως σε αντιδιαστολή με τον τίτλο «Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό» (Δ.Ε.Π.) που ισχύει για το προσωπικό των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, φανερώνει το πνεύμα του Νόμου και τις προθέσεις της Πολιτείας πάνω στο ζήτημα αυτό. Με τον τρόπο αυτό φαίνεται σαν τα μέλη Ε.Π. να έχουν ως αντικείμενο μόνο την παροχή εκπαιδευτικού έργου, που αναπτύσσεται με αποκομμένο τρόπο από την ερευνητική διαδικασία. Προς επίρρωσιν αυτού, το εκπαιδευτικό έργο είναι πολύωρο και, ως εκ τούτου, ιδιαίτερα κοπιαστικό (προσδιορίζεται σε 16 ώρες για τον Καθ. Εφαρμογών και κλιμακωτά μειώνεται στις 10 ώρες για τον Καθηγητή πλήρους βαθμίδας). Επιπλέον, δεν παρέχονται επαρκείς χρηματοδοτικοί πόροι για έρευνα στα Τ.Ε.Ι. Το μοναδικό πρόγραμμα που χρηματοδότησε τη διενέργεια έρευνας στα Τ.Ε.Ι. ήταν ο «ΑΡΧΙ-ΜΗΔΗΣ» (στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙΙ).

5.1.5. Ενημέρωση των μελών Ε.Π. για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας.

Η Επιτροπή Εκπαίδευσης και Ερευνών είναι ο βασικός φορέας διαχείρισης των ερευνητικών προγραμμάτων στα Τ.Ε.Ι. και ο κύριος αποδέκτης των προσκλήσεων που αφορούν τις δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας. Τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας ενημερώνονται συνήθως με δική τους πρωτοβουλία (μέσα από το προσωπικό δίκτυο επαφών και συνεργασιών που διατηρεί με επιστήμονες και φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό) ή και από την Επιτροπή Εκπαίδευσης και Ερευνών με

e-mail ή μέσα από την ανάρτηση σχετικής ανακοίνωσης στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος.

5.1.6. Υποστήριξη της ερευνητικής διαδικασίας.

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία υποστήριξης της ερευνητικής διαδικασίας.

5.1.7. Θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες έρευνας.

Δεν υπάρχουν στο Τμήμα θεσμοθετημένες υποτροφίες έρευνας.

5.1.8. Διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο εσωτερικό του Τμήματος.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των μελών του Τμήματος διαχέονται στο εσωτερικό του Τμήματος με τη διενέργεια εκδηλώσεων δημοσιότητας (π.χ. ημερίδες δημοσιότητας των αποτελεσμάτων των ερευνητικών έργων), με τη διενέργεια επιστημονικών ομιλιών, καθώς και μέσα από τις ιστοσελίδες των μελών του Τμήματος. Η σωστή, συνεπής και έγκαιρη δημοσιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων μέσα από το Διαδίκτυο απαιτεί την ύπαρξη δομών υποστήριξης στη δημιουργία και διαχείριση ιστοσελίδων.

5.1.9. Διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των μελών του Τμήματος διαχέονται στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα με τη συμμετοχή των μελών του Τμήματος σε διεθνή συνέδρια και επιστημονικές συναντήσεις, με τη διενέργεια δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά και με τη συμμετοχή σε προγράμματα ανταλλαγής εκπαιδευτικού προσωπικού.

5.1.10. Διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;

Τα αποτελέσματα της έρευνας των μελών του Τμήματος διαχέονται στην τοπική και εν γένει στην ελληνική κοινωνία με τη συμμετοχή σε ομιλίες και εκδηλώσεις ενημέρωσης του κοινού για επιστημονικά θέματα και με τη συμμετοχή σε δημόσιες συζητήσεις σε ηλεκτρονικά και έντυπα ΜΜΕ.

5.2. Πώς κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;

Τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα δεν κρίνονται γενικά ως ικανοποιητικά για τους λόγους που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Στα ερευνητικά προγράμματα και έργα συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες, που μπορεί να είναι διδάκτορες ή μεταδιδακτορικοί ερευνητές πανεπιστημίων και όχι του Τμήματος, καθώς τα ΤΕΙ δεν μπορούν να αναλάβουν ή να συμμετέχουν προγράμματα διδακτορικών σπουδών ή μεταδιδακτορικής έρευνας.

5.3. Πώς κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;

Οι διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές είναι ελάχιστες, όπως περιγράφεται αναλυτικά στη συνέχεια.

- *Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων.*

Δεν υπάρχουν θεσμοθετημένα ερευνητικά εργαστήρια στο Τμήμα, καθώς δεν υπάρχει θεσμικό πλαίσιο που να επιτρέπει τη στελέχωση και λειτουργία ερευνητικών εργαστηρίων στα Τ.Ε.Ι. Η επέκταση του σχετικού θεσμικού πλαισίου που ισχύει για τα Πανεπιστήμια, ώστε να καλύπτει και τα Τ.Ε.Ι., βρίσκεται τώρα υπό διαβούλευση του Υπουργείου Παιδείας με τη Σύνοδο των Προέδρων Τ.Ε.Ι. Στο Τμήμα λειτουργεί ένα μόνο Εργαστήριο «Εφαρμοσμένης Οικονομικής Έρευνας», που ωστόσο δεν είναι τυπικά θεσμοθετημένο, ούτε διαθέτει επιστημονικό, ερευνητικό ή διοικητικό προσωπικό.

- *Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των ερευνητικών εργαστηρίων.*

Το Εργαστήριο «Εφαρμοσμένης Οικονομικής Έρευνας» λειτουργεί σε χώρο 25 περίπου τ.μ.

- *Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.*

Οι διαθέσιμες υποδομές, στο Εργαστήριο «Εφαρμοσμένης Οικονομικής Έρευνας», είναι ένας Η/Υ με εγκατεστημένο το παρακάτω λογισμικό : (α) Matlab, (β) E-Views, (γ) SPSS και (δ) LINGO. Οι υποδο-

μές αυτές αν και σύγχρονες, δεδομένου ότι υλοποιήθηκαν την τελευταία διετία στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ. είναι υποτυπώδεις και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καλύπτουν το σύνολο των αναγκών του Τμήματος. Η χρήση των διαθέσιμων υποδομών κυμαίνεται στα πλαίσια των απαιτήσεων της πανεπιστημιακής - τεχνολογικής έρευνας, για την συμμετοχή του επιστημονικού προσωπικού σε διεθνή συνέδρια και τις δημοσιεύσεις σε διεθνώς αναγνωρισμένα επιστημονικά περιοδικά.

- *Προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών.*

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, η ετήσια απαιτούμενη πλέον δαπάνη συντήρησης και ανανέωσης του υπάρχοντος εξοπλισμού αναμένεται να καλυφθεί από τον εκάστοτε τρέχοντα προϋπολογισμό του Ιδρύματος. Το γεγονός αυτό είναι πολύ δεσμευτικό για το Ίδρυμα, λόγω των ήδη βεβαρυσμένων οικονομικών δαπανών του, οπότε η περαιτέρω συντήρηση και ανανέωση των υποδομών γίνεται δυσχερέστατη και προβληματική.

5.4. Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;

Ποσοτικά στοιχεία σχετικά με τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού, των μελών Ε.Π. δηλαδή, όπως επίσης και των επιστημονικών και εργαστηριακών συνεργατών του Τμήματος, περιέχονται στον πίνακα 11-6 της ενότητας 11. Με βάση τα στοιχεία αυτά διατυπώνονται συγκεκριμένα σχόλια και συμπεράσματα, όπως αναλυτικά περιγράφεται στη συνέχεια.

5.4.1. Πόσα βιβλία/μονογραφίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν δημοσιεύσει 15 βιβλία/μονογραφίες. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.4.2. Πόσες εργασίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν τις ακόλουθες δημοσιεύσεις, ανά κατηγορία : (α) 74 σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές, (β) 2 σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές, (γ) 198 σε πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων με κριτές και (δ) 5 σε πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων χωρίς κριτές. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.4.3. Πόσα κεφάλαια δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε συλλογικούς τόμους;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν δημοσιεύσει 13 κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.4.4. Πόσες άλλες εργασίες (π.χ. βιβλιοκρισίες) δημοσίευσαν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν δημοσιεύσει 4 εργασίες άλλων κατηγοριών. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.4.5. Πόσες ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια που δεν εκδίδουν Πρακτικά έκαναν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν τις ακόλουθες δημοσιεύσεις, ανά κατηγορία: (α) 28 σε συνέδρια με κριτές, (β) 1 σε συνέδρια χωρίς κριτές. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους;

Ποσοτικά στοιχεία σχετικά με τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού, των μελών Ε.Π. δηλαδή, όπως επίσης και των επιστημονικών και εργαστηριακών συνεργατών του Τμήματος, περιέχονται στον πίνακα 11-7 της ενότητας 11. Με βάση τα στοιχεία αυτά διατυπώνονται συγκεκριμένα σχόλια και συμπεράσματα, όπως αναλυτικά περιγράφεται στη συνέχεια.

5.5.1. Πόσες ετεροαναφορές (citations) υπάρχουν σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν 135 ετεροαναφορές (citations) σε δημοσιευμένες εργασίες τους. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.5.2. Πόσες αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου έγιναν σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν 1 αναφορά του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου σε δημοσιευμένες εργασίες τους. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.5.3. Πόσες βιβλιοκρισίες για βιβλία μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά;

Δεν έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά βιβλιοκρισίες για βιβλία των μελών ΕΠ του Τμήματος.

5.5.4. Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων υπήρξαν κατά την τελευταία πενταετία; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών συνεδρίων.

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν 7 συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων κατά την τελευταία πενταετία. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.5.5. Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών υπάρχουν; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών περιοδικών.

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν 5 συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.5.6. Πόσες προσκλήσεις μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος από άλλους ακαδημαϊκούς / ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/παρουσιάσεις κλπ. έγιναν κατά την τελευταία πενταετία;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος έχουν τύχει 14 προσκλήσεων από άλλους ακαδημαϊκούς/ ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/παρουσιάσεις κατά την τελευταία πενταετία. Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στα ατομικά απογραφικά δελτία των μελών ΕΠ του Τμήματος, όπως και στο παράρτημα ΣΤ.

5.5.7. Πόσα διπλώματα ευρεσιτεχνίας απονεμήθηκαν σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος δεν έχουν λάβει διπλώματα ευρεσιτεχνίας στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας.

5.5.8. Υπάρχει πρακτική αξιοποίηση (π.χ. βιομηχανικές εφαρμογές) των ερευνητικών αποτελεσμάτων των μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

Δεν υπάρχουν σημαντικές περιπτώσεις αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων των μελών ΕΠ του Τμήματος σε τεχνολογικούς τομείς (π.χ. βιομηχανικές εφαρμογές).

5.6. Πώς κρίνετε τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος;

Δεν υφίστανται ιδιαίτερα σημαντικές ερευνητικές συνεργασίες, με βάση και τα όσα αναφέρονται στην ενότητα 5.2.

5.7. Πώς κρίνετε τις διακρίσεις και τα βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος;

Δεν έχουν απονεμηθεί διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου σε μέλη ΕΠ του Τμήματος.

5.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα;

Το Τμήμα δεν έχει μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες. Προπτυχιακοί φοιτητές δεν συμμετέχουν στις ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος, καθώς οι μη—πτυχιούχοι δεν μπορούν να υπογράψουν συμβάσεις και να αναλάβουν την εκπόνηση ερευνητικού έργου.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

6.1. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Οι συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς περιορίζονται στη συμμετοχή μελών ή εκπροσώπων ορισμένων φορέων (όπως οι τοπικές αρχές, επιχειρηματικοί φορείς, επαγγελματικές εκδηλώσεις, κλπ.) στις εκδηλώσεις του Τμήματος και, αντίστοιχα, τη συμμετοχή μελών του Τμήματος, έπειτα από πρόσκληση, σε εκδηλώσεις αυτών των φορέων. Σε επίπεδο Τμήματος υπάρχει συνεργασία με το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Σερρών (προγράμματα κατάρτισης, συμμετοχή σε διαλέξεις, εκδηλώσεις). Επί πλέον μέλη του ΕΠ του Τμήματος έχουν μεμονωμένες συνεργασίες με φορείς. Η όποια επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς προβάλλεται μέσα από το Διαδίκτυο (ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ι. Σερρών και ιστοσελίδες των σχετικών έργων), μέσα από την οργάνωση και τη συμμετοχή σε σχετικές εκδηλώσεις δημοσιότητας και μέσα από τα τοπικά ΜΜΕ. Οι συνεργασίες δεν είναι σταθερές, όσον αφορά στους ΚΠΠ φορείς. Για το λόγο αυτό στο σχεδιασμό του Τμήματος είναι η υπογραφή Πρωτοκόλλων Συνεργασίας με ορισμένους φορείς, ώστε να αποκτήσουν οι σχέσεις με τους ΚΠΠ φορείς πιο στέρεες βάσεις και προοπτική.

6.2. Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

6.2.1. Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;

Δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς. Στο πλαίσιο του νέου τετραετούς προγραμματισμού του Τμήματος για την περίοδο 2008-2012 αναγνωρίζεται η ανάγκη ενδυνάμωσης των σχέσεων με την τοπική κοινωνία ως μία ευκαιρία αμφίπλευρου οφέλους και τίθενται οι στόχοι της συνεργασίας με φορείς της τοπικής κοινωνίας σε θέματα τοπικής και περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης και σε θέματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού του Τμήματος. Στο πλαίσιο αυτό, το Τμήμα προγραμματίζει τη διενέργεια ετήσιας συνάντησης ενημέρωσης και συνεργασίας με φορείς της τοπικής κοινωνίας. Σε όλα τα παραπάνω γίνεται η επισήμανση ότι γενικό προαπαιτούμενο για την ανάπτυξη σχέσεων και συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς σε επίπεδο Τμήματος είναι η ανάπτυξη αντίστοιχων σχέσεων και συνεργασιών σε επίπεδο Ιδρύματος, και εν γένει η υποστήριξη του Ιδρύματος στις προσπάθειες αυτές. Επίσης, η ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς ΚΠΠ της τοπικής κοινωνίας προϋποθέτει ότι και η πλευρά των φορέων αυτών θα έχει αντίστοιχη θετική στάση που επιδιώκει και προωθεί τη συνεργασία.

6.2.2. Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;

Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος αναγνωρίζουν τη σημασία που έχει η ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς, τόσο για την επαύξηση της φήμης του ΤΕΙ και την προσφορά στην τοπική κοινωνία, όσο και για την βελτίωση των εκπαιδευτικών διαδικασιών και των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Ωστόσο, τα μέλη ΕΠ του Τμήματος σε γενικές γραμμές εξετάζουν πολύ προσεκτικά κάθε ενέργεια για την ανάπτυξη συνεργασίας με φορείς ΚΠΠ, κυρίως για τους εξής λόγους : (α) Οι διδακτικές, ερευνητικές και διοικητικές δραστηριότητες με τις οποίες είναι επιφορτισμένα δεν αφήνουν διαθέσιμο χρόνο για την ανάπτυξη εξωδιδακτικών/ εξωπανεπιστημιακών δραστηριοτήτων (πόσο μάλλον για την επένδυση στην καλλιέργεια σχέσεων με τους φορείς ΚΠΠ) και (β) Από τη μέχρι σήμερα εμπειρία, οι φορείς ΚΠΠ της περιοχής δεν αναλαμβάνουν συστηματικά και ενσυνείδητα ερευνητικές πρωτοβουλίες, παρά μόνο ευκαιριακά και για λόγους ένταξης σε κάποιο πρόγραμμα χρηματοδότησης (π.χ. περιορίζονται στο να ζητούν τη συγγραφή business plan) και γι αυτό δεν μπορούν να αναπτυχθούν σχέσεις ουσιαστικής ερευνητικής συνεργασίας.

6.2.3. Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;

Οι ΚΠΠ φορείς της τοπικής κοινωνίας δεν δείχνουν να επιδιώκουν ουσιαστικά και σε σημαντικό βαθμό την ανάπτυξη συνεργασιών σε ερευνητικά και εκπαιδευτικά θέματα με τα μέλη Ε.Π. του Τμήματος. Βασικός λόγος που ερμηνεύει αυτήν την κατάσταση είναι ότι οι επιχειρήσεις της περιοχής είναι ως επί

το πλείστον μικρές, λειτουργούν με τον παραδοσιακό τρόπο διοίκησης, δεν αντιλαμβάνονται καλά τις σύγχρονες τάσεις και ούτε ανταποκρίνονται στις ευκαιρίες που παρουσιάζονται σχετικά με την έρευνα, την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό τους.

6.2.4. Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών;

Το Τμήμα δεν διαθέτει πιστοποιημένο εργαστήριο για παροχή υπηρεσιών, άλλωστε το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο δεν επιτρέπει τη λειτουργία ερευνητικών εργαστηρίων στα Τ.Ε.Ι.

6.2.5. Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;

Οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος αφορούν ελαφρά εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών για την εκμάθηση βασικών (για παράδειγμα, εφαρμογές ηλεκτρονικού γραφείου) και εξειδικευμένων λογισμικών προγραμμάτων (για παράδειγμα, συστήματα ERP). Ειδικότερα, οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος περιλαμβάνουν τρία εργαστήρια με 100 ηλεκτρονικούς υπολογιστές τύπου Pentium IV (έτος απόκτησης: 2006) και δύο εργαστήρια με 45 ηλεκτρονικούς υπολογιστές τύπου Pentium III (έτος απόκτησης: 2004). Οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος δεν χρησιμοποιούνται στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς, αφ' ενός επειδή χρησιμοποιούνται εντατικά στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Τμήματος (διενέργεια μαθημάτων και προσωπική χρήση και εξάσκηση των φοιτητών) και αφ' ετέρου επειδή δεν υπήρξε ποτέ σχετικό ενδιαφέρον.

6.3. Πώς κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

6.3.1. Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;

Τα αποτελέσματα των έργων ανακοινώνονται με δελτία τύπου στα τοπικά ΜΜΕ. Επίσης, στις εκδηλώσεις για την δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των έργων στα οποία συμμετέχουν μέλη Ε.Π. του Τμήματος προσκαλούνται τα τοπικά ΜΜΕ. Τα επιστημονικά αποτελέσματα των έργων, ανάλογα με το είδος τους, τη σπουδαιότητά τους και την ύπαρξη των αναγκαίων χρηματοδοτικών πόρων, ανακοινώνονται σε συνέδρια και δημοσιεύονται σε περιοδικά.

6.3.2. Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;

Το Τμήμα συμμετέχει με αντιπρόσωπό του που ορίζεται κάθε φορά σε εκδηλώσεις του Τ.Ε.Ι. με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τ.Ε.Ι., καθώς και σε εκδηλώσεις των τοπικών φορέων ΚΠΠ, που μας καλούν για να μάθουν τις θέσεις του Τ.Ε.Ι. και του Τμήματος. Το Τμήμα δεν έχει διοργανώσει εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος. Ωστόσο, στον τετραετή προγραμματισμό του Τμήματος (βλέπε παράρτημα Α), προβλέπεται «η διενέργεια ετήσιας συνάντησης ενημέρωσης και συνεργασίας με φορείς της τοπικής κοινωνίας».

6.3.3. Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;

Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων και εκδηλώνεται κυρίως μέσα από την πρόσκληση των αποφοίτων του Τμήματος στις εκπαιδευτικές και λοιπές εκδηλώσεις του Τμήματος και του Τ.Ε.Ι. Αυτή η επαφή και συνεργασία δεν γίνεται, ωστόσο, με επίσημο και οργανωμένο τρόπο, κυρίως γιατί δεν υπάρχουν οι αναγκαίες οργανωτικές και διοικητικές υποδομές που θα αναλάβουν αυτό το έργο (μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός ενεργειών και προσκεκλημένων, διατήρηση αρχείου, κλπ.).

6.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;

6.4.1. Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Σε γενικότερο πλαίσιο, δεν διενεργούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους.

Ουσιαστικά μόνο ένα μέλος Ε.Π. του Τμήματος διενεργεί κατά καιρούς τέτοιες εκπαιδευτικές επισκέψεις (μία ανά εξάμηνο ή ανά έτος). Οι βασικοί λόγοι είναι οι εξής: (α) Μία τέτοια πρωτοβουλία συνεπάγεται μεγάλη ευθύνη για τον διδάσκοντα, όπως και μεγάλη επένδυση σε χρόνο για την οργάνωση και γραμματειακή υποστήριξη του γεγονότος, (β) μία τέτοια πρωτοβουλία συνεπάγεται μεγάλη προσπάθεια από το φορέα υποδοχής ενώ υπάρχει ο κίνδυνος μία τέτοια ενέργεια να μην εκτιμηθεί ανάλογα από τους φοιτητές και (γ) η διενέργεια τέτοιων δραστηριοτήτων έχει κάποιο κόστος, που θα πρέπει να καλυφθεί είτε από το ΤΕΙ, είτε από τους ίδιους τους φοιτητές, είτε από εξωτερική χρηματοδότηση.

6.4.2. Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων;

Οργανώνονται ομιλίες ή διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων σε ορισμένα μαθήματα. Αυτό εξαρτάται από την προθυμία του διδάσκοντα να επικοινωνήσει και να καλέσει έναν εξωτερικό ομιλητή και γενικότερα να οργανώσει το γεγονός. Ωστόσο, οι περιπτώσεις αυτές είναι ιδιαίτερα λιγοστές (2-3 ομιλίες το εξάμηνο συνολικά). Οι βασικότεροι λόγοι για αυτό είναι οι εξής: (α) Οι φοιτητές -στην πλειοψηφία τους- δείχνουν μικρό ενδιαφέρον για τις συζητήσεις πάνω σε επίκαιρα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις. Αυτό οδηγεί σε αμηχανία (στην καλύτερη περίπτωση) τους προσκεκλημένους, που καλούνται να δώσουν μία διάλεξη μπροστά σε ένα ολιγάριθμο και απαθές κοινό. (β) Η πρόσκληση εξωτερικών ομιλητών απαιτεί την εύρεση χρηματικών πόρων για την αμοιβή τους (κανονικά περίπου 300 ευρώ για συμμετοχή σε μία τριώρη διάλεξη). Σε περίπτωση που οι προσκεκλημένοι έρχονται από άλλη πόλη/ περιοχή, θα πρέπει να καλυφθούν οικονομικά και τα οδοιπορικά τους έξοδα. (γ) Στην περιοχή δεν υπάρχει πληθώρα (μεγάλων) ΚΠΠ φορέων. Επομένως, ο κύκλος των διαθέσιμων προσκεκλημένων ολοκληρώνεται γρήγορα. (δ) Οι άνθρωποι των ΚΠΠ φορέων συχνά διστάζουν να έρθουν και να μιλήσουν στο σε ανοικτό ακροατήριο γιατί θεωρούν ότι με αυτόν τον τρόπο αποκαλύπτουν τα στρατηγικά ζητήματα και τις κρίσιμες καταστάσεις που αντιμετωπίζουν στις οργανώσεις τους.

6.4.3. Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;

Οι προσλήψεις και η ανάθεση διδακτικού έργου καθορίζονται για κάθε κατηγορία διδασκόντων, όπως οι επιστημονικοί και εργαστηριακοί συνεργάτες, από τις διατάξεις του Νόμου 2916/2001. Σύμφωνα με αυτές, οι διδάσκοντες πρέπει να έχουν, σε γενικές γραμμές, κατ' ελάχιστο μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών και επαγγελματική εμπειρία, σε συνάφεια με το αντικείμενο του μαθήματος. Το Τμήμα, αναγνωρίζοντας τη σημασία που έχει η ανάπτυξη καλών σχέσεων και συνεργασιών σε όλους τομείς με ΚΠΠ φορείς, μεριμνά ώστε να προσλαμβάνονται ως διδάσκοντες στελέχη των ΚΠΠ φορέων, στα πλαίσια που το επιτρέπει η σχετική νομοθεσία.

6.5. Πώς κρίνετε τη συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;

6.5.1. Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;

Στις περισσότερες περιπτώσεις οι υπάρχουσες συνεργασίες είναι ευκαιριακές, για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

6.5.2. Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων;

Δεν έχουν συναφθεί προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων.

6.5.3. Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;

Το Τμήμα δεν εκπροσωπείται σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα, ούτε υπήρξε ποτέ (τα τελευταία χρόνια) σχετική πρόσκληση.

6.5.4. Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;

Το Τμήμα δεν συμμετέχει στην εκπόνηση τοπικών/περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης, αν και τόσο το γνωστικό αντικείμενό του, όσο και η επιστημονική κατάρτιση των μελών του, αποτελούν θετικά στοιχεία προς μια τέτοια κατεύθυνση. Μέλη Ε.Π. του Τμήματος, με δική τους πρωτοβουλία, συμμετείχαν κατά καιρούς στην εκπόνηση σχεδίων ανάπτυξης, σε συνεργασία με ΚΠΠ φορείς.

6.5.5. Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;

Υπάρχει ουσιαστική επικοινωνία και συνεργασία με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε επίπεδο ανταλλαγής γνώσης και τεχνογνωσίας σε εκπαιδευτικά και ερευνητικά ζητήματα, και ιδίως με τα Τμήματα των άλλων Τ.Ε.Ι. της Μακεδονίας (για λόγους γεωγραφικής εγγύτητας). Επίσης, υπάρχει συνεργασία των μελών Ε.Π. του Τμήματος με μέλη Ε.Π./ Δ.Ε.Π. άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης (ιδίως της Μακεδονίας) σε ερευνητικές δραστηριότητες, όπως συμμετοχή σε ερευνητικά έργα, κοινές δημοσιεύσεις επιστημονικών άρθρων, κ.α. Ωστόσο, δεν υπάρχει επίσημη συνεργασία με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε επίπεδο εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, καθώς δεν προβλέπεται κάτι τέτοιο από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

6.5.6. Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;

Στο πλαίσιο του νέου τετραετούς προγραμματισμού του Τμήματος για την περίοδο 2008-2012 αναγνωρίζεται η ανάγκη ενδυνάμωσης των σχέσεων με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία ως μία ευκαιρία αμφίπλευρου οφέλους και τίθενται οι στόχοι της συνεργασίας με φορείς της τοπικής κοινωνίας σε θέματα τοπικής και περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης και σε θέματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού του Τμήματος. Ωστόσο, για τους λόγους που αναφέρθηκαν στις ενότητες 6.2. και 6.3., δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπάρχουν σταθερές και βιώσιμες σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία.

6.5.7. Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;

Το Τμήμα δεν συμμετέχει επίσημα σε περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα. Μέλη Ε.Π. του Τμήματος συμμετέχουν με δική τους πρωτοβουλία σε εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα.

6.5.8. Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;

Τέτοιες εκδηλώσεις αναλαμβάνονται ή διευκολύνονται σε κεντρικό επίπεδο, από το Τ.Ε.Ι. Σερρών, το οποίο έχει σημαντική συμβολή στην διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων στην πόλη των Σερρών, με τη διάθεση των εγκαταστάσεών τους εν γένει, και ιδιαίτερα του συνεδριακού κέντρου και του ανοιχτού αμφιθεάτρου για αυτού του είδους τις εκδηλώσεις.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1. Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Το Τμήμα ανέπτυξε πρόσφατα (Μάιος 2008) τετραετή ακαδημαϊκό προγραμματισμό για την περίοδο 2008-2012 (βλέπε παράρτημα Α). Η διαδικασία βασίστηκε σε σχετική εισήγηση επιτροπής μελών Ε.Π. του Τμήματος και συζήτηση στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, με σκοπό τη διαμόρφωση του τελικού περιεχομένου του ακαδημαϊκού προγραμματισμού. Η διαδικασία κρίνεται ικανοποιητική και η διαμόρφωση του τετραετούς ακαδημαϊκού προγραμματισμού θα συμβάλει στην αποσαφήνιση των στόχων του Τμήματος και των μέτρων που απαιτούνται για την επίτευξή τους. Ωστόσο, η διαδικασία έχει προβλήματα, που σχετίζονται κυρίως με το γεγονός ότι δεν είναι γνωστά τα μέσα (προϋπολογισμός, θεσμικό πλαίσιο, κλπ.) που θα έχουμε στη διάθεσή μας κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο για να θέσουμε τους κατάλληλους στόχους και να λάβουμε τα κατάλληλα μέτρα για την υλοποίησή τους. Επομένως, ο τετραετής ακαδημαϊκός προγραμματισμός διενεργήθηκε ως μία άσκηση καταγραφής «καλών προθέσεων» για την περίοδο 2008-2012, βασιζόμενοι κυρίως στη στα δεδομένα της υπάρχουσας κατάστασης (2008), χωρίς να είναι γνωστά ποια θα είναι η πολιτική του Υπουργείου Παιδείας για την περίοδο αναφοράς, ποιες από τις υποσχέσεις θα υλοποιηθούν (και τότε) και ποιες θα είναι οι αλλαγές στο γενικότερο περιβάλλον λειτουργίας του Τμήματος (εκπαιδευτικό, ερευνητικό, οικονομικό-εργασιακό). Στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους προβλέπεται η αξιολόγηση των στόχων και των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί και η αναμόρφωση του προγραμματισμού για τα επόμενα έτη, σύμφωνα με τις τρέχουσες εξελίξεις και τα νέα δεδομένα. Τα πιο σημαντικά από τα προβλήματα προς την κατεύθυνση αυτή είναι τα εξής :

- (α) Δυσκολία προσέλκυσης μελών Ε.Π. υψηλού επιπέδου : Κάθε Τομέας διενεργεί σε ετήσια βάση προγραμματισμό για τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό προσωπικό, λαμβάνοντας υπόψη τις εκπαιδευτικές ανάγκες για τη αποτελεσματική διδασκαλία των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών. Η βαθμίδα κάθε νέας θέσης Ε.Π. που ζητείται προσδιορίζεται από το είδος των μαθημάτων που θα διδάξει το νέο μέλος Ε.Π. Οι διαδικασίες πρόσληψης προσδιορίζονται από το νόμο 2916/2001. Το Τμήμα δεν έχει άλλους τρόπους και επιπλέον μέσα για να παρέχει επιπρόσθετα κίνητρα, που θα προσελκύσουν μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου. Αντίθετα, οι γενικότερες συνθήκες εργασίας των μελών Ε.Π., οι αμοιβές, ο επαρχιακός χαρακτήρας της πόλης των Σερρών και η έλλειψη ερευνητικών υποδομών στην περιοχή αποτελούν αντικίνητρο για την προσέλκυση μελών ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου.
- (β) Καθυστέρηση στις προσλήψεις προσωπικού : Οι ετήσιες εισηγήσεις του Τμήματος (μέσω των Τομέων) για τις ανάγκες σε νέο εκπαιδευτικό προσωπικό βασίζονται στο σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος, όπως εκφράζεται στον τετραετή προγραμματισμό ανάπτυξης του Τμήματος, και υποστηρίζει την υλοποίησή του. Επισημαίνεται ότι οι διαδικασίες προσλήψεων και εξελίξεων μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού ρυθμίζονται απόλυτα από το Υπουργείο Παιδείας. Ειδικότερα, οι νέες θέσεις μελών Ε.Π. αποφασίζονται από το Υπουργείο, στη βάση των ετήσιων εισηγήσεων του Τμήματος (Τομέων) για τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό προσωπικό. Ενώ οι εξελίξεις μελών Ε.Π. εξαρτάται από το οργανόγραμμα του Τμήματος και την ύπαρξη κενών οργανικών θέσεων. Επομένως, η εξέλιξη του Τμήματος καλείται να διαμορφωθεί στη βάση μιας υπάρχουσας δομής, το οποίο περιορίζει την εξέλιξη των μελών του Τμήματος.
- (γ) Αριθμός και επίπεδο φοιτητών : Το Τμήμα ζητάει την εισαγωγή 250 φοιτητών ανά έτος. Με δεδομένα το διαθέσιμο εκπαιδευτικό προσωπικό, την υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή και την εφαρμοζόμενη στα Τ.Ε.Ι. πρακτική διαίρεσης των εισακτέων και έναρξης της φοίτησής τους σε δύο περιόδους (χειμερινό και εαρινό εξάμηνο), ο αριθμός των 250 εισακτέων κρίνεται ο κατάλληλος για να ικανοποιούνται οι εκπαιδευτικοί στόχοι. Για παράδειγμα, με τον τρόπο αυτό σε κάθε εξάμηνο εγγράφονται 125 φοιτητές, που θεωρείται ότι αποτελεί ένα ικανοποιητικό μέγεθος τάξης, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση σε άλλα ομοειδή Τμήματα Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. Ο αριθμός των εισερχομένων φοιτητών τείνει τα τελευταία έτη να μειώνεται ελαφρά, ιδίως μετά τη θέσπιση της αποκαλούμενης «βάσης του 10» στις επιδόσεις των μαθητών στις πανελλήνιες εισαγωγικές εξετάσεις. Επομένως, ανάλογα με το επίπεδο ευκολίας των θεμάτων διαμορφώνεται και αριθμός των εισακτέων σε Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό, τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε και το φαινόμενο της μη κάλυψης όλων των θέσεων εισακτέων που εισηγείται το Τμήμα, για λόγους ποικίλους λόγους που μπορεί να σχετίζονται με την περιφερειακή γεωγραφική παρουσία του Τ.Ε.Ι. Σερρών, τις αντιλήψεις για την αξία της γενίκευσης ή εξειδίκευσης στο αντικείμενο των σπουδών, την οικονομική κατάσταση των ελληνικών

νοικοκυριών, κ.α.

- (δ) Προσέλκυση φοιτητών υψηλού επιπέδου : Το Τμήμα δεν διαθέτει τα απαραίτητα μέσα να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου (για παράδειγμα, να προκηρύξει υποτροφίες, να κάνει δημοσιεύσεις σε ΜΜΕ, κλπ.). Οι ενέργειες που γίνονται από το Τμήμα για την προσέλκυση φοιτητών περιορίζονται σε ομιλίες προς μαθητές Λυκείου για το αντικείμενο σπουδών, τις διαδικασίες φοίτησης στο Τμήμα και τις ευκαιρίες επαγγελματικής αποκατάστασης. Οι ομιλίες αυτές γίνονται είτε κατά την επίσκεψη μαθητών Λυκείου στο Τ.Ε.Ι. Σερρών με σκοπό την ενημέρωσή τους για τα θέματα αυτά, είτε στα Λύκεια της περιοχής, έπειτα από πρόσκληση για τη διενέργεια σχετικής ενημέρωσης.

7.2. Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Κυρίαρχες στρατηγικές ακαδημαϊκής ανάπτυξης για το Τμήμα μας στη διάρκεια της επόμενης τετραετίας 2008 – 2012, όπως αναλυτικά σημειώνονται και στην πρόσφατη έκθεση του ακαδημαϊκού προγραμματισμού του προς το Υπουργείο Παιδείας (βλέπε παράρτημα Α), αποτελούν τα εξής : (α) η συνεχής αναμόρφωση και ο εκσυγχρονισμός του προγράμματος των σπουδών, (β) η ανάπτυξη άριστης υποδομής σε μέσα και υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικό προσωπικό, (γ) η εφαρμογή διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας της εκπαίδευσης και η παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, (δ) η δημιουργία προγράμματος μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών και η ενίσχυση της έρευνας, (ε) η ενίσχυση της διεθνοποίησης του Τμήματος και των σχέσεων και συνεργασιών του με την τοπική κοινωνία.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

Η Γραμματεία του Τμήματος είναι στελεχωμένη με 2 μέλη Διοικητικού Προσωπικού. Το ένα μέλος της Γραμματείας ασχολείται με τα φοιτητικά ζητήματα ενώ το άλλο παρέχει διοικητική υποστήριξη στη Γενική Συνέλευση, το Συμβούλιο του Τμήματος και τους 3 Τομείς του Τμήματος. Υπάρχει ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας για την εξυπηρέτηση των φοιτητών του Τμήματος, το οποίο όμως σε μεγάλο βαθμό δεν τηρείται. Η χρήση του διαδικτύου και των υπηρεσιών ηλεκτρονικής γραμματείας που χρησιμοποιείται από το Σεπτέμβριο του 2005 και η οποία περιλαμβάνει την ηλεκτρονική υποβολή των βαθμολογιών από τους διδάσκοντες και την ηλεκτρονική υποβολή των δηλώσεων των μαθημάτων από τους φοιτητές έχει βελτιώσει αρκετά τη λειτουργία της Γραμματείας. Εξαιτίας, ωστόσο, του μεγάλου αριθμού των φοιτητών καθώς και του όγκου εργασίας που απαιτείται για την διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών ο φόρτος εργασίας για τη Γραμματεία του Τμήματος είναι μεγάλος και απαιτείται η απασχόληση τουλάχιστον ενός ακόμη στελέχους.

Η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος είναι αρμονική. Η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης είναι ικανοποιητική. Στη Βιβλιοθήκη επίσης φιλοξενείται και το βιβλιοστάσιο του Τμήματος μέσω του οποίου γίνεται η διανομή των εκπαιδευτικών βοηθημάτων του Τμήματος. Ο τρόπος διανομής των εκπαιδευτικών βοηθημάτων μπορεί να βελτιωθεί.

Στο Τμήμα δεν υπάρχουν θεσμοθετημένα ερευνητικά εργαστήρια. Λειτουργούν βέβαια εργαστήρια για την υποστήριξη των μικτών μαθημάτων. Τα εργαστήρια αυτά υποστηρίζονται από τα 4 μέλη Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού που υπηρετούν στο Τμήμα. Για όλα τα υποχρεωτικά εργαστηριακά μαθήματα έχει αναπτυχθεί εκπαιδευτικό υλικό το οποίο περιλαμβάνει οδηγίες και εργαστηριακές ασκήσεις για την εξάσκηση των φοιτητών. Τα εργαστήρια λειτουργούν στο Τμήμα μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς με την υποστήριξη των μελών ΕΤΠ που φροντίζουν για την καλή λειτουργία των Η/Υ, για την αναπαραγωγή του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιούνται στα εργαστήρια, τη διανομή του στους χώρους των εργαστηρίων ώστε να είναι διαθέσιμο στην ώρα του μαθήματος. Ορισμένα μέλη ΕΤΠ επικουρούν τους διδάσκοντες στη διάρκεια του εργαστηριακού μαθήματος. Η συμβολή των μελών ΕΤΠ στο τομέα αυτό κρίνεται σημαντική και προβλέπεται να ενταθεί στο μέλλον.

Μέχρι τώρα οι υποδομές και οι υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών στο Τμήμα υποστηρίζονται τεχνικά από εξωτερικούς συνεργάτες. Με την πρόσληψη ενός ακόμη μέλους ΕΤΠ ειδικότητας Πληροφορικής, που είναι σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο προσεχές διάστημα, εκτιμάται ότι θα υπάρχει ικανοποιητική κάλυψη και των αναγκών τεχνικής υποστήριξης. Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών υποστηρίζεται κυρίως από το προσωπικό του Κέντρου Δικτύου του Ιδρύματος. Ο αριθμός των ατόμων που απασχολούνται στο Κέντρο Δικτύου (2 άτομα) είναι μικρός και κρίνεται ότι απαιτείται περαιτέρω πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού.

8.2. Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

Στους φοιτητές παρέχονται σίτιση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, συγγράμματα και επίδομα στέγασης (σε όσους πληρούν τις προϋποθέσεις της σχετικής νομοθεσίας). Ένα μέλος Ε.Π. του Τμήματος είναι επιφορτισμένο με την υποστήριξη των αλλοδαπών φοιτητών που μετακινούνται προς το Τμήμα, καθώς και των φοιτητών του Τμήματος που μετακινούνται προς άλλα Ιδρύματα του εξωτερικού. Η υποστήριξη που παρέχεται στους φοιτητές είναι κυρίως σε επίπεδο ενημέρωσης. Λόγω του πολύ μικρού αριθμού των μελών Ε.Π. δεν είναι δυνατή η εφαρμογή του Θεσμού του Συμβούλου Καθηγητή ή η ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών. Παρέχεται η δυνατότητα δώρης ημερήσιας απασχόλησης 10 – 12 φοιτητών κάθε έτος με αμοιβή (υποτροφία), οι οποίοι επιλέγονται με κριτήρια κοινωνικά και επίδοσης στα μαθήματα, ύστερα από σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Για τη βελτίωση του εύρους και της ποιότητας των υπηρεσιών φοιτητικής μέριμνας κυρίαρχο θέμα είναι η αύξηση των σχετικών δαπανών.

8.3. Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;

Οι υποδομές κρίνονται μέτρια ικανοποιητικές με βάση τον αριθμό των μελών Ε.Π. και τον αριθμό των φοιτητών που συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα :

- Το Τμήμα δεν διαθέτει δική του βιβλιοθήκη ή σπουδαστήριο, αλλά εξυπηρετείται από την Κεντρική Βιβλιοθήκη του ΤΕΙ Σερρών. Η Κεντρική Βιβλιοθήκη είναι καλά εξοπλισμένη και κατά καιρούς εμπλουτίζεται με βιβλία που προτείνουν οι διδάσκοντες του Τμήματος. Ιδιαίτερα χρήσιμη είναι η δυνατότητα ηλεκτρονικής πρόσβασης σε εκδοτικούς οίκους μέσω της Κοινοπραξίας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HEALink) και της Υπηρεσίας Πληροφόρησης και Διαδανεισμού της Βιβλιοθήκης του ΤΕΙ Σερρών.
- Τα μέλη Ε.Π. του Τμήματος διαθέτουν γραφεία, ενώ από τους Επιστημονικούς και Εργαστηριακούς Συνεργάτες του Τμήματος χρησιμοποιείται από κοινού με τα άλλα Τμήματα του ΤΕΙ μία αίθουσα στο κτίριο της Μηχανολογίας, η οποία κρίνεται ανεπαρκής. Οι χώροι της Γραμματείας είναι επαρκείς για το προσωπικό, που τώρα απασχολείται σε αυτές. Σημειώνεται όμως ότι οι τρεις Τομείς του Τμήματος δεν έχουν Γραμματείες. Ως χώρος συνεδριάσεων των συλλογικών οργάνων, χρησιμοποιείται ο χώρος συνεδριάσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας (από κοινού με το Τμήμα Λογιστικής). Ο χώρος αυτός είναι σε καλή κατάσταση αλλά είναι μικρός και με δυσκολία μπορεί να φιλοξενήσει τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος.
- Εκτός από τις αίθουσες διδασκαλίας και τα εργαστήρια, δεν υπάρχουν άλλοι χώροι διαμορφωμένοι κατάλληλα για εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας. Απαιτείται η δημιουργία μιας ειδικά διαμορφωμένης αίθουσας, ώστε οι ασκήσεις πράξεις που θα διεξάγονται εκεί στα πλαίσια των μαθημάτων να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη ομαδικού πνεύματος και συνεργασίας ανάμεσα στους φοιτητές.

8.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);

Από τον Σεπτέμβριο του 2005 χρησιμοποιείται το σύστημα ηλεκτρονικής γραμματείας (e-gram) για την ηλεκτρονική υποβολή των βαθμολογιών από τους διδάσκοντες, την ηλεκτρονική δήλωση των μαθημάτων και την έκδοση (αθεώρητης) αναλυτικής βαθμολογίας για τους φοιτητές. Το σύστημα, και συγκεκριμένα οι υπηρεσίες που αναφέρθηκαν προηγουμένως, χρησιμοποιούνται από όλους τους διδάσκοντες και όλους τους φοιτητές. Το σύστημα ηλεκτρονικής γραμματείας είναι ικανοποιητικό ωστόσο πρέπει να αναβαθμιστεί ώστε να υπολογίζει αυτόματα και στατιστικούς δείκτες σχετικούς με την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών. Σε πολύ μεγάλο βαθμό χρησιμοποιούνται επίσης (από φοιτητές και διδάσκοντες) η πλατφόρμα ηλεκτρονικής εκπαίδευσης (e-learning) και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail). Ο δικτυακός τόπος του Τμήματος (<http://www.teiser.gr/business>), περιέχει χρήσιμες πληροφορίες για το Τμήμα, ανανεώνεται όμως σποραδικά. Με την πρόσληψη ενός ακόμη μέλους ΕΤΠ ειδικότητας Πληροφορικής, που είναι σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο προσεχές διάστημα, εκτιμάται ότι θα υπάρξει ικανοποιητική κάλυψη των αναγκών τεχνικής υποστήριξης της λειτουργίας του και ανανέωσης του υλικού του με πιο πλούσιο και επίκαιρο περιεχόμενο.

8.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;

Γίνεται προσπάθεια κατά την κατάρτιση του ωρολογίου προγράμματος οι αίθουσες να χρησιμοποιούνται με ορθολογικό τρόπο. Έτσι, οι μεγαλύτερες σε χωρητικότητα αίθουσες διατίθενται για τα μαθήματα στα εκτιμάται ότι θα υπάρξει μεγάλη ακροαματικότητα. Μικρός αριθμός προβλημάτων δημιουργείται στις (λίγες) περιπτώσεις που μαθήματα τα οποία έχουν προγραμματιστεί να γίνουν σε μικρότερες αίθουσες έχουν μεγάλη προσέλευση φοιτητών. Τα προβλήματα αυτά λύνονται από τον διδάσκοντα με προσωρινή (ή μόνιμη) μεταφορά του ακροατηρίου στη μεγαλύτερη αίθουσα, που είναι διαθέσιμη.

Ο εποπτικός εξοπλισμός του Τμήματος (προβολικά συστήματα, επιδιοσκόπια) είναι μόνιμα εγκατεστημένος στις αίθουσες διδασκαλίας. Τα τηλεχειριστήρια των προβολικών συστημάτων φυλάσσονται από τα μέλη ΕΤΠ. Οι διδάσκοντες χρεώνονται τα τηλεχειριστήρια στην έναρξη του μαθήματος και τα επιστρέφουν με τη λήξη του. Ο μεγαλύτερος περιορισμός για την μεγαλύτερη χρήση του εποπτικού εξοπλισμού είναι η μη ύπαρξη μόνιμα εγκατεστημένου Η/Υ στην αίθουσα διδασκαλίας.

8.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;

Το Τμήμα δεν διαχειρίζεται αυτοτελώς οικονομικούς πόρους, με τη σύνταξη και εκτέλεση δικού του προϋπολογισμού. Για την κάλυψη των αναγκών του, οι διαδικασίες διαχείρισης των οικονομικών πόρων γίνονται από τις διοικητικές υπηρεσίες του Ιδρύματος, σύμφωνα με το ισχύοντες κάθε φορά κανόνες του θεσμικού πλαισίου.

9. Συμπεράσματα

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

9.1.1. Διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης

Θετικά στοιχεία:

- Η θετική στάση έναντι του θεσμού της αξιολόγησης από τη συντριπτική πλειοψηφία των μελών του Τμήματος (εκπαιδευτικό, διοικητικό, ειδικό τεχνικό προσωπικό και φοιτητές)
- Η ενίσχυση της συνοχής του Τμήματος με την ενεργοποίηση και τη συμμετοχή όλου του δυναμικού του για την ολοκλήρωση της διαδικασίας
- Το αποτέλεσμα της διαδικασίας και η ίδια η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης, με τα στοιχεία που περιέχει. Για πρώτη φορά το Τμήμα μας διαθέτει μια πλήρη εικόνα της υφιστάμενης κατάστασής του, με το εκπαιδευτικό και ερευνητικό του προφίλ συνολικά, τα μέσα και τις δυνατότητές του για να ανταποκριθεί στην αποστολή και τους στόχους του.
- Η ύπαρξη κατάλληλου εξοπλισμού (scanner και συνεργαζόμενου λογισμικού) που αυτοματοποιεί σε μεγάλο βαθμό την εισαγωγή των αποκρίσεων των φοιτητών στον Η/Υ

Αρνητικά στοιχεία:

- Η ασάφεια που υπάρχει σχετικά με τον τρόπο που θα χρησιμοποιηθούν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης (π.χ. σύνδεσή τους με μελλοντική χρηματοδότησή τους)
- Η αδυναμία του πληροφοριακού συστήματος της γραμματείας να παρέχει τα απαιτούμενα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τους φοιτητές του Τμήματος και τις επιδόσεις του
- Η ανυπαρξία κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος για την εισαγωγή των αποκρίσεων των διδασκόντων και την αυτόματη δημιουργία πινάκων και αναφορών
- Η καθυστέρηση που παρατηρείται στην ενημέρωση των διδασκόντων σχετικά με τα αποτελέσματα της δικής τους αξιολόγησης

9.1.2. Πρόγραμμα Σπουδών.

Θετικά στοιχεία:

- Το σύγχρονο περιεχόμενο σπουδών
- Το ευρύ επιστημονικό πεδίο που δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε πολλά γνωστικά αντικείμενα
- Ο ικανοποιητικός βαθμός ανταπόκρισης του περιεχομένου των σπουδών στις απαιτήσεις των τοπικών επιχειρήσεων
- Η καλή απορροφητικότητα των αποφοίτων από την αγορά εργασίας σε αντικείμενα που σε μεγάλο βαθμό σχετίζονται με τις σπουδές τους
- Η υποχρεωτική εκπόνηση πτυχιακής εργασίας και η υποχρεωτική φύση της πρακτικής άσκησης που δίνουν τη δυνατότητα στους σπουδαστές να εμβαθύνουν στις σπουδές τους και να αποκτήσουν τα εφόδια για ομαλή ένταξη στην αγορά εργασίας

Αρνητικά στοιχεία:

- Η αδυναμία αυτοδύναμης οργάνωσης μεταπτυχιακών σπουδών
- Η μη εκμετάλλευση της πρακτικής άσκησης ως συνδέσμου με τις τοπικές επιχειρήσεις
- Ο πολύ μικρός αριθμός πτυχιακών εργασιών που σχετίζονται άμεσα με προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι τοπικές επιχειρήσεις

9.1.3. Διδακτικό έργο.

Θετικά στοιχεία:

- Οι σαφείς μαθησιακοί στόχοι, η πολλαπλή βιβλιογραφία και ο ρεαλιστικός χρονοπρογραμματισμός της ύλης για κάθε μάθημα του προγράμματος σπουδών
- Η θετική εικόνα που έχουν οι φοιτητές για το διδακτικό έργο, όπως αποτυπώνεται στην αξιολόγηση των φοιτητών
- Η επάρκεια των χώρων και του εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας και εργαστηρίων

- Η χρήση των εργαστηριακών αιθουσών πέραν των προγραμματισμένων ωρών των εργαστηριακών μαθημάτων για εξάσκηση των φοιτητών
- Η ικανοποιητική στελέχωση του Τμήματος με μέλη Ε.Τ.Π. και η συμμετοχή τους επικουρικά στην διδασκαλία των εργαστηριακών μαθημάτων και τη λειτουργία των ανοικτών εργαστηρίων για εξάσκηση των φοιτητών

Αρνητικά στοιχεία:

- Η ανεπαρκής στελέχωση του Τμήματος σε μέλη Ε.Π. και η απογοητευτική αναλογία στη σχέση διδασκόντων και διδασκομένων.
- Η ετεροβαρής μεταχείριση των μελών Ε.Π. σε σχέση με τα μέλη Δ.Ε.Π. των Πανεπιστημίων σε σχέση με τον εβδομαδιαίο φόρτο διδακτικού έργου
- Η ασάφεια που υπάρχει σχετικά με τον τρόπο που θα χρησιμοποιηθούν από το Τμήμα τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων
- Το χαμηλό ποσοστό προσέλευσης των φοιτητών στις διαλέξεις και στις εξετάσεις των μαθημάτων
- Το χαμηλό ποσοστό επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις των μαθημάτων και ιδιαίτερα των τριών πρώτων εξαμήνων του προγράμματος σπουδών
- Η καθυστέρηση που παρατηρείται στη διανομή των εκπαιδευτικών βοηθημάτων
- Ο σχετικά χαμηλός βαθμός χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Η χαμηλή κινητικότητα διδασκόντων/φοιτητών από/προς το Τμήμα μέσω του προγράμματος ERASMUS

9.1.4. *Ερευνητικό έργο.*

Θετικά στοιχεία:

- Ο σχετικά ικανοποιητικός αριθμός δημοσιεύσεων και ετεροαναφορών δεδομένων των συνθηκών λειτουργίας του Τμήματος (ανυπαρξία μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών)
- Η ύπαρξη ενός ερευνητικού εργαστηρίου, έστω και μη νομικά θεσμοθετημένου.
- Η άμεση πρόσβαση σε επιστημονικά περιοδικά μέσω του προγράμματος HEALINK

Αρνητικά στοιχεία:

- Η αδυναμία στελέχωσης ερευνητικών δράσεων λόγω αδυναμίας οργάνωσης μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών ή άλλων ερευνητικών συνεργασιών
- Ο μικρός αριθμός μελών Ε.Π. του Τμήματος και η ύπαρξη πολλών και διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων των μελών Ε.Π. δυσχεραίνει την ανάληψη κοινών ερευνητικών δράσεων
- Η αδυναμία σύνδεσης με τις τοπικές επιχειρήσεις για τον εντοπισμό πραγματικών προβλημάτων που τις απασχολούν
- Η χρήση του τίτλου «Εκπαιδευτικό Προσωπικό» (Ε.Π.) που αποσιωπά πλήρως την ερευνητική διάσταση του έργου των μελών Ε.Π.

9.1.5. *Σχέσεις με ΚΠΠ φορείς.*

Θετικά στοιχεία:

- Η κοινή αντίληψη όλων των μελών του Τμήματος για την ανάγκη ενδυνάμωσης των σχέσεων του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς
- Η ύπαρξη υποχρεωτικής πρακτικής άσκησης έχει ως αποτέλεσμα την άμεση επαφή του Τμήματος με τους παραγωγικούς φορείς
- Μέλη των παραγωγικών φορέων συνεργάζονται με το Τμήμα ως Εργαστηριακοί ή Επιστημονικοί Συνεργάτες

Αρνητικά στοιχεία:

- Δεν υπάρχει συνεργασία με ΚΠΠ φορείς σε κοινά έργα ή δράσεις
- Δεν αξιοποιείται η πρακτική άσκηση των φοιτητών ως μέσο σύσφιξης των σχέσεων του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς
- Ο μεγάλος φόρτος διδακτικών, διοικητικών και ερευνητικών καθηκόντων των μελών Ε.Π. δεν αφήνει σε αυτά διαθέσιμο χρόνο για την σύσφιξη των σχέσεων με τους ΚΠΠ φορείς
- Κατά την άποψη των μελών του Τμήματος δεν υπάρχουν συστηματικές ερευνητικές πρωτοβουλίες από τους ΚΠΠ της περιοχής. Τέτοιες πρωτοβουλίες είναι ευκαιριακές και για λόγους λόγους ένταξης σε κάποιο πρόγραμμα χρηματοδότησης

9.1.6. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.

Θετικά στοιχεία:

- Η ύπαρξη τετραετούς ακαδημαϊκού προγραμματισμού

Αρνητικά στοιχεία:

- Η ανυπαρξία πόρων και θεσμικού πλαισίου καθιστά τον τετραετή ακαδημαϊκό προγραμματισμό μία άσκηση καταγραφής προθέσεων
- Η εξάρτηση της εξέλιξης των μελών Ε.Π. από την ύπαρξη ή μη κενής οργανικής θέσης στο οργανόγραμμα του Τμήματος
- Ο ανεπαρκής ρυθμός προκήρυξης νέων θέσεων μελών Ε.Π. από το Υπουργείο Παιδείας

9.1.7. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.

Θετικά στοιχεία:

- Η παροχή διαδικτυακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής γραμματείας (ηλεκτρονική υποβολή των βαθμολογιών από τους διδάσκοντες και ηλεκτρονική υποβολή των δηλώσεων των μαθημάτων από τους φοιτητές)
- Η αρμονική συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών με τα μέλη Ε.Π. τους Εργαστηριακούς και Επιστημονικούς Συνεργάτες

Αρνητικά στοιχεία:

- Η ανεπαρκής στελέχωση της Γραμματείας με το απαραίτητο διοικητικό προσωπικό.
- Η διαρρύθμιση των χώρων της Γραμματείας που δεν επιτρέπει την ελεγχόμενη πρόσβαση των φοιτητών στις Γραμματείες
- Ο περιστασιακός τρόπος ανανέωσης της ιστοσελίδας του Τμήματος

9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;

Αξιοποίηση θετικών:

- Η θετική στάση που έχει υιοθετήσει το Τμήμα στο θεσμό της αξιολόγησης μπορεί να αξιοποιηθεί έτσι ώστε η αξιολόγηση να μετεξελιχθεί σε διαδικασία παραγωγής πρακτικών αποτελεσμάτων και βελτιώσεων. Βασική προϋπόθεση για τη μετεξέλιξη αυτή είναι η αντιμετώπιση των προβλημάτων που αναδεικνύονται από τη διαδικασία της αξιολόγησης.
- Η θετική στάση που έχουν τα μέλη του Τμήματος στον θεσμό της αξιολόγησης μπορεί να βοηθήσει κάθε διδάσκοντα να βελτιωθεί. Αυτό ωστόσο προϋποθέτει ότι πρέπει να μειωθεί δραστικά ο χρόνος που μεσολαβεί ανάμεσα στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων των φοιτητών και των δελτίων με τα οποία ενημερώνονται οι διδάσκοντες για τις επιδόσεις τους.
- Το Τμήμα μπορεί να βελτιώσει την εικόνα που έχει στην κοινωνία αξιοποιώντας τα θετικά χαρακτηριστικά του προγράμματος σπουδών (σύγχρονο, διεπιστημονικό, καλά οργανωμένο περιεχόμενο, απόφοιτοι με καλές προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης). Για παράδειγμα, μπορεί το Τμήμα να ενημερώσει για τα θετικά χαρακτηριστικά των σπουδών τους, τους σημερινούς φοιτητές του ώστε να διαδοθεί το μήνυμα αυτό δια στόματος των φοιτητών στις οικογένειές τους, τους γνωστούς και τους φίλους τους.
- Η θετική στάση που έχουν επιδειξει τα μέλη Ε.Τ.Π. με την συμμετοχή τους στην υποστήριξη εργαστηριακών μαθημάτων μπορεί να αξιοποιηθεί με την παροχή βοήθειας προς τους φοιτητές που θα παρέχουν τα μέλη Ε.Τ.Π. κατά τη διάρκεια της λειτουργίας των ανοικτών εργαστηρίων.
- Η συνεργασία με τους ΚΠΠ φορείς μακροπρόθεσμα μπορεί να αποκτήσει έναν σταθερό χαρακτήρα αν το Τμήμα μπορέσει να αξιοποιήσει την επαφή που δημιουργείται αυτούς με αφορμή την πρακτική άσκηση των φοιτητών καθώς και την συνεργασία που υπάρχει με τους Εργαστηριακούς και Επιστημονικούς Συνεργάτες του Τμήματος που εργάζονται σε ΚΠΠ φορείς. Ως επιπλέον διάυλος επικοινωνίας με τους ΚΠΠ φορείς μπορεί να αξιοποιηθεί και η πτυχιακή εργασία.

Ενδεχόμενοι κίνδυνοι:

- Η αξιολόγηση να αντιμετωπιστεί ως μία γραφειοκρατική διαδικασία καταγραφής προθέσεων και δεν χρησιμοποιηθεί ως μηχανισμός βελτίωσης και άμεσης αντιμετώπισης των προβλημάτων που αναδεικνύονται μέσω αυτής.

- Η αξιολόγηση να αποδειχθεί ένα δυσβάσταχτο έργο για τα μέλη του Τμήματος εξαιτίας του όγκου των δεδομένων που πρέπει να συλλεχθούν και να αναλυθούν. Απαιτείται αυτοματοποίηση των διαδικασιών συλλογής και ανάλυσης δεδομένων: α) που προέρχονται από το Πληροφοριακό Σύστημα της Γραμματείας του Τμήματος β) που καταγράφονται στα Απογραφικά Δελτία Διδάσκοντα και στα Απογραφικά Δελτία Εξαμηνιαίου Μαθήματος.
- Η αδυναμία αυτοδύναμης οργάνωσης μεταπτυχιακών, σε πρώτη φάση, και διδακτορικών πτυχίων σε δεύτερη φάση θέτει σε μειονεκτική θέση τα Τ.Ε.Ι. σε σχέση με τα Πανεπιστήμια.
- Πιθανή αναβάθμιση ορισμένων Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών καθιστά το Τμήμα σε μειονεκτική θέση και έναντι των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών, δεδομένου ότι μεγάλος αριθμός φοιτητών προέρχεται από την Θεσσαλονίκη.
- Η ετεροβαρής αντιμετώπιση των μελών Ε.Π. σε σχέση με τα μέλη Δ.Ε.Π. των Πανεπιστημίων σε θέματα τυπικά (τίτλος) αλλά και ουσιαστικά (εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου, αμοιβές, προϋποθέσεις για ερευνητικό έργο) δημιουργεί αισθήματα αδικίας και μπορεί να οδηγήσει σε απογοήτευση των μελών Ε.Π.
- Η ελλιπής στελέχωση της Γραμματείας μπορεί να οδηγήσει σε καθυστέρηση εργασιών υποχρεώσεων που δεν έχουν κατεπείγοντα χαρακτήρα (π.χ. έκδοση πιστοποιητικών, τήρηση αρχείου, τήρηση πρακτικών συνεδρίασης συλλογικών οργάνων, διανομή βιβλίων, κ.λ.π.)

10. Σχέδια βελτίωσης

10.1. Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

- Ανάπτυξη εξειδικευμένου λογισμικού για την αυτόματη παραγωγή των δελτίων με τα οποία ενημερώνονται οι διδάσκοντες για τις επιδόσεις τους.
- Δημοσιοποίηση της έρευνας που διεξήγαγε το Τμήμα σχετικά με την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του Τμήματος και τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται από τις επιχειρήσεις.
- Λειτουργία ανοικτών εργαστηρίων για εξάσκηση των φοιτητών με παρουσία μέλους Ε.Τ.Π. που θα παρέχει βοήθεια στους φοιτητές εφόσον αυτοί το ζητήσουν.
- Σε συνεργασία με το Συμβούλιο του ΤΕΙ να διασφαλιστεί ότι η εταιρία λογισμικού που ανέπτυξε το πληροφοριακό σύστημα της γραμματείας θα συμπεριλάβει και τη δυνατότητα υπολογισμού των στοιχείων που απαιτούνται στην έκθεση αξιολόγησης.
- Αναβάθμιση του ιστοτόπου του Τμήματος
- Εγκατάσταση Η/Υ στις αίθουσες διδασκαλίας

10.2. Περιγράψτε το μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

- Οργάνωση αυτόνομου μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών
- Ενδυνάμωση του εργαστηριακού χαρακτήρα των μαθημάτων όπου αυτό είναι δυνατό αλλά και υιοθέτηση εναλλακτικών μεθόδων μάθησης
- Δημιουργία δύο αιθουσών για τη διδασκαλία του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών
- Δημιουργία ειδικά διαμορφωμένης αίθουσας μάνατζμεντ, ώστε οι ασκήσεις πράξεις να διεξάγονται στα πλαίσια της ανάπτυξης ομαδικού πνεύματος και συνεργασίας.
- Δημιουργία αίθουσας Εργαστηριακών και Επιστημονικών Συνεργατών του Τμήματος
- Δημιουργία αίθουσας συνεδριάσεων Τμήματος
- Δημιουργία τουλάχιστον 2 νέων εργαστηρίων Η/Υ (ένα για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και ένα για το προπτυχιακό)
- Αντικατάσταση όλων των Η/Υ των εργαστηρίων
- Δημιουργία 5 νέων γραφείων καθηγητών και εγκατάσταση των μελών Ε.Π. σε όσο το δυνατό ευγύτερους μεταξύ τους χώρους
- Αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών μετά από τριετή εφαρμογή του
- Ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς σε εκπαιδευτικές, ερευνητικές και άλλες δράσεις, πιθανά και με αξιοποίηση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών και την συνεργασία που υπάρχει με τους Εργαστηριακούς και Επιστημονικούς Συνεργάτες του Τμήματος οι οποίοι είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων.
- Αύξηση του αριθμών των μελών Ε.Π. του Τμήματος σύμφωνα με το προβλεπόμενο τετραετή ακαδημαϊκό σχεδιασμό
- Διδασκαλία μαθημάτων στην Αγγλική γλώσσα

10.3. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

- Επέκταση του πληροφοριακού συστήματος της γραμματείας με δυνατότητα υπολογισμού των στοιχείων που απαιτούνται στην έκθεση αξιολόγησης.
- Δημιουργία Γραφείου Διασφάλισης Ποιότητας Σπουδών και Έρευνας για την παροχή ουσιαστικής υποστήριξης των Τμημάτων στη διαδικασία αξιολόγησης
- Ενίσχυση της Γραμματείας του Τμήματος με πρόσληψη προσωπικού
- Ενίσχυση του Κέντρου Δικτύου του Ιδρύματος με πρόσληψη προσωπικού

10.4. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.

- Θεσμοθέτηση ενιαίου νομικού πλαισίου για τα ΑΕΙ (Πανεπιστήμια και ΤΕΙ), με ενιαία τυπικά (ονομασία Ιδρυμάτων και προσωπικού) και ουσιαστικά χαρακτηριστικά (φόρτος διδακτικού έργου, αμοιβές) ιδιαίτερα ενόψει πιθανής αναβάθμισης Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών.

- Θεσμοθέτηση της δυνατότητας αυτοδύναμης οργάνωσης από τα Τ.Ε.Ι. μεταπτυχιακών, σε πρώτη φάση, και διδακτορικών προγραμμάτων σε δεύτερη φάση
- Ανάπτυξη από την ΑΔΙΠ κατάλληλου διαδικτυακού πληροφοριακού συστήματος για την συλλογή και αυτόματη ανάλυση των δεδομένων των Απογραφικών Δελτίων Διδάσκοντα και Εξαμηνιαίου Μαθήματος.
- Προκήρυξη νέων θέσεων μελών Ε.Π. σύμφωνα με τον τετραετή ακαδημαϊκό προγραμματισμό του Τμήματος
- Κατάργηση της προϋπόθεσης ύπαρξης κενής οργανικής θέσης για την εξέλιξη μελών Ε.Π. στην επόμενη βαθμίδα.
- Επέκταση και αύξηση της χρηματοδότησης του προγράμματος πρακτικής άσκησης μέσω του Ε-ΠΕΑΕΚ για τη δημιουργία ελκυστικότερων συνθηκών απασχόλησης των φοιτητών στον ιδιωτικό κυρίως τομέα.

11. Πίνακες

Οι πίνακες που ακολουθούν αφορούν σε υποδείγματα και παρατίθενται σε οριζόντια διάταξη σελίδας.

(Το υπόλοιπο της σελίδας είναι εσκεμμένα κενό)

Πίνακας 11-1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Καθηγητές	Σύνολο	1				
	Από εξέλιξη*	2				
	Νέες προσλήψεις*					
	Συνταξιοδοτήσεις*	1				
Αναπληρωτές Καθηγητές	Παραιτήσεις*					
	Σύνολο	1	3	3	2	2
	Από εξέλιξη*			1		
	Νέες προσλήψεις*					
Επικουροι Καθηγητές	Συνταξιοδοτήσεις*					
	Παραιτήσεις*					
	Σύνολο	6	6	6	6	5
	Από εξέλιξη*					
Καθηγητές Εφαρμογών	Νέες προσλήψεις*	1		1	1	
	Συνταξιοδοτήσεις*					
	Παραιτήσεις*	1				
	Σύνολο	3	3	1	1	1
Μέλη ΕΤΠ	Νέες προσλήψεις*		2			
	Συνταξιοδοτήσεις*					
	Παραιτήσεις*					
	Σύνολο	4	4	4	4	3
Διδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	78	96			
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο					
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	2	2	2	2	2

* Αναφέρεται στο τελευταίο έτος

** Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων – ΟΧΙ διδασκόντων (π.χ. αν ένας διδάσκων έχει δύο συμβάσεις, χειμερινή και εαρινή, τότε μετρώνται δύο συμβάσεις)

Πίνακας 11-2.1. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών

		2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Προπτυχιακοί	v	1292	1258	1311	1184	1335	1261
	v +	970	921	870	929	671	613
	ΣΥΝΟΛΟ	2262	2179	2181	2113	2006	1874
Μεταπτυχιακοί		--	--	--	--	--	--
Διδακτορικοί		--	--	--	--	--	--

Ως v προσδιορίζονται οι φοιτητές εγγεγραμμένοι σε κανονικά έτη σπουδών και ως v+ οι εγγεγραμμένοι σε έτη σπουδών πέραν των κανονικών σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών.

Πίνακας 11-2.2. Εξέλιξη των εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

	2007 - 2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Εισαγωγικές εξετάσεις	318	287	324	319	328	349
Μετεγγραφές	1	3	3	14	10	21
Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ	14	13	3	4	24	20
Άλλες κατηγορίες	7	12	20	19	20	16
Σύνολο	340	315	350	356	382	406

Πίνακας 11-3.1. Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό/ Κατ' επιλογή	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / ΟΧΙ)	Διαλέξεις
101 Μικροοικονομική		16	ΑΘΑΝΑΣΑΙΝΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
102 Γενικές Αρχές Δικαίου		18	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
103 Μαθηματικά για Διοίκηση Επιχειρήσεων		21	ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΑΘΑΝΑΣΑΙΝΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ		ΝΑΙ	ΝΑΙ
104 Εισαγωγή στην Λογιστική		25	ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΔΡΟΓΑΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
105 Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων		29	ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ ΞΕΝΟΦΩΝ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
106 Εισαγωγή στη Πληροφορική		33	ΒΡΑΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΒΟΖΑΛΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΓΙΟΥΒΑΝΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΑΠΑΡΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
201 Μακροοικονομική		37	ΧΑΨΑ ΞΑΝΘΙΠΠΗ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
202 Στατιστική Ι		41	ΚΑΤΡΑΚΥΛΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΧΑΨΑ ΞΑΝΘΙΠΠΗ		ΝΑΙ	ΝΑΙ
203 Βάσεις Δεδομένων στην Διοίκηση Επιχειρήσεων		43	ΚΕΧΡΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΓΙΟΥΒΑΝΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΑΠΑΡΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΦΡΑΓΚΙΔΗΣ ΓΑΡΥΦΑΛΛΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΕΧΡΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ

Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό/ Κατ' επιλογή	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / ΟΧΙ)	Διαλέξεις
204 Επιχειρησιακές Δομές και Επικοινωνία		47	ΚΟΤΖΑΪΒΑΖΟΓΛΟΥ ΙΟΡΔΑΝΗΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΚΟΤΕΝΙΔΗΣ ΣΑΒΒΑΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΑΡΑΠΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΟΤΖΑΪΒΑΖΟΓΛΟΥ ΙΟΡΔΑΝΗΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΤΣΟΥΚΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΠΑΣΧΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΠΟΥΛΗΜΕΝΕΑΣ ΜΙΧΑΗΛ		ΝΑΙ	ΝΑΙ
205 Οικονομικά Μαθηματικά		52	ΚΟΥΡΤΕΣΗ ΣΟΦΙΑ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
206 Δίκαιο Επιχειρήσεων		54	ΠΑΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
301 Αναλυτική Λογιστική και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα		57	ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
302 Στατιστική με χρήση Η/Υ		61	ΧΑΨΑ ΞΑΝΘΙΠΠΗ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΚΑΤΡΑΚΥΛΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΧΑΨΑ ΞΑΝΘΙΠΠΗ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
303 Μάρκετινγκ		64	ΤΣΟΥΡΕΛΑ ΜΑΡΙΑ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΠΑΣΧΑΛΟΥΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ		ΝΑΙ	ΝΑΙ
304 Ευρωπαϊκοί Θεσμοί		66	ΚΑΒΑΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
305 Διοίκηση Μ.Μ.Ε.		68	ΠΑΣΧΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
306 Μεθοδολογία Έρευνας		72	ΔΑΣΙΛΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
401 Χρηματοοικονομική		76	ΜΕΛΙΔΩΝΙΟΤΗ ΜΑΡΙΑ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΠΟΥΛΗΜΕΝΕΑΣ ΜΙΧΑΗΛ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
402 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικητικών Αποφάσεων Ι		79	ΚΑΡΑΚΙΤΣΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ		ΝΑΙ	ΝΑΙ

Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό/ Κατ' επιλογή	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / ΟΧΙ)	Διαλέξεις
403 Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων		81	ΚΕΧΡΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΑΤΣΑΡΟΣ ΚΛΕΑΝΘΗΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΕΧΡΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΦΡΑΓΚΙΔΗΣ ΓΑΡΥΦΑΛΛΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
404 Διαφήμιση		85	ΚΟΤΖΑΪΒΑΖΟΓΛΟΥ ΙΟΡΔΑΝΗΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
405 Έρευνα Μάρκετινγκ		88	ΤΟΤΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
501 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Αποφάσεων II		94	ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΡΑΒΑΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΑΡΑΚΙΤΣΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΕΧΡΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ		ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ		ΝΑΙ	ΟΧΙ
502 Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων		97	ΜΟΥΖΑ ANNA	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
503 Διοίκηση Ολικής Ποιότητας		100	ΠΑΣΧΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
504 Διεθνές Μάνατζμεντ		104	ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
505 Χρηματοοικονομική Διοίκηση		108	ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Κατ' επιλογή	ΝΑΙ	ΝΑΙ
506 Δημόσιες Σχέσεις Δημόσιες Σχέσεις		111	ΚΟΤΖΑΪΒΑΖΟΓΛΟΥ ΙΟΡΔΑΝΗΣ	Κατ' επιλογή	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΤΣΟΥΚΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
601 Διοίκηση Παραγωγής-Λειτουργιών		114	ΡΑΒΑΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
			ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ		ΝΑΙ	ΝΑΙ
602 Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη		116	ΦΡΑΓΚΙΔΗΣ ΓΑΡΥΦΑΛΛΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
603 Διοικητική Λογιστική		120	ΜΑΔΥΤΙΝΟΣ ΖΗΣΗΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΟΧΙ
			ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ		ΝΑΙ	ΝΑΙ

Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Ο- δηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό/ Κατ' επιλογή	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / ΟΧΙ)	Διαλέξεις
604 Οργανωσιακή Συμπεριφορά		123	ΜΕΛΙΣΣΑΝΙΔΟΥ ΘΕΟΔΟΣΙΑ ΜΟΥΖΑ ANNA	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ ΝΑΙ	ΝΑΙ ΝΑΙ
605 Διοίκηση Πωλήσεων		126	ΚΟΤΕΝΙΔΗΣ ΣΑΒΒΑΣ	Κατ' επιλογή	ΝΑΙ	ΝΑΙ
606 Εφοδιαστική		129	ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙ- ΟΣ	Κατ' επιλογή Κατ' επιλογή	ΝΑΙ ΝΑΙ	ΝΑΙ ΟΧΙ
701 Σεμινάριο		132	ΔΑΣΙΛΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΖΑΡΣΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΛΗΜΕΝΕΑΣ ΜΙΧΑΗΛ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ ΝΑΙ ΝΑΙ ΝΑΙ	ΟΧΙ ΟΧΙ ΟΧΙ ΟΧΙ
702 Διοίκηση Οργανισμών		134	ΜΟΥΖΑ ANNA	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
703 Μελέτες Επενδύσεων		137	ΓΙΟΒΑΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	ΝΑΙ
704 Περιφερειακή Ανάπτυξη		141	ΑΘΑΝΑΣΑΙΝΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Κατ' επιλογή	ΝΑΙ	ΝΑΙ
705 Ηλεκτρονικό Εμπόριο		145	ΦΡΑΓΚΙΔΗΣ ΓΑΡΥΦΑΛΛΟΣ ΒΡΑΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΦΡΑΓΚΙΔΗΣ ΓΑΡΥΦΑΛΛΟΣ ΤΟΤΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Κατ' επιλογή	ΝΑΙ ΝΑΙ ΝΑΙ ΝΑΙ	ΝΑΙ ΟΧΙ ΟΧΙ ΟΧΙ
706 Μηχανογραφημένη Οικονομική Διαχείριση		150	ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	Κατ' επιλογή	ΝΑΙ ΝΑΙ	ΝΑΙ ΟΧΙ
707 Επιχειρησιακός Σχεδιασμός		154	ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΔΥΤΙΝΟΣ ΖΗΣΗΣ	Κατ' επιλογή	ΝΑΙ ΝΑΙ	ΝΑΙ ΟΧΙ
708 Διαχείριση Περιβάλλοντος		158	ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Κατ' επιλογή	ΝΑΙ	ΝΑΙ

Πίνακας 11-3.2.α. Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (2007 - 2008 χειμερινό εξάμηνο)

Μάθημα	Πολυ- λαπλή βιβλιο- γραφία	Επάρ- κεια Εκ- παδευ- τικών Μέ- σων (*)	Σύνο- λο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες;	Γενικής Υποδομής, Ειδικής Υποδομής, Ειδικότη- τας	Εγγεγραμμένοι Φοιτητές		Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις		Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυ- χώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση	
						Α' εξε- ταστ	Β' εξε- ταστ	Α' εξε- ταστ	Β' εξε- ταστ	Α' εξε- ταστ	Β' εξε- ταστ
101 Μικροοικονομική	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	6	ΜΓΥ	422	403	172	113	19	42
102 Γενικές Αρχές Δικαίου	ΝΑΙ	Δ/Α	3	4	ΜΓΥ	357	307	161	105	50	14
103 Μαθηματικά για Διοίκηση Επιχειρή- σεων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	5	ΜΓΥ	431	401	152	124	30	31
104 Εισαγωγή στην Λογιστική	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	ΜΓΥ	279	250	81	41	29	22
105 Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	ΜΓΥ	417	359	165	103	58	41
106 Εισαγωγή στην Πληροφορική	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	ΜΓΥ	269	209	125	65	60	35
201 Μακροοικονομική	ΝΑΙ	Δ/Α	3	4	ΜΓΥ	237	220	74	64	17	16
202 Στατιστική Ι	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	ΜΕΥ	284	221	141	76	63	29
203 Βάσεις Δεδομένων στην Διοίκηση Επι- χειρήσεων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ΜΓΥ	178	125	108	45	53	26
204 Επιχειρησιακές Δομές και Επικοινωνία	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	ΜΕΥ	324	215	248	114	109	63
205 Οικονομικά Μαθηματικά	ΝΑΙ	ΟΧΙ	3	4	ΜΕΥ	308	255	155	111	53	47
206 Δίκαιο Επιχειρήσεων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	ΜΕΥ	238	189	120	66	49	11
301 Αναλυτική Λογιστική και Διεθνή Λογι- στικά Πρότυπα	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	ΜΓΥ	130	121	47	46	9	22
302 Στατιστική με χρήση Η/Υ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	4	5	ΜΕΥ	266	163	187	93	103	56
303 Μάρκετινγκ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ΜΕΥ	373	343	173	157	30	47
304 Ευρωπαϊκοί Θεσμοί	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	ΜΕΥ	275	242	136	68	33	9
305 Διοίκηση Μ.Μ.Ε.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	ΜΕΥ	338	267	174	118	71	50
306 Μεθοδολογία Έρευνας	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	ΜΕΥ	390	197	264	82	193	38

Μάθημα	Πολυ- λαπλή βιβλιο- γραφία	Επάρ- κεια Εκ- παδευ- τικών Μέ- σων (*)	Σύνο- λο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες;	Γενικής Υποδομής, Ειδικής Υποδομής, Ειδικότη- τας	Εγγεγραμμένοι Φοιτητές		Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις		Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυ- χώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση	
						Α' εξε- ταστ	Β' εξε- ταστ	Α' εξε- ταστ	Β' εξε- ταστ	Α' εξε- ταστ	Β' εξε- ταστ
401 Χρηματοοικονομική	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3	4	MEY	150	117	76	46	33	23
402 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικη- τικών Αποφάσεων Ι	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	225	151	142	78	74	51
403 Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	326	174	247	109	152	72
404 Διαφήμιση	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	344	239	191	103	105	47
405 Έρευνα Μάρκετινγκ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	6	MEY	402	156	298	69	246	48
501 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικη- τικών Αποφάσεων ΙΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	121	62	86	33	59	21
502 Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	207	293	106	189	23	86
503 Διοίκηση Ολικής Ποιότητας	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	169	105	103	41	64	28
504 Διεθνές Μάνατζμεντ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	303	200	187	94	103	82
505 Χρηματοοικονομική Διοίκηση	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	MEY	9	6	5	1	3	1
506 Δημόσιες Σχέσεις	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	6	ME	99	69	49	26	30	11
601 Διοίκηση Παραγωγής - Λειτουργιών	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	6	ME	65	45	36	17	20	10
602 Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	ΝΑΙ	Δ/Α	4	6	MEY	61	45	23	13	16	7
603 Διοικητική Λογιστική	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	MEY	183	163	95	72	20	8
604 Οργανωσιακή Συμπεριφορά	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	56	41	19	1	15	1
605 Διοίκηση Πωλήσεων	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ME	22	17	9	6	5	5
606 Εφοδιαστική	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ME	24	8	19	5	16	5
701 Σεμινάριο	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	MEY	125	--	118	--	117	--
702 Διοίκηση Οργανισμών	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ME	238	122	168	54	116	26
703 Μελέτες Επενδύσεων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ME	178	118	108	59	60	48
704 Περιφερειακή Ανάπτυξη	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	EY	7	6	1	0	1	0

Μάθημα	Πολυ- λαπλή Βιβλιο- γραφία	Επάρ- κεια Εκ- παδευ- τικών Μέ- σων (*)	Σύνο- λο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες;	Γενικής Υποδομής, Ειδικής Υποδομής, Ειδικότη- τας	Εγγεγραμμένοι Φοιτητές		Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις		Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυ- χώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση	
						Α' εξε- ταστ	Β' εξε- ταστ	Α' εξε- ταστ	Β' εξε- ταστ	Α' εξε- ταστ	Β' εξε- ταστ
705 Ηλεκτρονικό Εμπόριο	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ΕΥ	7	7	1	1	0	0
706 Μηχανογραφημένη Οικονομική Δια- χείριση	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ΕΥ	5	2	3	0	3	0
707 Επιχειρησιακός Σχεδιασμός	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ΕΥ	21	16	6	4	5	4
708 Διαχείριση Περιβάλλοντος	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ΕΥ	17	23	3	8	3	6

(*) Δ/Α = Δεν απάντησε στο απογραφικό δελτίο ο διδάσκων.

Πίνακας 11-3.2.β Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (2007 - 2008 εαρινό εξάμηνο)

Μάθημα	Πολυ- λαπλή Βιβλιο- ογραφία	Επάρ- κεια Εκπαι- δευτι- κών μέσων (*)	Σύνολο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες	Γενικής Υποδο- μής, Ειδι- κής Υπο- δομής, Ειδικότη- τας	Εγγεγραμμένοι Φοιτητές		Αριθμός Φοιτη- των που συμμε- τείχαν στις εξε- τάσεις		Αριθμός Φοιτη- των που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επα- ναληπτική εξέ- ταση	
						Α' εξε- τασι	Β' εξε- τασι	Α' εξε- τασι	Β' εξε- τασι	Α' εξε- τασι	Β' εξε- τασι
101 Μικροοικονομική	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	6	ΜΓΥ	415	392	187	112	23	16
102 Γενικές Αρχές Δικαίου	ΝΑΙ	Δ/Α	3	4	ΜΓΥ	382	305	191	101	77	26
103 Μαθηματικά για Διοίκηση Επιχειρήσε- ων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	5	ΜΓΥ	437	391	163	109	46	34
104 Εισαγωγή στην Λογιστική	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	ΜΓΥ	309	272	124	70	37	14
105 Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	ΜΓΥ	423	365	143	92	58	26
106 Εισαγωγή στην Πληροφορική	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	ΜΓΥ	270	221	131	69	49	18
201 Μακροοικονομική	ΝΑΙ	Δ/Α	3	4	ΜΓΥ	299	269	83	68	30	17
202 Στατιστική Ι	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	ΜΕΥ	322	269	117	75	53	34
203 Βάσεις Δεδομένων στην Διοίκηση Επι- χειρήσεων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ΜΓΥ	218	142	106	32	76	17
204 Επιχειρησιακές Δομές και Επικοινωνία	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	ΜΕΥ	260	203	153	76	57	29
205 Οικονομικά Μαθηματικά	ΝΑΙ	ΟΧΙ	3	4	ΜΕΥ	512	424	289	168	88	64
206 Δίκαιο Επιχειρήσεων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	ΜΕΥ	217	273	58	86	19	56
301 Αναλυτική Λογιστική και Διεθνή Λογι- στικά Πρότυπα	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	ΜΓΥ	141	108	60	31	33	7
302 Στατιστική με χρήση Η/Υ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	4	5	ΜΕΥ	219	150	127	65	69	43
303 Μάρκετινγκ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ΜΕΥ	370	311	198	152	59	46

Μάθημα	Πολυ- λαπλή Βιβλιο- γραφία	Επάρ- κεια Εκπαι- δευτι- κών μέσων (*)	Σύνολο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες	Γενικής Υποδο- μής, Ειδι- κής Υπο- δομής, Ειδικότη- τας	Εγγεγραμμένοι Φοιτητές		Αριθμός Φοιτη- των που συμμε- τείχαν στις εξε- τάσεις		Αριθμός Φοιτη- των που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επα- ναληπτική εξέ- ταση	
304 Ευρωπαϊκοί Θεσμοί	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	MEY	274	240	76	56	34	16
305 Διοίκηση Μ.Μ.Ε.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	5	MEY	282	231	106	69	51	13
306 Μεθοδολογία Έρευνας	ΝΑΙ	Δ/Α	4	5	MEY	322	191	201	78	131	36
401 Χρηματοοικονομική	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3	4	MEY	193	134	107	48	59	3
402 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικη- τικών Αποφάσεων Ι	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	241	141	134	46	100	25
403 Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	324	281	198	159	43	96
404 Διαφήμιση	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	357	281	192	121	76	52
405 Έρευνα Μάρκετινγκ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	6	MEY	373	310	233	179	63	84
501 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικη- τικών Αποφάσεων ΙΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ME	146	75	115	40	71	10
502 Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	270	219	157	96	51	58
503 Διοίκηση Ολικής Ποιότητας	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	206	124	120	49	82	29
504 Διεθνές Μάνατζμεντ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	262	171	172	85	91	54
505 Χρηματοοικονομική Διοίκηση	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	MEY	6	3	3	1	3	1
506 Δημόσιες Σχέσεις	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	6	ME	145	101	69	32	44	19
601 Διοίκηση Παραγωγής - Λειτουργιών	ΝΑΙ	ΝΑΙ	4	6	ME	100	40	68	14	60	10
602 Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	ΝΑΙ	Δ/Α	4	6	MEY	58	43	33	17	15	3
603 Διοικητική Λογιστική	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	MEY	223	195	111	94	28	24
604 Οργανωσιακή Συμπεριφορά	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	MEY	70	50	24	10	20	9
605 Διοίκηση Πωλήσεων	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ME	44	30	23	14	14	6
606 Εφοδιαστική	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ME	41	20	27	8	21	8
701 Σεμινάριο	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	MEY	110	--	98	--	98	--
702 Διοίκηση Οργανισμών	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ME	197	155	116	70	42	57

Μάθημα	Πολυ- λαπή Βιβλιο- γραφία	Επάρ- κεια Εκπαι- δευτι- κών μέσων (*)	Σύνολο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες	Γενικής Υποδο- μής, Ειδι- κής Υπο- δομής, Ειδικότη- τας	Εγγεγραμμένοι Φοιτητές		Αριθμός Φοιτη- των που συμμε- τείχαν στις εξε- τάσεις		Αριθμός Φοιτη- των που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επα- ναληπτική εξέ- ταση	
703 Μελέτες Επενδύσεων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ΜΕ	195	129	115	67	66	29
704 Περιφερειακή Ανάπτυξη	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ΕΥ	10	6	4	2	4	0
705 Ηλεκτρονικό Εμπόριο	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ΕΥ	11	17	1	8	1	6
706 Μηχανογραφημένη Οικονομική Διαχείριση	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ΕΥ	4	2	2	0	2	0
707 Επιχειρησιακός Σχεδιασμός	ΝΑΙ	Δ/Α	5	6	ΕΥ	21	16	5	0	5	0
708 Διαχείριση Περιβάλλοντος	ΝΑΙ	ΝΑΙ	5	6	ΕΥ	24	15	12	6	9	4

(*) Δ/Α = Δεν απάντησε στο απογραφικό δελτίο ο διδάσκων.

Πίνακας 11-3.3.α: Κατανομή βαθμών (2007 – 2008 χειμερινό εξάμηνο)

Μάθημα	0 - 3.9	4.0 - 4.9	5.0 - 5.9	6.0 - 6.9	7.0 - 8.4	8.5 - 10	Μέσος Όρος
101 Μικροοικονομική	78,25%	0,35%	16,14%	4,21%	1,05%	0,00%	2,47
102 Γενικές Αρχές Δικαίου	74,06%	1,88%	16,54%	3,76%	3,01%	0,75%	3,26
103 Μαθηματικά για Διοίκηση Επιχειρήσεων	72,83%	5,07%	14,49%	4,71%	2,17%	0,72%	2,41
104 Εισαγωγή στην Λογιστική	58,20%	0,00%	18,03%	10,66%	11,48%	1,64%	3,86
105 Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων	63,06%	0,00%	26,12%	7,46%	3,36%	0,00%	3,61
106 Εισαγωγή στην Πληροφορική	42,63%	7,37%	32,63%	8,42%	4,74%	4,21%	4,40
201 Μακροοικονομική	76,09%	0,00%	15,94%	2,17%	1,45%	4,35%	2,69
202 Στατιστική Ι	57,14%	0,46%	24,88%	5,53%	6,45%	5,53%	3,68
203 Βάσεις Δεδομένων στην Διοίκηση Επιχειρήσεων	48,37%	0,00%	26,14%	9,15%	11,76%	4,58%	4,43
204 Επιχειρησιακές Δομές και Επικοινωνία	51,10%	1,38%	13,54%	10,50%	12,71%	10,77%	4,23
205 Οικονομικά Μαθηματικά	58,27%	4,14%	17,20%	7,52%	7,14%	5,64%	3,52
206 Δίκαιο Επιχειρήσεων	63,44%	4,30%	11,29%	7,53%	9,68%	3,76%	3,55
301 Αναλυτική Λογιστική και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	66,67%	0,00%	20,43%	8,60%	4,30%	0,00%	3,48
302 Στατιστική με χρήση Η/Υ	43,21%	0,00%	23,93%	11,43%	10,36%	11,07%	4,55
303 Μάρκετινγκ	76,67%	0,00%	10,00%	7,27%	4,55%	1,52%	2,51
304 Ευρωπαϊκοί Θεσμοί	79,41%	0,00%	14,71%	1,47%	3,92%	0,49%	2,13
305 Διοίκηση Μ.Μ.Ε.	50,68%	7,88%	23,97%	6,85%	7,88%	2,74%	3,99
306 Μεθοδολογία Έρευνας	33,24%	0,00%	22,83%	10,98%	15,90%	17,05%	5,35
401 Χρηματοοικονομική	53,28%	0,82%	22,95%	6,56%	11,48%	4,92%	3,67
402 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικητικών Αποφάσεων Ι	43,18%	0,00%	35,00%	4,09%	14,09%	3,64%	4,14
403 Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων	36,80%	0,28%	28,65%	17,98%	11,80%	4,49%	4,84
404 Διαφήμιση	47,62%	0,68%	15,65%	11,22%	14,29%	10,54%	4,44
405 Έρευνα Μάρκετινγκ	14,99%	4,90%	35,97%	21,53%	16,08%	6,54%	5,57

Μάθημα	0 - 3.9	4.0 - 4.9	5.0 - 5.9	6.0 - 6.9	7.0 - 8.4	8.5 - 10	Μέσος Όρος
501 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικητικών Αποφάσεων II	32,77%	0,00%	15,97%	15,13%	14,29%	21,85%	5,55
502 Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων	60,68%	2,37%	20,34%	7,80%	5,42%	3,39%	3,28
503 Διοίκηση Ολικής Ποιότητας	31,25%	4,86%	21,53%	9,72%	17,36%	15,28%	5,40
504 Διεθνές Μάνατζμεντ	27,40%	6,76%	18,86%	16,01%	22,78%	8,19%	5,18
505 Χρηματοοικονομική Διοίκηση	16,67%	16,67%	0,00%	16,67%	33,33%	16,67%	6,00
506 Δημόσιες Σχέσεις	44,00%	1,33%	20,00%	12,00%	12,00%	10,67%	4,97
601 Διοίκηση Παραγωγής - Λειτουργιών	43,40%	0,00%	32,08%	5,66%	15,09%	3,77%	4,24
602 Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	36,11%	0,00%	50,00%	8,33%	5,56%	0,00%	4,33
603 Διοικητική Λογιστική	79,04%	4,19%	13,77%	1,80%	1,20%	0,00%	2,48
604 Οργανωσιακή Συμπεριφορά	20,00%	0,00%	15,00%	35,00%	25,00%	5,00%	5,35
605 Διοίκηση Πωλήσεων	33,33%	0,00%	20,00%	6,67%	20,00%	20,00%	5,23
606 Εφοδιαστική	8,33%	4,17%	29,17%	37,50%	16,67%	4,17%	5,93
701 Σεμινάριο	0,85%	0,00%	0,00%	0,00%	37,29%	61,86%	8,85
702 Διοίκηση Οργανισμών	33,33%	2,70%	26,13%	14,86%	15,77%	7,21%	4,77
703 Μελέτες Επενδύσεων	30,54%	4,79%	24,55%	5,99%	26,35%	7,78%	4,95
704 Περιφερειακή Ανάπτυξη	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	6,00
705 Ηλεκτρονικό Εμπόριο	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,00
706 Μηχανογραφημένη Οικονομική Διαχείριση	0,00%	0,00%	0,00%	66,67%	33,33%	0,00%	6,33
707 Επιχειρησιακός Σχεδιασμός	10,00%	0,00%	20,00%	40,00%	10,00%	20,00%	6,10
708 Διαχείριση Περιβάλλοντος	9,09%	9,09%	54,55%	9,09%	18,18%	0,00%	5,31

Πίνακας 11-3.3.β: Κατανομή βαθμών (2007 – 2008 εαρινό εξάμηνο)

Μάθημα	0 - 3,9	4,0 - 4,9	5,0 - 5,9	6,0 - 6,9	7,0 - 8,4	8,5 - 10	Μέσος Όρος
101 Μικροοικονομική	85,95%	1,00%	9,70%	1,34%	2,01%	0,00%	1,68
102 Γενικές Αρχές Δικαίου	62,67%	2,05%	25,00%	5,48%	4,11%	0,68%	3,63
103 Μαθηματικά για Διοίκηση Επιχειρήσεων	66,54%	4,04%	13,24%	4,78%	7,72%	3,68%	2,65
104 Εισαγωγή στην Λογιστική	73,71%	0,00%	12,89%	5,15%	5,15%	3,09%	2,89
105 Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων	64,26%	0,00%	18,30%	9,79%	7,23%	0,43%	3,61
106 Εισαγωγή στην Πληροφορική	66,00%	0,50%	24,50%	6,00%	1,50%	1,50%	3,51
201 Μακροοικονομική	68,87%	0,00%	24,50%	4,64%	1,99%	0,00%	2,71
202 Στατιστική Ι	54,17%	0,52%	31,25%	6,25%	3,65%	4,17%	3,67
203 Βάσεις Δεδομένων στην Διοίκηση Επιχειρήσεων	32,61%	0,00%	36,23%	18,12%	10,14%	2,90%	4,82
204 Επιχειρησιακές Δομές και Επικοινωνία	59,83%	2,62%	12,23%	7,42%	10,04%	7,86%	3,80
205 Οικονομικά Μαθηματικά	65,86%	0,88%	21,23%	6,56%	3,28%	2,19%	3,01
206 Δίκαιο Επιχειρήσεων	40,28%	7,64%	21,53%	11,81%	9,03%	9,72%	4,50
301 Αναλυτική Λογιστική και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	56,04%	0,00%	20,88%	7,69%	10,99%	4,40%	4,03
302 Στατιστική με χρήση Η/Υ	41,67%	0,00%	21,88%	13,02%	10,42%	13,02%	4,69
303 Μάρκετινγκ	67,14%	2,86%	12,29%	9,43%	4,86%	3,43%	3,09
304 Ευρωπαϊκοί Θεσμοί	62,12%	0,00%	22,73%	5,30%	7,58%	2,27%	2,99
305 Διοίκηση Μ.Μ.Ε.	60,00%	3,43%	20,00%	5,71%	6,86%	4,00%	3,49
306 Μεθοδολογία Έρευνας	36,92%	3,23%	29,39%	10,04%	6,81%	13,62%	4,90
401 Χρηματοοικονομική	60,00%	0,00%	12,26%	9,03%	6,45%	12,26%	3,49
402 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικητικών Αποφάσεων Ι	30,56%	0,00%	40,00%	13,89%	9,44%	6,11%	4,77
403 Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων	61,06%	0,00%	24,37%	7,00%	6,16%	1,40%	3,46
404 Διαφήμιση	59,11%	0,00%	20,45%	6,39%	7,67%	6,39%	3,71
405 Έρευνα Μάρκετινγκ	64,08%	0,24%	22,57%	5,10%	5,34%	2,67%	3,64
501 Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Διοικητικών Αποφάσεων ΙΙ	47,74%	0,00%	18,06%	7,74%	12,90%	13,55%	4,62

Μάθημα	0 - 3,9	4,0 - 4,9	5,0 - 5,9	6,0 - 6,9	7,0 - 8,4	8,5 - 10	Μέσος Όρος
502 Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων	56,92%	0,00%	31,62%	3,95%	3,95%	3,56%	3,57
503 Διοίκηση Ολικής Ποιότητας	26,63%	7,69%	28,99%	13,61%	11,83%	11,24%	5,23
504 Διεθνές Μάνατζμεντ	41,63%	1,95%	34,24%	10,51%	8,95%	2,72%	4,36
505 Χρηματοοικονομική Διοίκηση	0,00%	0,00%	25,00%	25,00%	25,00%	25,00%	7,00
506 Δημόσιες Σχέσεις	37,62%	0,00%	10,80%	14,85%	20,79%	15,84%	5,58
601 Διοίκηση Παραγωγής - Λειτουργιών	14,63%	0,00%	24,39%	10,98%	32,93%	17,07%	6,24
602 Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	64,00%	0,00%	24,00%	4,00%	4,00%	4,00%	3,45
603 Διοικητική Λογιστική	73,17%	1,46%	15,12%	5,37%	3,41%	1,46%	2,87
604 Οργανωσιακή Συμπεριφορά	14,71%	0,00%	32,35%	32,35%	5,88%	14,71%	5,71
605 Διοίκηση Πωλήσεων	45,95%	0,00%	35,14%	2,70%	5,41%	10,81%	4,08
606 Εφοδιαστική	17,14%	0,00%	31,43%	31,43%	14,29%	5,71%	5,60
701 Σεμινάριο	0,00%	0,00%	1,02%	3,06%	28,57%	67,35%	8,90
702 Διοίκηση Οργανισμών	46,77%	0,00%	38,71%	4,84%	6,99%	2,69%	3,75
703 Μελέτες Επενδύσεων	45,05%	2,75%	21,43%	7,69%	13,74%	9,34%	4,35
704 Περιφερειακή Ανάπτυξη	33,33%	0,00%	33,33%	16,67%	16,67%	0,00%	4,50
705 Ηλεκτρονικό Εμπόριο	22,22%	0,00%	11,11%	0,00%	33,33%	33,33%	6,33
706 Μηχανογραφημένη Οικονομική Διαχείριση	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	10,00
707 Επιχειρησιακός Σχεδιασμός	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	60,00%	20,00%	7,40
708 Διαχείριση Περιβάλλοντος	27,78%	0,00%	22,22%	33,33%	11,11%	5,56%	5,41

Πίνακας 11-4.1 Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίων των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Κατανομή Βαθμών (%)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (Σύνολο απόφοιτων)
	5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2002-2003	6%	68%	25%	1%	6,91
2003-2004	3%	51%	45%	1%	6,89
2004-2005	2%	54%	43%	1%	6,78
2005-2006	1%	69%	30%	0%	6,74
Σύνολο	2.4%	68%	28,6%	1%	6,79

Πίνακας 11-4.2 Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Έτος εισαγωγής	Διάρκεια σπουδών (Ετη)							Δεν έχουν αποφοιτήσει ακόμα	Σύνολο Αποφοίτων	Σύνολο Εγγεγραφών
	K = 4	K = 5	K = 6	K = 7	K = 8	K = 9	K ≥ 10			
2000-2001	6	105	50	39	2			74	202	413
2001-2002	3	96	88	16				99	203	405
2002-2003	2	97	25					165	124	406
2003-2004	1	14						215	15	382
2004-2005	1							271	1	356
2005-2006								301		353
2006-2007								248		316

Πίνακας 11-5. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών

	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε ξένο πανεπιστήμιο	3	9	8	13	8	41
Επισκέπτες φοιτητές ξένων πανεπιστημίων στο Τμήμα	1	7	5	--	--	13
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που μετακινήθηκαν σε άλλο Πανεπιστήμιο	--	--	--	--	--	--
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Πανεπιστημίων που μετακινήθηκαν στο Τμήμα	1*	1*	1*	--	--	3*
Σύνολο						

* Ένας διδάσκων από το εξωτερικό διδάξε στο Τμήμα μας (στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus) για μία εβδομάδα

Πίνακας 11-6. Επιστημονικές δημοσιεύσεις

(α) Μελών Ε.Π.

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z	H	Θ	I
2007	2	2	0	30	0	0	0	2	0	0
2006	3	11	0	22	0	0	0	0	0	1
2005	3	4	0	38	0	0	0	0	1	0
2004	1	5	0	9	1	0	0	0	0	0
2003	3	4	0	18	3	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	12	26	0	117	4	0	0	2	1	1

Επεξηγήσεις:

- A: Βιβλία/μονογραφίες
 B: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
 Γ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές
 Δ: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
 E: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές
 Z: Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους
 H: Άλλες εργασίες
 Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά
 I: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά
 K: Άλλα

(β) Επιστημονικών και Εργαστηριακών Συνεργατών

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z	H	Θ	I
2007	0	16	1	29	1	5	2	6	0	8
2006	2	24	0	44	0	3	1	5	0	2
2005	1	10	0	26	0	3	1	6	0	1
2004	1	6	0	20	0	2	0	6	0	0
2003	2	1	1	12	0	0	0	3	0	3
ΣΥΝΟΛΟ	6	57	2	131	1	13	4	26	0	14

(γ) Σύνολο Διδασκόντων (μελών Ε.Π + Επιστημονικών & Εργαστηριακών Συνεργατών)

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z	H	Θ	I
2007	2	18	1	59	1	5	2	8	0	8
2006	5	35	0	66	0	3	1	5	0	3
2005	4	14	0	64	0	3	1	6	1	1
2004	2	11	0	29	1	2	0	6	0	0
2003	5	5	1	30	3	0	0	3	0	3
ΣΥΝΟΛΟ	18	83	2	248	5	13	4	28	1	15

Πίνακας 11-7. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου

(α) Μελών Ε.Π.

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I
2007	22	0	0	3	3	0	0	0	0
2006	23	0	0	1	1	0	0	0	0
2005	7	0	0	1	1	0	0	0	0
2004	11	0	0	0	0	0	0	0	0
2003	9	0	0	1	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	72	0	0	6	5	0	0	0	0

Επεξηγήσεις:

- A: Ετεροαναφορές
 B: Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου
 Γ: Βιβλιοκρισίες
 Δ: Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων
 E: Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών
 Z: Προσκλήσεις για διαλέξεις
 H: Διπλώματα ευρεσιτεχνίας
 Θ: Βραβεία
 I: Τιμητικοί τίτλοι

(β) Επιστημονικών και Εργαστηριακών Συνεργατών

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I
2007	36	1	0	0	0	4	0	1	0
2006	25	0	0	1	0	4	0	2	0
2005	15	0	0	0	0	4	0	2	0
2004	4	0	0	0	0	1	0	2	1
2003	0	0	0	0	0	1	0	1	0
ΣΥΝΟΛΟ	80	1	0	1	0	14	0	8	1

(γ) Σύνολο Διδασκόντων (μελών Ε.Π + Επιστημονικών & Εργαστηριακών Συνεργατών)

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I
2007	58	1	0	3	3	4	0	1	0
2006	48	0	0	2	1	4	0	2	0
2005	22	0	0	1	1	4	0	2	0
2004	15	0	0	0	0	1	0	2	1
2003	9	0	0	1	0	1	0	1	0
ΣΥΝΟΛΟ	152	1	0	7	5	14	0	8	1

12. Παραρτήματα

Στην Ενότητα αυτή το Τμήμα μπορεί, αν το επιθυμεί, να παραθέσει οποιαδήποτε στοιχεία θεωρεί ότι θα είναι χρήσιμα στην Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης και τα οποία ενδεχομένως δεν καλύπτονται επαρκώς στο κυρίως σώμα της Έκθεσης.

Σε κάθε περίπτωση, στα Παραρτήματα αναμένεται οπωσδήποτε να περιληφθεί ο Οδηγός Σπουδών του Τμήματος και ο κατάλογος των επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ **A**

Έκθεση Ακαδημαϊκού Προγραμματισμού 2008 – 2012

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ***B***

Κανονισμός Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ***Γ***

Βέλτιστες Πρακτικές στη Διδασκαλία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το Πρόγραμμα Σπουδών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ***E***

Οδηγός Σπουδών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ **ΣΤ**

Κατάλογος Επιστημονικών Δημοσιεύσεων μελών Ε.Π.